

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Ústav informačních studií a knihovnictví

Studijní program: informační studia a knihovnictví

Studijní obor: informační studia a knihovnictví

Mgr. Anežka Poljaková

**Informační politika USA v konfrontaci tří prezidentů
s důrazem na informační politiku dvojice Clinton-Gore**

Rigorózní práce

Konzultant rigorózní práce Doc. PhDr. Rudolf Vlasák

Praha 2010-02-23

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem rigorózní práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje.

V Praze, 23. února 2010

.....
podpis rigorózanta

Identifikační záznam

POLJAKOVÁ, Anežka. *Informační politika USA v konfrontaci tří prezidentů s důrazem na informační politiku dvojice Clinton-Gore [Information policy of the USA confronting the government of three presidents with emphasis on the Clinton-Gore information policy]*. Praha, 2010. 139 s. Rigorózní práce. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví. Konzultant rigorózní práce doc. PhDr. Rudolf Vlasák.

Abstrakt

Tématem práce je charakteristika historických aspektů informační politiky USA a jejich specifických rysů, dále také přehled životopisných údajů Billa Clintona a Alberta Gorea. Cílem práce je detailní popis a definování informační politiky Spojených států za období úřadu Clintona – Gorea, podrobný přehled a popis jednotlivých iniciativ. Práce se následně zabývá nástinem informační politiky Spojených států po nástupu George W. Bushe a v roce 2009 Baracka Obamy do prezidentského úřadu. V závěru práce je uvedeno shrnutí a porovnání jednotlivých zmiňovaných informačních politik.

Klíčová slova

Clinton, Bill (1946- , prezident USA), Gore, Albert (1948-), Bush, George W. (1946- , prezident USA), Obama, Barack (1961- , prezident USA), Spojené státy americké, Global Information Infrastructure, National Information Infrastructure, informační infrastruktura, informační společnost, informační gramotnost, informatizace, Library of Congress, International Telecommunication Union, dostupnost informací, elektronická demokratizace, elektronická komunikace, veřejná správa, vládní informace, zákonodárství.

Obsah

Předmluva	8
Úvod.....	10
1. Informační politika obecně	13
2. Informační politika Billa Clintona	16
2.1. Bill Clinton (19.8.1946-) – životopisné údaje.....	16
2.2. Al Gore (31.3.1948-) – životopisné údaje.....	21
2.3. Předvolební období (do r. 1993)	24
2.3.1. High-Performance Computing Act of 1991	24
2.3.1.1. <i>HPC a NREN</i>	24
2.3.1.2. <i>Agency Activities</i>	25
2.3.1.3. <i>Přínosy zákona</i>	26
2.3.2. White House Conference on Libraries and Information Services	27
2.3.2.1. <i>Závěry konference</i>	28
2.3.3. Volební kampaň na internetu	31
2.4. První volební období (1993-1997).....	33
2.4.1. A Vision of Change for America	34
2.4.2. GPO Access	35
2.4.2.1. <i>Depository Library Program</i>	37
2.4.3. Information Industry Association	39
2.4.4. Government Performance Results Act of 1993	41
2.4.5. Information Infrastructure Task Force.....	43
2.4.5.1. <i>Executive Order 12864</i>	45
2.4.6. Memorandum for Heads of Departments and Agencies.....	46
2.4.7. White House Web Pages.....	46
2.4.7.1. <i>První verze</i>	47
2.4.7.2. <i>Druhá verze</i>	48
2.4.7.3. <i>Třetí verze</i>	49
2.4.7.4. <i>Čtvrtá verze</i>	50
2.4.7.5. <i>Virtuální knihovna Bílého domu</i>	51
2.4.8. International Telecommunication Union a vize GII	51
2.4.8.1. <i>Principy GII</i>	52
2.4.8.2. <i>Cíle a přínosy konference</i>	54

2.4.8.3.	<i>Tokijská deklarace</i>	55
2.4.9.	Paperwork Reduction Act	57
2.4.9.1.	<i>Government Information Locator Service (GILS)</i>	59
2.4.10.	System THOMAS	61
2.4.11.	Executive Order 12958	62
2.4.12.	Electronic Freedom of Information Act Amendments of 1996	63
2.4.13.	Library Bill of Rights	64
2.4.14.	Telecommunications Act of 1996	65
2.4.14.1.	<i>Communications Decency Act of 1996</i>	67
2.4.15.	Clinger-Cohen Act of 1996	69
2.4.16.	Konference ASIS	70
2.4.17.	Executive Order 13011	70
2.4.18.	Government Printing Reform Act of 1996	72
2.5.	Druhé volební období (1997-2001)	73
2.5.1.	Digital Millennium Copyright Act	73
2.5.2.	Portál FirstGov.gov	74
2.5.3.	Executive Order 13166	75
2.5.3.1.	<i>LEP: A Federal Interagency Website</i>	75
2.5.4.	OMB Circular no. A-130	76
2.5.5.	Memoranda	77
2.5.5.1.	<i>M-96-20</i>	77
2.5.5.2.	<i>M-97-02</i>	78
2.5.5.3.	<i>M-97-09</i>	78
2.5.5.4.	<i>M-97-15</i>	78
2.5.5.5.	<i>M-97-16</i>	79
2.5.5.6.	<i>M-99-18</i>	79
3.	Nástin informační politiky za G. W. Bushe	80
3.1.	Životopisné údaje	80
3.2.	První volební období (2001-2005)	82
3.2.1.	Vzdělávací programy	82
3.2.2.	Executive Order 13233	82
3.2.3.	Digital Media Consumers' Rights Act	83
3.2.4.	Executive Order 13292	83
3.2.5.	No Child Left Behind Act	84

3.2.6.	Broadband	84
3.2.7.	White House Web Pages	85
3.3.	Druhé volební období (2005-2009).....	86
3.3.1.	Communications Opportunity, Promotion, and Enhancement Act....	87
3.3.2.	OPEN Government Act of 2007	87
4.	Počátky informační politiky Baracka Obamy	88
4.1.	Životopisné údaje	89
4.2.	Předvolební období	91
4.3.	V prezidentské funkci (2009-)	96
4.3.1.	Webové stránky Bílého domu	96
4.3.2.	Chief Technology Officer (CTO).....	99
4.3.3.	Chief Information Officer (CIO).....	100
4.3.4.	Freedom of Information Act	100
4.3.4.1.	<i>Memorandum: Freedom of Information Act</i>	101
4.3.4.2.	<i>Memorandum: Transparency and Open Government</i>	101
4.3.4.3.	<i>Executive Order 13489</i>	102
4.3.5.	Obama a informační technologie	104
4.3.6.	A proclamation by the president of the USA	105
4.3.7.	Obama a National Cybersecurity	105
4.3.8.	Zákony týkající se sdílení souborů.....	107
4.3.9.	Executive Order 13526	108
4.3.10.	Open Government: A Progress Report to the American People.....	109
4.3.11.	Memoranda	109
4.3.12.	Zpráva o stavu unie	111
	Závěr	112
	Seznam použité literatury.....	117
	Seznam obrázků	136
	Seznam použitých zkratk.....	137
	Evidence výpůjček	139

Let us build a global community in which the people of neighboring countries view each other not as potential enemies, but as potential partners, as members of the same family in the vast, increasingly interconnected human family.

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Bill Clinton". The signature is written in a cursive style with a large initial "B" and "C".

Předmluva

Rigorózní práce na téma „Informační politika USA v konfrontaci tří prezidentů s důrazem na informační politiku dvojice Clinton – Gore“ vychází z mé diplomové práce, jejímž cílem bylo zpracování tématu informační politiky za období prezidentského úřadu Clinton – Gore. Záměrem rigorózní práce je analytický vhled do informační politiky, s důrazem na specifika americké informační politiky a její východiska. Práce se detailněji zaměřuje též na výčet nejpodstatnějších životopisných údajů Billa Clintona a Al Gorea právě z hlediska jejich úlohy v oblasti informační politiky státu. Hlavním obsahem práce je orientace na informační politiku prezidenta Clintona před a během jeho dvou funkčních volebních období a přehled jednotlivých iniciativ představených během těchto období. Práce nastiňuje již také informační politiku prezidenta George W. Bushe a v poslední kapitole rozebírá informační politiku současného amerického prezidenta – Baracka Obamy. V závěru práce jsou shrnuty a porovnány informační politiky jednotlivých prezidentů. Právě nový přístup současného amerického prezidenta představuje v této rigorózní práci podstatný příspěvek k rozšíření a zkvalitnění textu původní diplomové práce a také aktualizaci pohledu na současnou informační politiku USA.

Vycházím, tak jako od počátku studia dané problematiky, z názoru, že informační politika, kterou prosazoval prezident Bill Clinton i viceprezident Al Gore, působící v prezidentském úřadu v letech 1993-2001, by se dala prohlásit za velmi úspěšnou a mohla by stát vzorem jiným státům. Tato politika obsahovala v sobě některé unikátní a nové prvky. Za zmínku např. stojí první použití e-mailových adres k vedení komunikace mezi voliči a vládou USA či první použití elektronického podpisu. Nejen však pokrok v informačních technologiích je charakteristický pro tuto vládu, nýbrž i myšlenka užšího spojení vlády, prezidenta a občanů. Bill Clinton spolu s Al Gorem se velmi zasazovali o zavedení tzv. bezpapírové společnosti (paperless society), ve které by většina procesů mohla být vedena elektronickou cestou, a tím by se ušetřila doba vyžadující zpracování papírových formulářů apod. Mezi další velké úspěchy Clintonovy politiky patří prosazování internetu a jeho zavádění do škol a úřadů.

K výběru tématu diplomové práce, ze které tato má rigorózní práce vychází, mě přivedla zejména má semestrální studijní stáž na University of North Carolina v Chapel Hill ve Spojených státech amerických. Již před odletem do USA jsem se začala hlouběji zabývat tématem americké informační politiky, jejíž zájem ve mně vyvolala přednáška doc. PhDr. Rudolfa Vlasáka. Právě tento předmět ve mně vzbudil přesvědčení, jak důležitá je informační politika. Později při výběru tématu diplomové práce padla hned má volba na téma informační politiky Clinton – Gore. Má představa byla, že během studijní stáže v USA budu moci využít zdrojů a možností, které mi toto zahraniční studium nabízí. Díky této stáži jsem mohla excerpovat některé prameny zde přístupné, a tak si vytvořit základní koncept mé práce.

Použitá literatura i záznamy v bibliografickém soupisu jsou citovány v souladu s normami ISO 690 a ISO 690-2. V textu je použito citování pod čarou, seznam použité literatury je připojen na konci diplomové práce, seznam bibliografických záznamů citované literatury je v něm uspořádán podle abecedy.

Za vstřícnou pomoc a věcné připomínky při zpracování rigorózní práce bych zde ráda poděkovala konzultantu mé rigorózní práce panu docentu PhDr. Rudolfu Vlasákovi.

Úvod

Osobnosti prezidenta Billa Clintona a viceprezidenta Alberta Gorea hrály klíčovou roli při vytváření informační politiky Spojených států amerických v 90. letech. Zejména Al Gore kladl velký důraz na šíření informačních technologií, na propojování škol a institucí pomocí internetu, na zvyšování počítačové gramotnosti, zahrnutí co nejširšího počtu obyvatelstva do využívání informací a především na vytvoření Globální informační infrastruktury, jejíž koncept představil v roce 1994 na konferenci v Buenos Aires a který byl následně ve stejném roce vyhlášen i na konferenci FID v Tokiu.

Součástí programu Clintonovy a Goreovy informační politiky bylo i vylepšení zprostředkovávání vládních dokumentů a informací. Hlavní cíle informační politiky Spojených států udávaly zejména následující směrnice a iniciativy: OMB Circular A-130, Paperwork Reduction Act, National Performance Review (NPR) a projekt Národní informační infrastruktury (National Information Infrastructure – NII), následně i Globální informační infrastruktury (Global Information Infrastructure – GII). Tyto cíle zahrnovaly snižování nákladů (zejména na vládní úrovni), zlepšení interní komunikace v úřadech, zlepšení hospodaření s vládními informačními zdroji, minimalizaci dvojí práce jednotlivých agentur, zlepšení přístupu k informačním zdrojům a přechod od produkce tištěných publikací k jejich elektronické formě.

Hlavním cílem Clintonovy administrativy a vyhlášené Národní informační politiky bylo rozšíření přístupu k vládním informacím a zabezpečení, že veškeré vládní orgány, ve shodě se státními a místními vládními úřady, užijí služeb Národní informační politiky k rozšíření dostupnosti informací veřejnosti a k zajištění, že rozsáhlé množství vládních informací bude volně přístupné veřejnosti.

Mezi hlavní výhody programu Národní informační politiky patřilo zejména vytváření nových pracovních pozic, ekonomický růst, vedoucí role Spojených států v oblasti informačních technologií, redukce nákladů na zdravotní péči a zároveň zlepšování zdravotní péče, zajištění kvalitních a levných vládních služeb, příprava dětí pro 21. století – zejména z hlediska pracovních požadavků a schopností v oblasti

informačních technologií, výstavba otevřenější demokracie na všech vládních úrovních.

Obecně se dá říci, že Clintonova administrativa nahlížela na vládní informace jako na významný zdroj, jehož úkolem byla podpora mnoha národních cílů a projektů. Stejně tak i tato administrativa podporovala rozvoj různých kanálů pro přístup k vládním informacím. Součástí tohoto schématu Národní informační infrastruktury byl i požadavek toho, aby jedinec získal přímý či zprostředkovaný přístup (např. přes knihovny) k vládním informacím, mohl elektronicky obdržet státní dávky a jednodušeji kontaktovat vládní činitele.

Po velmi otevřené informační politice Billa Clintona nastupuje do úřadu George Bush, za jehož prezidentství panuje „temnější“ doba pro informační politiku a zejména pro poskytování vládních informací. Možná snad i z důvodu boje s terorismem, který byl iniciován útokem na New York 11. září 2001, tedy zhruba půl roku po nástupu George Bushe do funkce, je zpřísněn přístup k vládním záznamům, provedeny novelizace zákonů, které omezují poskytování vládních informací a nedochází k velkým pokrokům v rámci služeb informační politiky.

Velkou změnou a příjemným osvěžením je nástup Baracka Obamy do prezidentské funkce. Už v předvolebním období hlásal Obama, že s jeho nástupem by byly spojeny velké změny. Jeho slavný slogan „Yes, we can“, znamenající, že nic není nemožné a americký lid je schopný velkých změn. Obama sám propagoval, stejně tak jako dříve Bill Clinton, význam otevřenosti vládní informační politiky a svobodu poskytování informací. Již v prvním roce v úřadu Obama ukázal, jak si cení otevřenosti a transparentnosti vládní informační politiky – pomocí vládního nařízení 13489 odvolal předchozí vládní nařízení 13233 prezidenta G. Bushe z roku 2001 a umožnil tak americkým občanům snadnější přístup k vládním záznamům.

Pouze čas ukáže, nakolik prezident Obama splní očekávání svých voličů, nakolik dostojí svých slov a slibů a co nového přinese jeho politika. Už teď však začíná být zřejmé, že Barack Obama nemůže naplnit ten obraz, který byl během jeho předvolební kampaně vytvořen, není snad ani v lidských silách, aby při tak složité a napjaté situaci, která při jeho převzetí úřadu panovala, dokázal v krátké době zvládnout veškeré problémy.

Doufejme, že si prezident Obama bude alespoň v dalších letech svého úřadování počínat tak, jak rozhodoval doposud a bude nadále zastáncem otevřené vládní informační politiky a prezidentem podporujícím informační technologie.

1. Informační politika obecně

Než se začnu věnovat samotné informační politice za období Clinton – Gore, měla bych definovat, co vlastně informační politika je, jaké jsou její nástroje a co bychom od ní měli očekávat.

Informační politika¹

Informační politika je termín, který popisuje soubor souvisejících principů, zákonů, pravidel, směrnic a regulací, direktiv, procedur, rozsudků, interpretací a praktik, které pomáhají při vytváření, správě, přístupu a využívání informací. Informační politika může být stanovena jak na národní úrovni (např. federální vládou USA), tak i na státní či místní úrovni vládou, popř. dalšími agenturami a institucemi (např. soukromými společnostmi či agenturami).

Důvody, proč je informační politika tak důležitá:

- Má velký vliv na vytváření, produkci, sběr, uchování, distribuci, vyhledávání a přístup zejména k vládním, ale i k jiným informacím a informačním zdrojům.
- Velmi ovlivňuje způsob, jakým jednotlivci, tak i společnost uskutečňují politické, ekonomické a sociální volby.
- Určuje či reguluje, jak instituce jako např. knihovny spravují, organizují, vyhledávají a využívají informace.
- Může vytvořit výhodné či naopak nevýhodné prostředí pro jednotlivce či pro komerční organizace v různých uspořádáních.
- Ovlivňuje rozmístění, využití a aplikaci informačních technologií.
- Může být nahlížena také jako určitý „meta“ politický systém, který ovlivňuje všechny ostatní politické systémy.

¹ McCLURE, Charles R., Libraries and Federal Information Policy, s. 214-218.

Nástroje informační politiky

Mezi instrumenty informační politiky patří různé zákony, směrnice, regulace atd., které popisují, jakým způsobem mají být informace shromažďovány, spravovány, ochraňovány, zpřístupňovány a využívány.

V USA jsou vládní informační politiky určovány množstvím klíčových nástrojů informační politiky:

- *The Freedom of Information Act* – stanoví procedury, kterými může jednotlivce zažádat o vládní informace.
- *The Privacy Act* – chrání jednotlivce před neoprávněným vládním využíváním osobních dat a stanovuje procedury, pomocí kterých může jednotlivce získat informace, které o něm vláda udržuje.
- *The U. S. Government Printing Office's Depository Library Program* a *Federal Printing Laws* – zajišťují, že základní sbírka vládních dokumentů bude dostupná veřejnosti skrze určené knihovny.
- *The Copyright Act* – poskytuje ochranu autorům literárních a jiných děl.
- *The Paperwork Reduction Act of 1995* a řada dalších.

Klíčové oblasti informační politiky

- zajištění svobodného přístupu k informacím;
- organizace a zpřístupňování síťových informací;
- informační gramotnost;
- národní informační infrastruktura (NII);
- práva duševního vlastnictví;
- ochrana osobních údajů.

Národní informační politika²

Národní, resp. státní informační politiky jsou povětšinou centralizovány na vládní úrovni. Informační politika může být uplatňována skrze legislativu, směrnice, nařízení, finanční rozpočty, oběžníky, vládní nařízení a dokonce skrze vládní

² DUGAN, R. E., *Get Involved : 'Write' Us What You Think!*, s. 53.

memoranda. Informační politiky mohou být posíleny zákonem či pouze neformálními příručkami

Americká vládní informační politika³

Informační politika vlády Spojených států amerických sestává ze tří klíčových oblastí:

1. Vytváření a rozšiřování vládních informací. Tato oblast zahrnuje vládní dotace na výzkum a vývoj, ekonomické statistiky, distribuce legislativních a administrativních předpisů, kulturních materiálů atd. Důležité je si uvědomit, že se liší vládní informační politika vytváření informací od vládní informační politiky související s rozšiřováním informací již vytvořených.
2. Rozvoj, regulace a užívání informační infrastruktury. Tato oblast zahrnuje otázky týkající se např. regulací v oblasti telekomunikací, infrastrukturu pro školy a knihovny, bezpečnost a integritu této infrastruktury apod.
3. Institucionální a právní infrastruktura. Tato oblast zahrnuje účast Spojených států v různých mezinárodních smlouvách a organizacích, ochranu osobních údajů, protimonopolní politiku, nastavení norem a standardů, duševní vlastnictví apod.

³ SHAPIRO, C.; VARIAN, H. R., US Government Information Policy, 1997.

2. Informační politika Billa Clintona

2.1. *Bill Clinton (19.8.1946-) – životopisné údaje*

Bill Clinton se narodil jako *William Jefferson Blythe* 19. srpna 1946 v městečku Hope ve státě Arkansas. Clintonův otec, William Jefferson Blythe, Jr. byl obchodní cestující a zemřel při automobilové nehodě tři měsíce před Billovým narozením.⁴ Po narození Billa odjíždí jeho matka Virginia Dell Cassidyová do New Orleans, aby začala studovat školu pro zdravotní sestry a zanechává tak Billa se svými rodiči Eldridge a Edith Cassidyovými, kteří vlastnili a provozovali malý obchůdek se smíšeným zbožím. V roce 1950 se Clintonova matka vrátila zpět ze zdravotní školy a krátce poté se provdala za Rogera Clintona, který spolu se svým bratrem obchodoval s automobily v městě Hot Springs ve státě Arkansas. Ve stejném roce se do tohoto lázeňského města přistěhoval zbytek rodiny i s malým Billem. V roce 1961 přijal Bill jméno svého nevlastního otce Rogera Clintona.⁵

V Hot Springs začal Bill navštěvovat katolickou základní školu Sv. Jana a později střední školu v Hot Springs, kde se stal aktivním studentským vůdcem, zaníceným čtenářem a hudebníkem. Clinton zpíval ve sboru a hrál na tenor saxofon.

V roce 1963 došlo ke dvěma klíčovými momentům, které ovlivnily budoucí Clintonovu kariéru. Prvním byla návštěva prezidenta Johna F. Kennedyho v Bílém domě a druhou byla řeč „I have a dream“ Martina Luthera Kinga 28. srpna 1963. Clinton odmítal diskriminaci černého obyvatelstva, jak se s ní sám setkal v rodném státě Arkansas.

S pomocí stipendia mohl Clinton v roce 1964 začít studovat zahraniční politiku a mezinárodní vztahy na *School of Foreign Service* na *Georgetownské univerzitě ve Washingtonu*, kde obdržel v roce 1968 titul Bakalář. Clinton strávil celé léto roku 1967 tím, že pracoval coby aspirant pro senátora státu Arkansas *J. Williama Fulbrighta*.

⁴ CLINTON, B; GORE, A., Putting people first : How We Can All Change America, s. 181.

⁵ HEIDEKING, J., *Američtí prezidenti*, s. 491-500.

V roce 1968 Clinton získal prestižní stipendium Rhodesovy nadace na *University College v Oxfordu*, kde následně mezi lety 1968-1970 studoval politické vědy. Během studií v Oxfordu se Clinton aktivně účastnil protestů proti válce ve Vietnamu.⁶

Po dokončení studia v Oxfordu začal Bill Clinton v roce 1970 navštěvovat *Právnickou školu na Yale* a v roce 1973 získal titul J. D. (Juris Doctor). Během studií na Yale se začal Bill Clinton stýkat se studentkou práv Hillary Rodhamovou a 11. října 1975 se vzali. V roce 1980 se jim narodilo jejich jediné dítě, dcera Chelsea (viz obr. 1).⁷

Obr. 1 Bill Clinton s manželkou Hillary a dcerou Chelsea

Zdroj: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-1024044/Kill-Bill-How-Clinton-scuppered-Hillarys-presidential-hopes.html> [snímek pořízen 2008-07-10]

Během studia na Yale začal Bill Clinton spolupracovat na neúspěšné kampani George Stanleyho McGoverna na úřad prezidenta, kdy byl pověřen vést McGovernův program pro stát Texas. Tím strávil Clinton mnoho času v Dallasu,

⁶ SCHÄFER, P., *Prezidenti USA : od George Washingtona po Billa Clintona*, s. 476-482.

⁷ The White House. *William J. Clinton*.

v Texasu, kde spolupracoval s Ronem Kirkem, Annem Richardsem a Stevenem Spielbergem.

Po dokončení studia na Yale se Clinton vrátil zpět do státu Arkansas, kde v letech 1973-1976 působil jako docent na právnické fakultě *University of Arkansas* ve Fayetteville. V roce 1974 Clinton kandidoval ve volbách do Sněmovny reprezentantů, byl však poražen Johnem Paulem Hammerschmidtem, který získal 52 % hlasů. V roce 1976 byl zvolen ministrem spravedlnosti pro stát Arkansas a ve funkci působil v letech 1977-1979.

V roce 1978, ve svých 32 letech byl zvolen *guvernérem státu Arkansas* a ve funkci působil až do roku 1981. Zde pracoval zejména na reformě vzdělávání a na rekonstrukci arkansaských silnic.

V roce 1980 kandidoval znovu na post guvernéra státu Arkansas, avšak nevyhrál – místo něj byl zvolen republikán Frank D. White. Za jeho neúspěchem stála zejména nedostatečná politická zkušenost, příliš mnoho záměrů započatých najednou a dojem voličů, že je příliš mladý, příliš kluzký a arogantní.⁸

Po porážce ve volbách začal v roce 1981 pracovat se svým přítelem Bruceem Lindseym pro právnickou firmu Wright, Lindsey a Jennings, kde strávil další dva roky nad další volební kampaní. V roce 1982 znovu získal svou starou pozici guvernéra a udržel si ji po následujících 10 let. Pomáhal státu Arkansas na přeměně ekonomiky a výrazně vylepšil státní vzdělávací systém. Clinton se také stal vedoucí osobností mezi politickou skupinou Noví demokraté (New Democrats). Právě tato skupina, která je součástí Democratic Leadership Council (DLC), je odnoží demokratické strany, která požadovala sociální reformu a menší vládu, také vládu podporovanou jak demokraty, tak i republikány. Sloužil také jako předseda National Governors Association mezi lety 1986 a 1987.

Mezi priority Billa Clintona patřil ekonomický růst, vytvoření nových pracovních pozic a vylepšení systému vzdělávání. Dalším krokem bylo zrušení daně z obratu ve zdravotnictví a zvýšení úlev na dani z majetku pro starší občany. Také vylepšil

⁸ SCHÄFER, P., *Prezidenti USA : od George Washingtona po Billa Clintona*, s. 480.

některé státní vzdělávací programy, zejména kladl důraz na vyšší dotace pro školy, zvyšování nabídky různých příležitostí pro nadané děti a zvýšení platů učitelů.

V roce 1992 vyhrál prezidentské volby se 43 % hlasů, kdy porazil již úřadujícího republikánského kandidáta George H. W. Bushe, který ve volbách získal 37,4 % hlasů a nezávislého kandidáta H. Rosse Perota, který obdržel 18,9 % hlasů.

20. ledna 1993 se stal **42. prezidentem Spojených států amerických**. Ve svých 46 letech byl při nástupu do prezidentského úřadu třetím nejmladším prezidentem, starší pouze než Theodore Roosevelt a John F. Kennedy. Byl také prvním prezidentem z generace populační exploze („baby boom“) po 2. světové válce, první demokrat v Bílém domě po konzervativních republikánských administrativách Reaganových a Bushových.

Během svého čtyřletého úřadu mezi roky 1993-1997 zavedl mnoho zákonů a nařízení – mezi ně patří např. **Family and Medical Leave Act of 1993**, který nařizuje zaměstnavatelům povolit zaměstnancům neplacené volno z důvodu mateřské či zdravotních problémů. Dalším ze zákonů, který vstoupil v platnost v období jeho úřadu, byla dohoda o volném obchodu mezi Kanadou, USA a Mexikem **North American Free Trade Agreement**. Jedním z největších počínů Clintonovy administrativy však byl zdravotní plán **Health Care Plan** související s reformou ve zdravotnictví, o kterou se zasadila především první dáma Spojených států – Hillary Clintonová.

Roku 1997 končí Billu Clintonovi první prezidentské období. Roku 1996 se konaly další prezidentské volby, ve kterých byl znovu zvolen 49,2 % hlasů a zvítězil tak nad republikánem Bobem Dolem a dalším kandidátem Rossem Perotem. Stává se tak prvním demokratem, který od dob Franklina Roosevelta byl znovu zvolen do prezidentského úřadu.

21. ledna 1998 média odkrývají aféru prezidenta Clintona s Monikou Lewinskou, která vyvrcholila v politický skandál.

Roku 2001 mu končí druhé funkční období. Po odchodu z prezidentského úřadu podporuje svou manželku, která v roce 2000 kandidovala na senátorku New Yorku a v letech 2007-2008 neúspěšně kandidovala na prezidentku USA.

18. listopadu 2004 Bill Clinton otevřel v americkém státě Arkansas *knihovnu* věnovanou své osobě a zvláště pak politické činnosti během období svého dřívějšího prezidentského mandátu (viz obr. 2). Hlavním cílem této iniciativy je snaha zpřístupnit materiály dokumentující období jeho prezidentské funkce, během které došlo k velkému rozvoji jak domácí, tak zahraniční americké politiky.

Obr. 2 William J. Clinton Presidential Library

Zdroj: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/1f/Clinton-library.jpg>

[snímek pořízen 2008-07-22]

Celkově by se dala vláda Billa Clintona popsat jako dobrá – národ žil v míru a ekonomika státu byla velmi silná. Přesto se našli i tací, kteří byli rádi, že se Clintonovo funkční období chýlí ke konci. Lidé věřili, že politika Clintonovy administrativy byla dobrá pro národ, ale osobně ho neměli rádi. Hlavním důvodem byla řada osobních skandálů, které následně značily prezidentské období Billa Clintona.⁹

⁹ DOVER, E. D., *The disputed presidential election of 2000 : a history and reference guide*, xi.

2.2. Al Gore (31.3.1948-) – životopisné údaje

Al Gore, plným jménem *Albert Arnold Gore, Jr.*, se narodil ve Washingtonu, D.C. 31. března 1948. Jeho otec, Albert Gore, Sr., byl poslancem (v letech 1939-1944 a v letech 1945-1953) a senátorem (v letech 1953-1971) za stát Tennessee. Matka Al Gorea, Pauline LaFon Goreová, byla první ženou, která promovala na právnické fakultě Vanderbiltovy Univerzity.

Gore nejprve studoval ve *Washingtonu na St. Albans School* a později v letech 1965-1969 navštěvoval *Harvardskou univerzitu*, kde promoval s titulem B.A. (Bachelor of Arts) v oboru politické vědy. Svou diplomovou práci napsal na téma: „Vliv televize na výkon prezidentského úřadu“.

V roce 1970 se oženil s Mary Elizabeth Aitchesonovou, se kterou se seznámil na večírku při oslavě své promoce. Spolu mají čtyři děti: Karenn, Kristin, Sarah a Alberta III. (viz obr. 3).

Obr. 3 Al Gore s manželkou Mary Elizabeth, dcerami Karenn, Kristin a Sarah, a synem Albertem III. [Fotka zřejmě z let 1994/1995]

Zdroj: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/1f/Clinton-library.jpg>

[snímek pořízen 2008-07-22]

Po absolvování studia narukoval do války ve Vietnamu, kde působil do května 1971 jako válečný reportér pro *The Army Flier*. Sloužil u 20. brigády v Bien Hoa.

Po ukončení vojenské dráhy pracoval dále jako novinář a mezi lety 1971-1972 studoval na Vanderbiltově univerzitě. Také pracoval na částečný úvazek jako reportér pro list *The Tennessean*. Po dokončení jednorocní stáže pro Rockefeller Foundation opustil školu a začal se naplno věnovat žurnalistice. V letech 1974-1976 studoval právo na právnické fakultě Vanderbiltovy univerzity. Roku 1976 však opouští školu a studium, aby kandidoval na kongresmana do Sněmovny reprezentantů.

V roce 1976, ve svých 28 letech, byl Gore zvolen *kongresmanem za stát Tennessee*. Do této funkce byl ještě znovu zvolen v letech 1978, 1980 a 1982. V roce 1984 úspěšně kandidoval do senátu, kde působil až do roku 1993.

V roce 1987 navštívil Gore Billa Clintona v Little Rocku, kde ho coby guvernéra pro stát Arkansas žádal o podporu v nadcházejících prezidentských volbách. Jeho cílem bylo zejména odradit Clintona od podpory Michaela Dukakise, rovněž kandidáta na prezidenta. Gore apeloval na Clintona tím, že oni dva by měli spolupracovat a být spíše spojenci než rivaly. Hájil se tím, že oba mají společné cíle a hodnoty. Následně během primárek v roce 1988 Bill Clinton zůstal politicky neutrální a nestranný.¹⁰

V roce 1988 kandidoval Al Gore na prezidenta, ale nezískal demokratickou nominaci (Demokratickým kandidátem se nakonec stal již výše jmenovaný Michael Dukakis). Prezidentem se stal republikánský kandidát George Bush.

V dalších volbách, v roce 1992, si jej Bill Clinton zvolil jako spolukandidáta „*running mate*“ a po vítězství ve volbách se stal **20. ledna 1993 viceprezidentem Spojených států amerických**. V této funkci pracoval i v druhém Clintonově funkčním období (po volbách v roce 1996).

V této funkci patřilo k jeho prioritám snížení výdajů federální vlády USA, ochrana životního prostředí, podpořil též vznik obchodní dohody NAFTA (Severoamerická dohoda o volném obchodu). Na konci 90. let byl významným zastáncem Kjótského

¹⁰ WOODWARD, B., *The Agenda : Inside the Clinton White House*, s. 52-53.

protokolu. Coby viceprezident také propagoval rozvoj tzv. „*informačních superdálnic*“.

V roce 2000 opět kandidoval na prezidenta USA. Po dlouhou dobu byly hlasy rovnoměrně rozděleny mezi kandidáty dvou hlavních politických stran, ale nakonec byl poražen G. Bushem, Jr.

Gore se jako jeden z prvních politiků začal zabývat problémem ochrany životního prostředí a zejména změnou klimatu a globálním oteplováním. Roku 2007 spolu s Mezivládním panelem pro klimatické změny (IPCC) obdržel Gore *Nobelovu cenu míru* za rozšiřování povědomí o problematice globálního oteplování a vlivu člověka na něj.¹¹

Al Gore byl již od 70. let 20. století zapojen do projektu rozvoje internetu – nejdříve jako kongresman, později už i jako senátor a viceprezident. Už v této době rozpoznává význam internetu a podporuje jeho rozšíření a rozvoj. Jedna z posledních legislativ Al Gorea ještě coby senátora byla dotace 5 miliard dolarů do rozvoje internetu na pětileté období počínaje rokem 1992.

Roku 1991 vchází na základě Goreova návrhu v platnost zákon *High Performance Computing Act of 1991*, který vede k vytvoření tzv. Národní informační infrastruktury, kterou Gore také označoval termínem Informační superdálnice. Právě budování těchto informačních superdálnic je jakousi analogií k mezistátním dálnicím, o které se o 40 let dříve zasadil jeho otec, senátor Al Gore, Sr. Na základě zákona z roku 1956 *Federal Aid Highway Act of 1956* bylo poskytnuto 30 miliard dolarů na vystavění mezistátního dálničního systému.¹²

Gore je též členem správní rady firmy Apple a od roku 2003 vedoucím poradcem Googlu.

¹¹ AlGore.com, *Al Gore*, 2008.

¹² McMURDO, G., *The White House files*, s. 306.

2.3. Předvolební období (do r. 1993)

Již během předvolební kampaně Bill Clinton a Al Gore propagovali rozvoj internetu a demokratizaci počítačové komunikace. Právě Al Gore se již jako senátor zasazoval v Kongresu o výstavbu tzv. *informační superdálnice*, která souvisela zejména s rozvojem internetu.

2.3.1. High-Performance Computing Act of 1991

9. prosince 1991 vchází v platnost zákon *High-Performance Computing Act of 1991 (HPCA)*¹³, který vytvořil a představil ještě jako senátor budoucí viceprezident Albert Gore (tomuto zákonu se také podle jeho tvůrce Al Gorea říkalo „Gore Bill“ neboli „Goreův zákon“).

Zákon vznikl na základě zprávy z roku 1988 *Toward a National Research Network*, která byla předložena Kongresu skupinou vědců z oboru počítačové vědy, které předsedal Leonard Kleinrock – jeden z tvůrců ARPANETu.

Mezi základní cíle zákona patřilo rozšíření vedoucí pozice Spojených států v oblasti High-Performance Computing (HPC), rozvoj technologií, a tím urychlení inovací, propagace technologií v průmyslu s cílem větší produktivity a konkurence.¹⁴

2.3.1.1. HPC a NREN

Zákon se skládá ze dvou částí. První část s názvem *High-Performance Computing and the National Research and Education Network (HPC a NREN)* stanovuje prezidentovi zřídit program *National High-Performance Computing Program*. Tato část zákona předkládá programové a síťové požadavky, jako např. zdokonalování softwaru, rychlejší rozvoj výkonných počítačových systémů, vzdělávání vysokoškolských studentů, podporu konkurence a soukromého sektoru v oblasti vysokorychlostních sítí, ochranu duševního vlastnictví atd. Dále je požadováno, aby veškeré participující agentury podporovaly zřízení *National Research Education*

¹³ Spojené státy americké. Congress. *High-Performance Computing Act of 1991*, s. 1-3.

¹⁴ DUGAN, R., Information Policy : The NII For the Public Good, s. 133-141.

Network (Národní síť pro výzkum a vývoj – NREN), s cílem propojení výzkumných a vzdělávacích institucí, vlády a průmyslu v každém státu. Zákon dále předepisuje Ministerstvu obrany, skrze agenturu DARPA (Defense Advanced Research Projects Agency), aby podporovalo výzkum a rozvoj vyspělých optických technologií a síťových protokolů. Též opravňuje veškeré vládní agentury a ministerstva k tomu, aby mohli příjemci vládního výzkumného grantu užít peněz z grantu k uhrazení výdajů za zřízení a udržování počítačových sítí. Zákon též stanovuje povinnosti Kongresu v oblasti financování sítí, zahrnujíc tak uživatelské poplatky, podporu průmyslu a vládních investic.

2.3.1.2. Agency Activities

Druhá část zákona s názvem *Agency Activities* stanovuje povinnosti jednotlivých vládních a mimovládních agentur. Mezi hlavní požadavky kladené na *Národní nadaci pro vědu (National Science Foundation – NSF)* patří poskytování počítačové a síťové infrastruktury podporující veškeré vědní a technické disciplíny, pomoc kolegům, univerzitám a knihovnám v připojování k síti, sloužit jako primární zdroj informací o přístupu a užívání sítě a neustálá aktualizace sítě.

Obdobně zákon požaduje po *Národním úřadu pro aeronautiku a kosmický prostor (National Aeronautics and Space Administration – NASA)*, aby úřad vedl základní a aplikovaný výzkum v oblasti HPC (high-performance computing)¹⁵, zejména pak v oblasti počítačové vědy, s důrazem na kosmický výzkum.

Zákon dále ukládá *ministrovi energetiky (Secretary of Energy)* provádět výzkum, vývoj a vyhodnocování HPC a komunikačních systémů. Mezi další povinnosti také spadá výzkum v oblasti energetického užití, podpora základního výzkumu a vzdělávání v oblasti počítačových věd, poskytování síťové infrastruktury pro podporu aktivit souvisejících s energetikou, zavedení konsorcia High-Performance Computing Research and Development Collaborative Consortia.

Mezi požadavky kladené na *Národní systém pro vědu a techniku (National Information System for Science and Technology – NIST)* patří zejména vedení

¹⁵ V doslovném překladu výkonné či náročné počítání. Jedná se o pojem označující využití počítačů při řešení náročných počítačových úloh (např. biomedicínský výzkum, nanotechnologie, navrhování optimální aerodynamiky lodí a letadel, předpovědi počasí, či počítačová animace).

základního a aplikovaného výzkumu sloužícího k podpoře HPC systémů a sítí, vyvíjení standardů, směrnic, metodik a testovacích metod za účelem interoperability HPC sítí, uživatelských rozhraní a systémů; rozvoj benchmarkingových testů a standardů pro HPC. NIST je dále také odpovědný za navrhování a rozvoj standardů a směrnic pro ochranu důvěrných informací ve vládních počítačových systémech.

Povinností *Národního úřadu pro oceán a atmosféru (National Oceanic and Atmospheric Administration)* je vést základní a aplikovaný výzkum v oceánografii a oblasti předpovídání počasí.

Ministrovi obchodu (Secretary of Commerce) zákon nařizuje vypracovat studii týkající se rozvoje softwaru a regulací vládních dodávek.

Stejně tak i *Agentuře pro ochranu životního prostředí (United States Environmental Protection Agency – EPA)* zákon stanovuje provést základní a aplikovaný výzkum v oblasti počítačových technik a softwarových nástrojů, které slouží pro vytváření základních modelů pro dynamiku či chemii atmosféry.

Zákon zmocňuje *ministra školství (Secretary of Education)* k provedení základního a aplikovaného výzkumu v oblasti výpočetní techniky.

V zákoně je dále zachyceno, že tato výše uvedená ustanovení se, až na výjimky, nevztahují na počítačové systémy zpracovávající důvěrné informace či systémy užívané pro potřeby obrany státu.

Federálním agenturám a ministerstvům zákon povoluje zažádat o prototyp či nový výrobní model nového HPC systému s cílem podpory rozvoje softwaru a hardwaru.

2.3.1.3. Přínosy zákona

Tento zákon vedl k rozvoji *Národní sítě pro výzkum a vzdělávání (National Research and Education Network – NREN)*, jež byla označována také jako informační superdálnice. Na základě tohoto zákona také došlo k rozvoji *Národní informační infrastruktury (NII)* a zřízení iniciativy *High-Performance Computing Initiative (HPCI)*. Národní informační infrastruktura by se dala definovat jako systém určený pro poskytování informací občanům USA, a to kdykoli a odkudkoli je

potřebují, to vše za dostupnou cenu. NII sestává z milionů počítačů, počítačových databank, telefonů atd., které jsou spojeny pomocí vysokorychlostních telekomunikačních kabelů a přeposílají miliardy bitů informací za sekundu.¹⁶

Jedním z významných výsledků tohoto zákona bylo v roce 1993 vytvoření webového prohlížeče Mosaic, který předznamenal budoucí rozvoj samotného internetu.

2.3.2. White House Conference on Libraries and Information Services

Od *9. do 13. prosince 1991* se v Bílém domě ve Washingtonu konala konference na téma *Knihovny a informační služby (White House Conference on Libraries and Information services, WHCLIS)*, kterou uspořádala Národní komise pro knihovny a informační vědu (National Commission on Libraries and Information Science – NCLIS), jež je speciálním orgánem federální vlády Spojených států a jejím úkolem je poradenství prezidentovi a Kongresu v oblasti problematiky knihoven a informačních služeb.^{17,18}

Konference byla uspořádána na základě zákona (Public Law 100-382) podepsaného prezidentem Reaganem v roce 1988 a opravňujícího prezidenta Spojených států ke svolání Druhé konference Bílého domu o knihovnických a informačních službách mezi lety 1989-1991.¹⁹

Na konferenci bylo přítomno skoro 2000 účastníků, jejichž úkolem bylo zhodnotit návrhy na to, jakým způsobem zvýšit gramotnost obyvatel USA, navýšit produkci a posílit demokracii skrze knihovny a jejich informační služby.²⁰ Na konferenci byla zdůrazňována především klíčová úloha knihoven a jejich informačních služeb ve vzdělávání a v rozšiřování informačních technologií.

¹⁶ GIBBONS, J. H., This gifted age : science and technology at the millennium, s. 236.

¹⁷ *Information 2000. Library and Information Services for the 21st Century. Summary Report of the White House Conference on Library and Information Services (2nd, Washington, D.C., July 9-13, 1991)*

¹⁸ McCOOK, K. de la Pena; GEIST, P., Toward a Just and Productive Society : An Analysis of the Recommendations of the White House Conference on Library and Information Services, s. 3.

¹⁹ U.S. National Commission on Libraries and Information Science. NCLIS at 25 : Twenty-five years of advancing the public's access to knowledge through library and information services.

²⁰ ALLEN, Kenneth B., The 1991 White House conference on libraries and information services: Whatever happened to information services?, s. 261.

2.3.2.1. Závěry konference

Výsledkem konference byla zpráva obsahující **95 doporučení týkajících se knihoven a informačních služeb** a adresovaných prezidentovi a Kongresu USA.²¹ Soubor těchto doporučení je rozdělen do logicky uspořádané třístupňové hierarchie. Na hlavní úrovni je rozčleněn do 9 základních kategorií, z nichž každá má pod sebou další podkategorie a každá z nich pak obsahuje jednotlivá doporučení.²²

Celá koncepce vypadala následovně (z důvodu rozsáhlého obsahu souboru doporučení uvádím pouze první dva stupně hierarchie)^{23,24}:

I. Dostupnost a přístup k informacím

- a. posílení procesu budování fondů;
- b. odstraňování fyzických bariér pro handicapované;
- c. zajištění osobního soukromí a důvěryhodnosti;
- d. rozšiřování informačních zdrojů;
- e. zajištění bezplatného přístupu k informacím pro veřejnost a zejména pro minoritní skupiny;
- f. snižování bariér pro určité skupiny obyvatel (podpora programů orientovaných na handicapované občany a programů zabývajících se multikulturní a multijazykovou problematikou);
- g. stanovování nových cílů zaručujících rozvoj knihoven a informačních služeb.

II. Národní informační politika

- a. zvýšení účinnosti procesů šíření informací;
- b. aktualizace copyrightu pro podmínky elektronického šíření dokumentů;
- c. zajištění bezplatného přístupu k informacím skrze vládu Spojených států amerických;
- d. rozvoj vládních iniciativ týkajících se zejména podpory knihoven a informačních služeb;

²¹ U.S. National Commission on Libraries and Information Science. *White House Conference on Library and Information Services. Recommendations, 1991.*

²² VLASÁK, R., *Informační dálnice a knihovny*, s. 85-87.

²³ White House Conference on Library and Information Services Taskforce. *Summary of Actions to Implement the 96 Recommendations and Petitions of the 1991 White House Conference on Library and Information Services : March 1994 through December 1996.*

²⁴ VLASÁK, R., *Bílý dům, americké knihovnictví a informační politika pro 21. století*, s. 62-63.

- e. prohloubení intelektuálních svobod (pomocí legislativy);
- f. výstavba a rozšiřování sítí a jejich přístupových míst – vytváření Národní informační infrastruktury;
- g. zajištění dalších konferencí a posílení tradic konferencí tohoto typu pomocí legislativy;
- h. přemostování etnických a sociálních rozdílů;
- i. začlenění knihoven do vzdělávacího procesu;
- j. podpora obchodního sektoru;
- k. uzákonění federálních knihovnických služeb a vytváření informačních středisek plnících vládní funkce.

III. *Informační sítě a jejich technologie*

- a. plánování a koordinování rozvoje sítí s účastí knihoven;
- b. podpora a rozšiřování informačních zdrojů;
- c. rozšiřování přístupu k informačním databázím;
- d. prosazování spolupráce mezi soukromým a veřejným sektorem;
- e. kombinování a sdílení informačních zdrojů;
- f. zlepšení služeb občanům v málo osídlených oblastech;
- g. propojování školních knihoven do informační sítě;
- h. vytváření norem pro sjednocení práce v sítích;
- i. sdílení profesionálních, právních informací; posílení informačních služeb v legislativě – vybudování Národní právnické knihovny;
- j. rozšíření spektra druhů informačních služeb – přístup k vládním informacím ve všech formátech;
- k. výstavba vzdělávací informační sítě.

IV. *Organizace a správa*

- a. formování celostátních orgánů pro správu a podporu americké sféry knihoven a informačních služeb – zavedení výborů Kongresu;
- b. revize rozpočtové politiky ve prospěch knihovnictví (např. speciální poštovní sazby pro knihovny);
- c. zvyšování využívání stávajících vládních podpůrných prostředků (používání prostředků vkládaných do výchovy a vzdělávání v USA k rozvoji informačních služeb).

V. *Služby na základě diverzifikace potřeb*

- a. vyhodnocení efektivity stávajících programů;

- b. zvýšení účinnosti působení knihoven ve vzdělávání a školní výuce;
- c. začlenění knihoven do vzdělávacího a výukového procesu (i z institucionálního hlediska);
- d. zvýšení míry využívání stávajících lidských zdrojů (služby orientované na občany);
- e. podpora vstřícnosti knihoven a informačních služeb k potřebám specifických skupin obyvatelstva (handicapovaní apod.);
- f. rozšiřování informačních služeb mezi skupiny obyvatel, jejichž informační potřeby nebyly dosud naplněny.

VI. Výcvik s cílem přímého přístupu koncových uživatelů

- a. výcvik ve využívání nových technologií;
- b. posilování prestiže odborných znalostí v informačních službách;
- c. prohloubení programů celoživotního vzdělávání;
- d. podpora výukových a vzdělávacích programů v informační vědě a knihovnictví na vysokých školách;
- e. zlepšení výcviku koncových uživatelů v oblasti využívání informačních technologií.

VII. Personální vybavení a jeho rozvoj

- a. možnost dalšího profesního růstu, rozšíření vzdělání informačních pracovníků a knihovníků;
- b. podpora stávajících výukových programů (stipendia, granty apod.);
- c. multikulturní přístup k informačním systémům a knihovnám.

VIII. Ochrana informačních fondů

- a. vytváření prostředků vládní politiky v oblasti ochrany informačních fondů;
- b. zachování a rozšiřování výsledků dané konference.

IX. Tržní vztahy

- a. Ohodnocení a marketing knihovnických služeb.

Zpráva přinášela jasné poselství, a to, že pokud Spojené státy chtějí dosáhnout zvýšení gramotnosti a produktivity amerických občanů a posílení demokracie, bezpodmínečně pro to potřebují pomoc ze strany knihoven a jejich informačních služeb.

2.3.3. Volební kampaň na internetu

1. ledna 1993 vydala kancelář Bílého domu starající se o prezidentskou korespondenci (White House Office of Presidential Correspondence) dopis od prezidenta Billa Clintona a viceprezidenta Alberta Gorea, který v úvodu popisoval, že je jejich povinností udržovat Bílý dům v souladu se současnou, měnící se technologií. Autoři dopisu uvádějí, že zatímco se pomalu přesouváme do 21. století, je třeba vlády, která by v těchto pokrocích šla příkladem, a tak by vedla ostatní. Clinton a Gore ve svém listu dále zdůrazňují, že tentokrát poprvé v historii bude Bílý dům propojen s občany e-mailem. Dopis byl pak zakončen „elektronickým podpisem“, který byl tvořen e-mailovými adresami Billa Clintona (president@whitehouse.gov) a Al Gorea (vice.president@whitehouse.gov).²⁵

Před samotným spuštěním tohoto projektu se vedly sáhodlouhé diskuse, zda během času nedojde k zahlcení e-mailu. Na základě těchto obav padly návrhy, že zasílání e-mailu by mohlo být zpoplatněno. Avšak tyto prognózy se nenaplnily. Po obdržení e-mailu do prezidentovy či viceprezidentovy e-mailové schránky byla odesílateli zaslána automatická odpověď s potvrzením o obdržení e-mailu. Mezi červnem a zářím 1993 prezident obdržel více jak 70 000 e-mailů.

I z tohoto důvodu byl v červenci 1994 implementován nový *Automatizovaný systém pro správu záznamů (Automated Records Management System – ARMS)*, jehož cílem bylo ukládání e-mailových zpráv vytvořených či přijatých výkonným úřadem prezidenta USA (Executive Office of the President).²⁶ Na konci Clintonovy administrativy pak převzal Národní archiv Spojených států amerických (U.S. National Archives and Records Administration – NARA) 32 milionů e-mailů odeslaných či přijatých tímto úřadem.²⁷

Kromě e-mailové pošty používali prezident a viceprezident ke komunikaci s občany a ke sdělování volebních informací veřejnosti služby systému CompuServe a America Online. Během kampaně byl také využíván systém *Presidential Campaign Information Service* vytvořený v laboratořích Massachusettského technologického

²⁵ McMURDO, G., The White House files, s. 305

²⁶ PAUL, G. L.; BARON, J. R., Information Inflation : Can the Legal System Adapt?, s. 11.

²⁷ BARON, Jason R., Dispatches from the Litigation Front, 2008.

institutu (Massachusetts Institute of Technology – MIT). Pokud tazatel napsal e-mailovou zprávu s adresou clinton-info@campaign92.org a do předmětu uvedl slovo „help“, obdržel následně instrukce, jak se má přihlásit, aby obdržel jednotlivé typy dokumentů (ekonomie, projevy, novinky atd.) či rovnou všechny dohromady.

To, do jaké hloubky pronikaly informační technologie do prezidentského úřadu, je vidět dokonce i na příkladu Socks – kocourka rodiny Clintonových – pro něhož byla po určitou dobu provozována oficiální e-mailová schránka na stránkách Bílého domu.²⁸

Na popud Bílého domu začaly i ostatní vládní agentury poskytovat veřejný přístup k informacím. Např. NTIS, který si zřídil adresu fedworld.doc.gov, poskytoval přístup k další více než stovce vládních systémů. Přístup do Kongresové knihovny byl umožněn přes adresu marvel.loc.gov atd.

Od roku 1992 byla celá předvolební kampaň Clintona – Gorea souběžně vedena jak tradičními, papírovými cestami, tak i na internetu, kde byly umístěny plné texty projevů a další důležité informace související s předvolebním programem.

²⁸ JONÁKOVÁ, K., Kočka jakožto ústavní činitel, 1997.

2.4. První volební období (1993-1997)

20. ledna 1993 se Bill Clinton ujímá prezidentského úřadu. Mezi jeho základní vize patří změna Ameriky – změna způsobu vedení vlády, pomoc občanům, daňová reforma, podpora volného obchodu apod. Prezident Clinton již také od počátku zdůrazňuje význam internetu a propaguje jeho napojení do všech škol a knihoven v zemi.²⁹ Jeho cílem je, aby každý měl **rovný a svobodný přístup k informacím** a aby se studenti mohli více vzdělávat, a tím měli na trhu práce rovné příležitosti.

Administrativa prezidenta Clintona, Kongresu a vládních agentur viděla informační technologie jako prostředek k redukování vládních výdajů, poskytování efektivních vládních služeb a přiblížení vlády lidem.³⁰

Z důvodu vylepšení poskytování informací vládními agenturami a zajištění ideálních podmínek pro tento proces bylo vydáno mnoho nařízení, zákonů a směrnic upravujících způsob poskytování vládních informací a materiálů. Tato legislativa se zejména týkala problematiky přístupu k těmto informacím – informační bezpečnosti, ochrany soukromí a duševního vlastnictví, správy elektronických zdrojů.³¹ Většina legislativních dokumentů uvedená dále v textu souvisí právě s poskytováním a správou vládních informací a informačních zdrojů.

Mezi nejvyšší priority prezidenta Billa Clintona patřily: redukce nákladů na zdravotní péči a zvýšení kvality služeb v oblasti zdravotnictví, poskytování vysoce kvalitních a levných vládních služeb veřejnosti, příprava mladých občanů na nové pracovní podmínky 21. století, podpora inovací a aplikací v oblasti informačních technologií, ochrana práv duševního vlastnictví, zlepšení správy vládních informačních zdrojů a přístupu veřejnosti k vládním informacím, podpora celoživotního vzdělávání, vytvoření daleko otevřenější demokracie na všech vládních úrovních.³²

²⁹ CLINTON, B., *Between Hope and History : Meeting America's Challenges for the 21st Century*, s. 39.

³⁰ *Federal Information Policies in the 1990s : views and perspectives*, s. 105.

³¹ SMITH, B.; FRASER, B. T.; McCLURE, Ch. R., *Federal Information Policy and Access to Web-based Federal Information*, s. 274-275.

³² FLETCHER, P. D.; WESTERBACK, L. K., *Catching a Ride on the NII : The Federal Policy Vehicles Paving the Information Highway*, s. 299.

2.4.1. A Vision of Change for America

Již 17. února 1993 Bill Clinton předkládá Kongresu zprávu *A Vision of Change for America*.³³ Jedná se o dokument doplňující Clintonův proslav při Společném zasedání Kongresu. Tato 145 stran dlouhá zpráva popisuje komplexní ekonomický plán, který nový prezident navrhl. Clinton v něm žádá občany Spojených států, aby spolupracovali na těchto změnách. Clintonův plán zahrnoval tři části: vytváření nových pracovních pozic, veřejné investice a snížení nákladů jdoucích do americké vlády.

Samotný text je organizován do čtyř sekcí. Úvodní část s názvem *A New Direction* (Nový směr) je třístránkovou předmluvou k celé zprávě. Přináší poselství pro novou, lepší Ameriku. Ameriku, tak jak ji vidí prezident Bill Clinton, tedy plnou nových možností pro ty, kteří se jich dokáží chopit. Ameriku, která nabízí stále rostoucí životní úroveň pro všechny své občany. Ameriku, jejíž vláda není viděna coby nepřítel občana a prosperity státu, ale coby partner v soukromém sektoru a prostředek k urychlení ekonomického rozvoje.

Druhá sekce nesoucí název *A Legacy of Failure* (Dědictví neúspěchu) je 16-ti stránkový rozbor problematiky ekonomické recese Ameriky v předcházejících letech. Sekce definuje jednotlivé problémy, které zatěžují Spojené státy a zabraňují tak rozvoji životní úrovně obyvatel a ekonomickému růstu země. Zejména je kritizována americká vláda, jejíž výdaje jsou enormní a která dle prezidenta Clintona nepracuje tak, jak by měla.

Třetí sekce s názvem *What We Must Do Now* (Co musíme nyní udělat) přináší návrhy na zlepšení stávajícího stavu americké ekonomiky a trhu práce. Zvláštní důraz je zde kladen na přeměnu soudobé vlády na vládu, která by byla blíže občanům a pracovala efektivněji a s menšími náklady. Zásadním tématem Clintonova ekonomického plánu je zvýšení veřejných a soukromých investic. Cílem Billa Clintona je také vytváření nových pracovních pozic a pracovních příležitostí pro občany Spojených států. Mezi další klíčové prvky Clintonovy administrativy patří investice do Národní infrastruktury. Významným bodem Clintonova programu je **propagace informačních technologií**. Z důvodu jejich rychlého vývoje a užití je

³³ *A Vision of Change for America*, 149 s.

vypisováno mnoho projektů. Mezi ně patří např. program na rozvoj technologií v *NIST* (National Institute of Standards and Technology); dále program *Commerce/Information Highway Demonstrations*, jehož cílem je rozvoj broadbandu, interaktivních telekomunikačních sítí spojujících školy, knihovny, nemocnice, vládu a další veřejné tvůrce informací. Clintonova administrativa připsuje \$64 milionů na urychlení rozvoje těchto informačních dálnic. Další finanční podpora míří do NSF, NASA a National Institutes of Health, kde jsou vytvářeny síťové a počítačové aplikace, které slouží k přístupu ke knihovním informacím a k informacím v oblasti medicíny a vzdělávání.

Dodatek ke zprávě obsahuje 25 stran statistických tabulek vyjadřujících různé navrhované změny k programům, financování programů, návrhy na investice apod. Většina tabulek poskytuje čísla pro všechny roky Clintonova volebního období, tedy od roku 1993 až do roku 1997.

2.4.2. GPO Access

8. června 1993 Bill Clinton podepisuje *Zákon o rozšíření elektronického přístupu k informacím Vládního tiskového úřadu (Government Printing Office Electronic Information Enhancement Act of 1993)*, zvaný také jako *GPO Access*, příp. akronymem WINDO Bill.³⁴ Jedná se o službu Vládního tiskového úřadu, která poskytuje volný elektronický přístup k podstatným informacím a materiálům vytvořeným federální vládou (viz obr. 4).

GPO je primárním centralizovaným zdrojem americké federální vlády, jehož cílem je sdílení, produkce, poskytování, autentikace a ochrana publikovaných informací ve všech možných formátech.³⁵

Mezi hlavní výhody elektronického zpřístupňování vládních informací a služeb občanům patří: rozšiřování základny uživatelů těchto služeb, poskytování přístupu k vládním informacím odkudkoli a kdykoli, nabídka online transakcí, poskytování ucelenějšího uživatelsky-orientovaného náhledu na informace a služby, využití

³⁴ Spojené státy americké. Government Printing Office. *GPO Access Home Page*.

³⁵ Spojené státy americké. Government Printing Office. *GPO-FAQ (Frequently Asked Questions)*.

grafiky, zvuku a videa ke zdůrazňování různých informací, snadnost užití služeb a lepší přehlednost informací.³⁶

GPO's Services

The U.S. Government Printing Office disseminates official information from all three branches of the Federal Government.

- A-Z Resource List.** Comprehensive list of official Federal resources available on GPO Access.
- Locate a Federal Depository Library.** Locate and use publications at a local library.
- GPO Home Page.** Agency information, print, design, contracting, and other opportunities.
- U.S. Government Online Bookstore.** Securely buy official Federal publications online.
- Ben's Guide to U.S. Government.** Learn about the Federal Government from Ben Franklin.
- Help.** Search our online knowledge base or contact us directly.
- FDLP Desktop.** Federal Depository Library Program community information site.

GPO Access Resources by Branch

Legislative Resources

- View All
- Conference Reports
- Congressional Bills
- Congressional Record
- Public and Private Laws
- United States Code

Executive Resources

- View All
- Code of Federal Regulations
- Federal Register
- Presidential Materials

Judicial Resources

- View All
- Supreme Court Web Site

Catalog of U.S. Government Publications

Example: wildlife "environmental impact statement" NOT draft

Keyword(s)

Federal-wide Resources

- GPO Access Multi-Database Search
- Catalog of Government Publications
- Government Information Online: Ask a Librarian
- Browse Topics (OSU partnership)
- Federal Agency Internet Sites
- Agency Publications Indexes
- Core Documents of U.S. Democracy
- USA.gov
- Science.gov

Featured Items

Mid-Session Review for FY 2009

Annual update of estimates for Federal receipts and outlays that reflects economic, legislative, and other changes that have occurred since the President's Budget was released in February.

Statutes at Large 109th Congress, 2nd Session

The latest permanent collection of all laws and resolutions enacted during this session of Congress are available.

Featured Items Archive

What's New?

- 7/30— Mid-Session Review for FY 2009
- 6/26— Statutes at Large 109th Congress, 2nd Edition
- 6/04— Guide to House and Senate Members

XML [What's This?](#)
[What's New Archive](#)
[Press Releases](#)

A service of the U.S. Government Printing Office · 732 N. Capitol Street, NW · Washington, DC 20401
[Help](#) | [About](#) | [Privacy](#) | [Accessibility](#) | [Security](#)
<http://www.gpoaccess.gov>

Obr. 4 Hlavní rozhraní služby GPO Access

Zdroj: <http://www.gpoaccess.gov> [snímek pořízen 2008-08-13]

Tento zákon zakládá také službu adresného šíření informací o aktuálních vládních agendách a jejich výsledcích prostřednictvím elektronické pošty.³⁷

³⁶ DAWES, S. S.; PARDO, T. A; DICATERINO, A., Crossing the Treshold : Practical Foundations for Government Services on the World Wide Web, s. 349.

³⁷ VLASÁK, R., Informační dálnice a knihovny, s. 88.

Zákon navíc stanoví, že prezident a viceprezident jsou dosažitelní prostřednictvím elektronické pošty a jsou zveřejněny příslušné adresy pomocí nichž lze zaslat e-mail do Bílého domu (již zmíněné adresy: president@whitehouse.gov, vice.president@whitehouse.gov). K tomuto účelu sloužil nejen internet, ale také další veřejně přístupné telekomunikační sítě, provozované na území USA různými soukromými firmami.

Americký kongres schválil zákon s cílem přiblížit nejvyšší rozhodovací místa veřejnosti. Vzhledem k předpokládanému velkému množství elektronické korespondence ze strany amerických občanů směřující přímo na prezidenta a viceprezidenta, poskytl Bílý dům ještě další adresy určené širším tematickým oblastem (congress@hr.house.gov). Pomocí elektronické pošty bylo možné získat i přístup ke všem elektronicky zveřejňovaným americkým vládním dokumentům (publications@whitehouse.gov).

Zároveň byl také v Bílém domě zřízen úsek, který měl na starosti vyřizování celé agendy, včetně vývoje a zavádění prostředků počítačové podpory fungování tohoto nového – elektronického – nástroje demokracie. Tento úsek vedl **Jonathan P. Gill** – ve funkci nově zřízeného postu Ředitele pro veřejný přístup (Director of Public Access). Měl na starosti vyřizování a řízení elektronické pošty a elektronické vydavatelství Bílého domu.³⁸

Government Printing Office je odpovědný za produkci a distribuci informačních produktů a služeb všech tří složek americké federální vlády – soudní, výkonné a zákonodárné.

2.4.2.1. Depository Library Program

Elektronické šíření vládních informací je realizováno prostřednictvím programu **Depository Library Program (Program deponování vládních (oficiálních) dokumentů v knihovnách – DLP)**. Program sdružuje knihovníky pracující s oficiálními/vládními tiskovinami po celých Spojených státech, v různých typech knihoven. Počet knihoven, které se programu s depozitními funkcemi pro vládní publikace účastní, je zhruba 1400. Metodickou pomoc při realizaci nového způsobu

³⁸ VLASÁK, R., Informační dálnice a knihovny, s. 89-90.

šíření vládních informací elektronickou cestou jim nabízí *Sdružení odborných (specializovaných) knihoven (Special Libraries Association – SLA)*.³⁹

Program depozitních knihoven je jeden z kooperujících programů mezi Vládní tiskovou agenturou Spojených států (GPO) a dalšími 1371 členskými knihovnami. Vládní tiskový úřad dohlíží na příjem a tisk, bibliografickou organizaci a zapojení v katalogu vládních publikací *Monthly Catalog of United States Government Publications (Měsíční katalog vládních publikací USA)*. Jeho úkolem je také distribuce těchto publikací do depozitních knihoven.

Program DLP (příp. FDLP – Federal Depository Library Program) **je možné definovat na základě následujících vlastností**⁴⁰:

1. Jedná se o sbírku geograficky rozptýlených knihoven sloužících jako depozitáře vládních informací různého formátu.
2. Od všech vládních agentur, odvětví zákonodárství a dalších vládních činitelů mohou být získány dokumentační a informační služby.
3. GPO, jež je centralizovanou tiskovou agenturou, je jakýmsi kanálem, skrze který jsou rozšiřovány vládní informační materiály.
4. Položky jsou získávány na základě automatického výběru profilu spíše než na základě individuálního výběru položky.
5. Spolupracující knihovny mohou získat rozsáhlé nebo úzce zaměřené sbírky, v závislosti na jejich preferencích.
6. Pro depozitní knihovny není zaveden žádný poplatek za získávání většiny vládních dokumentů.
7. Klasifikační schéma Superintendent of Documents (SuDoc), který fyzicky odděluje vládní informace od zbytku knihovního fondu, je užíván mnoha depozitními knihovnami.
8. Materiály ve fondu mohou mít různou podobu – tištěné, mikrofiše či elektronické formáty.
9. Výkon depozitních knihoven je periodicky vyhodnocován úřadem Library Programs Service, spadajícím pod GPO.

³⁹ VLASÁK, R., Informační dálnice a knihovny, s. 89.

⁴⁰ SHILL, H. B.; STIMATZ, L. R., Government Information in Academic Libraries : New Options for the Electronic Age, s. 94.

10. Sbírky by neměly být protřídovány bez výslovného souhlasu GPO, vyjma těch materiálů, které zde byly uloženy nejméně po dobu 5 let.
11. Sbírka je majetkem federální vlády, nikoliv knihovny, která danou sbírku poskytuje.
12. Významným prvkem u všech spolupracujících knihoven je politika volného přístupu ke všem informacím.

Tento systematický model velmi ovlivnil způsob, jakým jsou sbírky vládních informací rozvíjeny, zpřístupňovány a uchovávány v mnoha depozitních, ale i nedepozitních (zejména akademických) knihovnách.

Obecně se dá říci, že hlavním cílem agentury je zajišťovat přístup veřejnosti k těmto sbírkám a službám a dohlížet nad tím, že se knihovny budou držet požadavků uvedených např. v dokumentu *Instructions to Depository Libraries (Instrukce pro depozitní knihovny)* a dalších směrnic. Knihovny, jichž více než dvě třetiny jsou součástí akademických institucí, uchovávají a poskytují přístup ke svým knihovním sbírkám či přímo k samotnému programu.⁴¹

Pro účely programu depozitních knihoven Vládní tisková agentura identifikovala **4 klíčové oblasti**:

- získávání zdrojů (publikací a produktů) pro program DLP;
- zajištění trvalého přístupu k oficiálním a důvěryhodným informacím;
- zvýšení katalogizačních a vyhledávacích služeb;
- poskytování služeb na podporu depozitních knihoven.

2.4.3. Information Industry Association

Information industry association (Sdružení podniků informačního průmyslu – IIA) je asociace sdružující podniky zabývající se oblastí informačního průmyslu a prosazující vyšší stupeň zpřístupňování informací o vládní politice v mezinárodním měřítku.

⁴¹ HERNON, P.; DUGAN, R., *Depository Library Service Expectations and the Superintendent of Documents*, Government Printing Office, s. 65-66.

V roce 1993 asociace vydala výzvu nazvanou *Serving citizens in the information age : access principles for state and local government information* (Služba občanům v informačním věku : principy přístupu k informacím státní a místní správy). Je zde navržen jakýsi rámec pro vládní úředníky na státní a místní úrovni, jehož se mají držet a který bude skrze různé zákony a směrnice zaručovat, že lidé budou mít volný přístup k vládním informacím.⁴²

Výzva IIA navrhuje rámec informační politiky založený na **3 hlavních požadavcích**:

- široká práva veřejnosti v přístupu k veřejným informacím;
- právo nediskriminovaného přístupu;
- vyloučení vládní kontroly přístupu k informacím a jejich využití.

Tyto požadavky jsou pevně zaneseny v Konstituci a uzákoněny legislativou.

Na základě těchto požadavků výzva IIA uvádí **7 principů**, které stanovují, jak prosazovat veřejný přístup k vládním informacím a jež jsou klíčové pro celou koncepci IAA⁴³:

1. Měla by být podporována různorodost informačních zdrojů. Znamená to požadavek legislativní podpory veřejného přístupu ke všem druhům a formám zveřejnitelných informačních zdrojů, které jsou zpracovávány a vydávány správními orgány na všech úrovních, a to také jejich zprostředkováním veřejnými knihovnami i soukromým sektorem v informačním podnikání.
2. Mělo by být garantováno právo na veřejný přístup k informačním zdrojům. Vlády mají chránit před veřejným zpřístupňováním pouze ty druhy informací, které se nesmějí zveřejňovat na základě zákonných opatření (např. ochrana soukromí).
3. Přístupová práva občanů by neměla být omezována záznamovou technikou na různé nosiče. Naopak, informace mají být zpřístupňovány bez zřetele na médium.
4. Měla by být zajištěna včasnost zveřejnění a zpřístupnění informací. Vlády mají přizpůsobovat techniku zveřejňování tak, aby informace byly veřejnosti přístupné v potřebném čase, ať již z hlediska aktuálnosti nebo v patřičné časové retrospektivě.

⁴² IIA releases revised policy paper on access to government information, s. 56.

⁴³ VLASÁK, R., Informační dálnice a knihovny, s. 88.

5. Měla by být vyloučena monopolizace ve zpřístupňování veřejných informací. Žádná organizace, ať už veřejná či soukromá, nesmí získat výhradní právo zpracovávat a šířit informace vyplývající z činnosti vlád.
6. Přístup k zaznamenaným veřejným vládním informacím má být zcela neomezený. Ani elektronické formy ukládání a šíření informací by neměly pro občany znamenat jakékoli omezující podmínky v jejich získání.
7. Poplatky za zpřístupňování informací vyplývající z činnosti vlád a správních orgánů různých úrovní by neměly přesáhnout míru únosnou pro možnosti občana.

Právní a metodický podklad pro každý princip uvedený a popsany ve výzvě IIA byl připraven a následně garantován soukromou právní firmou *Piper & Marbury*.

2.4.4. Government Performance Results Act of 1993

Ve stejném roce vešel v platnost zákon *Government Performance Results Act of 1993*, známý také pod zkratkou GPRA. Cílem tohoto zákona bylo zlepšení práce na vládních projektech, kdy zákon stanovoval určité body, které by měly být dodrženy při přípravě vládních projektů. Právě i pomocí tohoto zákona se měla zvýšit možnost přístupu občanů k vládním informacím.

GPRA dále vyžadoval, aby vládní agentury prováděly ohodnocení výkonů jednotlivých agentur s cílem benchmarkingu vládních služeb ze strany občanů a vládních činitelů.⁴⁴

Cílem zákona bylo⁴⁵:

1. Zvýšení důvěry amerického lidu ve schopnosti federální vlády.
2. Zahájení reformy programu výkonnosti pomocí série pilotních projektů spočívajících v zavedení pevných cílů, měření výsledků programu a jejich porovnávání oproti těmto cílům, veřejně sdělovat jakýkoli pokrok.
3. Zvýšení efektivity a veřejné odpovědnosti vládních programů pomocí podpory nového zaměření na výsledky, poskytování kvalitních služeb a zajištění spokojenosti zákazníka.

⁴⁴ *Federal Information Policies in the 1990s...*, s. 106

⁴⁵ Spojené státy americké. Office of Management and budget. *Government Performance Results Act of 1993*.

4. Pomoci federálním manažerům zlepšit poskytování služeb tím, že bude vyžadováno, aby plánovali cíle pro společné programy a poskytovali informace o výsledcích a kvalitě služeb.
5. Zlepšení rozhodování Kongresu poskytnutím objektivnějších informací o získávání zákonných plánů a o výkonnosti federálních programů a financí.
6. Zlepšení interního managementu federální vlády.

Zákon dále stanovoval hlavní požadavky na strategické plánování agentur federální vlády. Požadoval, aby vedoucí jednotlivých vládních agentur nejpozději do 30. září 1997 předložili řediteli Úřadu pro řízení a rozpočet (Director of the Office of Management and Budget) a Kongresu strategický plán na program aktivit. Tento plán měl zahrnovat poslání, hlavní funkce a provozní činnost agentury, její cíle a popis, jak bych těchto cílů mělo být dosaženo a v poslední řadě uvést hodnocení programu. Strategický plán měl pokrýt období, které nesmělo být kratší než pět let od fiskálního roku, kdy byl plán předložen a měl by být aktualizován a revidován nejméně každé tři roky.

Stejně tak zákon stanovoval, že ředitel Úřadu pro řízení a rozpočet má právo požadovat od každé agentury, aby vypracovala roční plán výkonnosti pokrývající každý program aktivit a jejich rozpočet.

Podobně zákon ukládal ředitelům všech vládních agentur, aby nejpozději do 31. března 2000 a následně od něj každý rok, nejpozději však opět do 31. března, připravili a předložili prezidentovi USA a Kongresu zprávu o výsledcích programu za předešlý fiskální rok.

Dále bylo nařízeno řediteli Úřadu pro řízení a rozpočet, aby po konzultaci s řediteli jednotlivých vládních agentur ustanovil nejméně 10 agentur v rámci pilotního projektu v hodnocení činnosti a výkonnosti agentur za fiskální roky 1994, 1995 a 1996. Vybrané agentury měly odrážet reprezentativní rozsah vládních funkcí a schopností v měření a vykazování výkonnosti programu. Nejpozději do 1. května 1997 měl ředitel Úřadu pro řízení a rozpočet předložit prezidentovi USA a Kongresu zprávu, která by zhodnotila přínosy, náklady a užitek plánů a zpráv připravených pilotními agenturami za účelem naplnění zákona Government Performance Results

Act of 1993 a identifikovala nesnáze, které zaznamenaly pilotní agentury při přípravě plánů a zpráv.

Ředitel Úřadu pro řízení a rozpočet měl dále ustanovit nejméně 5 agentur v rámci pilotního projektu „manažerské odpovědnosti a flexibility“ za fiskální roky 1995 a 1996. Navíc měl, po konzultaci s řediteli jednotlivých agentur, určit nejméně 5 agentur v rámci pilotního projektu „plnění rozpočtu“ na fiskální roky 1998 a 1999.

Zákon navíc stanovoval Poštovní službě USA (United States Postal Service) nejpozději do 30. září 1997 předložit prezidentovi USA a Kongresu strategický plán na program aktivit. Navíc požadoval, aby Poštovní služba připravila roční plán činnosti pokrývající každý program činnosti zachycený v rozpočtu Poštovní služby. Poštovní služba měla též za úkol připravit zprávu o výsledcích a výkonnosti programu za každý fiskální rok.

2.4.5. Information Infrastructure Task Force

V roce 1993 Bílý dům vytvořil *Information Infrastructure Task Force (IITF)*. Jednalo se o jakési uskupení či pracovní skupinu, která sestávala z vysoce postavených zástupců vládních agentur, které hrály klíčovou roli v rozvoji a aplikaci informačních technologií. Tyto agentury měly za úkol v úzké spolupráci se soukromým sektorem rozvíjet a propagovat aplikace, které by nejlépe vyhovovaly potřebám daných agentur.

15. září 1993 IITF vydala zprávu *National Information Infrastructure : Agenda for Action*. Na základě této zprávy hned v ten samý den prezident Bill Clinton ustanovil pomocí vládní nařízení 12864 (Executive Order 12864 – United States Advisory Council on the National Information Infrastructure) *Poradní výbor pro Národní informační infrastrukturu*, jehož úkolem bylo poradenství IITF a usnadnění investic v soukromém sektoru.⁴⁶ Byl sestaven ze zástupců mnoha rozdílných investorů v oblasti NII – zahrnujících spektrum průmyslu, dělnické třídy, akademickou sféru, různé veřejné zájmové skupiny, státní a místní správu atd. Úkolem ministra obchodu pak bylo jmenovat 25 členů poradního výboru.

⁴⁶ GRIFFITH, J. B.; SMITH, M. S., Information policy : the information superhighway and the National information infrastructure (NII), s. 93.

IITF úzce spolupracovala s podvýborem *High Performance Computing, Communications, and Information Technology (HPCCIT) Subcommittee of the Federal Coordinating Council for Science, Engineering and Technology (FCCSET)*. Tento podvýbor poskytoval technické poradenství IITF a koordinoval vládní výzkumné aktivity, jež měly za úkol podporovat rozvoj Národní informační infrastruktury.⁴⁷

V IITF byly zastoupeny všechny agentury hrající klíčovou roli v oblasti telekomunikací a informační politiky. IITF pracoval pod záštitou Úřadu pro vědeckou a technickou politiku Bílého domu (White House Office of Science and Technology Policy) a Národní hospodářské komise (National Economic Council). IITF předsedal ministr obchodu **Ron Brown** a většinu pracovních záležitostí měla na starosti Národní telekomunikační a informační správa (National Telecommunications and Information Administration – NTIA) spadající pod ministerstvo obchodu USA.

IITF tvořilo tři výbory:

- **Výbor pro telekomunikační politiku**, jehož úkolem byla formulace postoje administrativy ke klíčovým tématům z oblasti telekomunikací. Jeho předsedou byl **Larry Irving**, ředitel NTIA. V rámci tohoto výboru byla vytvořena speciální pracovní skupina, která měla zajistit, aby všichni obyvatelé USA měli přístup k Národní informační infrastruktuře.
- **Výbor pro informační politiku**, který řešil témata z oblasti informační politiky a Národní informační infrastruktury. Výboru předsedala **Sally Katzen** z OMB (Office of Management and Budget). V rámci výboru byly vytvořeny tři pracovní skupiny: pracovní skupina zabývající se právy duševního vlastnictví, pracovní skupina pro ochranu soukromí jednotlivce a pracovní skupina mající na starosti podporu rozšiřování vládních informací v elektronické formě.
- **Výbor pro aplikace a technologie**, jehož úkolem byl rozvoj a podpora aplikací informačních technologií v oblasti výroby, zdravotní péče, vládních služeb, knihoven atd. Tento výbor úzce spolupracoval s programem High-Performance Computing and Communications Program (HPCCP). Výboru předsedal **Arati Prabhakar**, ředitel NIST. V prosinci 1993 viceprezident prostřednictvím

⁴⁷ National Institute of Standards and Technology (Spojené státy americké). *The National Information Infrastructure : Agenda for Action*.

memoranda vedoucím představitelům všech vládních agentur a jiných vládních orgánů ustanovil pracovní skupinu pro vládní služby v oblasti informačních technologií (Government Information Technology Services Working Group – GITS) v rámci zmíněného Výboru pro aplikace a technologii spadajícího pod IITF. Tato pracovní skupina koordinovala aplikaci informačních technologií v celé státní správě a měla za úkol realizovat záměry konečné zprávy National Performance Review (NPR) v této oblasti. V červnu 1996 byla činnost pracovní skupiny kodifikována výnosem 13011 a byla přejmenována na Government Information Technology Services Board. GITS nazvala svůj koncept národní informační infrastruktury *Informační infrastruktura vládních služeb* (Government Services Information Infrastructure – GSII). Tato infrastruktura umožňovala zaměstnancům státní správy mezi sebou přímo komunikovat elektronicky. GSII také chránila soukromí a zvyšovala připravenost na řešení krizových situací. Její hlavní výhodou byl fakt, že umožňovala identifikovat a eliminovat duplikace dat.⁴⁸

2.4.5.1. Executive Order 12864

15. září 1993 vydal prezident *vládní nařízení 12864* (United States Advisory Council on the National Information Infrastructure).⁴⁹ Na jeho základě došlo k založení *Poradního výboru pro Národní informační infrastrukturu Spojených států amerických*. Výbor měl sestávat z maximálně 25 členů, kteří by byli jmenováni ministrem obchodu (Secretary of Commerce). Ministr navíc jmenoval předsedu a místopředsedu výboru.

Úkolem výboru bylo poskytovat rady a pomoc ministrovi v otázkách týkajících se rozvoje Národní informační infrastruktury. Ta zde byla chápána jako integrace hardwaru, softwaru a dovedností, které zjednoduší propojení a přístup občanů k informacím a informačním technologiím. Výbor měl navíc radit ministrovi v záležitostech národní strategie na podporu rozvoje Národní informační infrastruktury.

⁴⁸ ŠMÍD, V., *Právní aspekty informační politiky ČR*.

⁴⁹ *Executive Order 12864 of September 15, 1993. United States Advisory Council on the National Information Infrastructure.*

Mezi základní otázky, kterými se měl výbor zabývat patřilo: rozpoznávání rolí soukromého a veřejného sektoru v rozvoji NII, veřejná a komerční aplikace NII, zjišťování dopadu současných a navrhovaných právních úprav na rozvoj NII, maximalizace výhod plynoucích z NII (vytváření nových pracovních pozic, ekonomický růst, zvýšení produktivity a životní úrovně), vývoj aplikací v oblasti elektronického obchodu, celoživotního vzdělávání, zdravotní péče, vládních služeb atd. Výbor měl také na starosti problematiku zajištění národní bezpečnosti, havarijní připravenosti, zabezpečení systémů a ochranu sítí. Pod jeho kompetence spadalo i řešení mezinárodní situace související s oblastí NII, maximalizace interoperability komunikačních sítí a přístupu k těmto sítím a navíc i problematika ochrany soukromí a autorských práv.

2.4.6. Memorandum for Heads of Departments and Agencies

4. října 1993 prezident Bill Clinton vydal memorandum ředitelům exekutivy a vládním agenturám týkající se *Zákona o svobodném přístupu k informacím (The Freedom of Information Act – FOIA)*. Bill Clinton v memorandu zdůraznil, že zákon je velmi důležitým prvkem vládního systému a že je jeho úkolem prosazovat a rozvíjet jeho zavedení a uplatnění.

Prezident vyzval všechny vládní agentury a ministerstva USA, aby obnovily svůj závazek k zákonu FOIA a prosazovaly otevřený přístup k vládním informacím. Clinton poukazoval na zodpovědnost každé agentury rozšiřovat informace ze svého vlastního podnětu a rozvíjet přístup veřejnosti k využívání elektronických informačních systémů.⁵⁰

2.4.7. White House Web Pages

21. října 1994 byly spuštěny webové stránky Bílého domu pro období úřadování administrativy Clinton – Gore. Webové stránky Bílého domu byly součástí většího projektu *Clinton Presidential Materials Project*, spuštěného za Clintonova úřadu a zaměřujícího se na rozvoj komunikace a sdílení informací pomocí internetu. Tímto krokem došlo k tomu, že občané USA byli více informováni o vládních aktivitách.

⁵⁰ White House (Washington, D.C.). *Presidential Memorandum, Administration of Freedom of Information Act.*

Materiály a dokumenty z projektu se později staly součástí *Knihovny a muzea prezidenta Williama J. Clintona v Arkansasu*.

2.4.7.1. První verze

První verze webových stránek Bílého domu nazvaná „Welcome to the White House“ byla spuštěna, jak již bylo výše uvedeno, **21. října 1994** (viz obr. 5).

V den, kdy byly webové stránky spuštěny online, viceprezident Al Gore prohlásil, že tato služba měla být příkladem toho, jak by vláda měla poskytovat vládní služby a informace občanům, a to zejména rychlou a cenově dostupnou cestou. Gore také dále zdůraznil, že spuštění webových stránek bylo určitým závazkem k tomu, že Clintonova administrativa bude nadále hrát vůdčí roli v rozvoji a ve výstavbě Národní informační infrastruktury.

Obr. 5 První verze webových stránek Bílého domu [Snímek obrazovky z listopadu 1995]

Zdroj: <http://clinton1.nara.gov/> [snímek pořízen 2008-07-24]

Webové stránky zpřístupňovaly veškeré proslovy, nařízení prezidenta, tisková prohlášení a další vládní dokumenty. Každý den byly dokumenty zdarma e-mailem

rozeslány více než 250 000 uživatelům stránek. Více jak 1 milion lidí odeslalo přes webové stránky Bílého domu e-mail adresovaný prezidentovi či viceprezidentovi.⁵¹

Stránky Bílého domu obsahovaly uvítací proslov prezidenta a viceprezidenta. Gore pod svým proslovem, ve kterém zdůrazňoval ochranu životního prostředí a nutnost americké vlády pracovat efektivněji a méně nákladně, poskytoval odkaz na osobní biografické informace a životopis jeho ženy Tipper. Byl zde též uveden odkaz na e-mailovou schránku Al Gora, na kterou mu mohli občané zasílat své dotazy a připomínky. Na stránkách bylo možné se dále „prokliknout“ do virtuální prohlídky Bílého domu a jeho jednotlivých místností. Takto bylo možné také navštívit Eisenhower Executive Office Building⁵² a Zahrady prvních dam Bílého domu.

2.4.7.2. Druhá verze

Druhá verze webových stránek Bílého domu nesoucí název „Good Morning. Welcome to the White House“ byla spuštěna **25. srpna 1995** a ve své podobě fungovala do **3. ledna 1996**, kdy byla spuštěna novější verze (viz obr. 6).

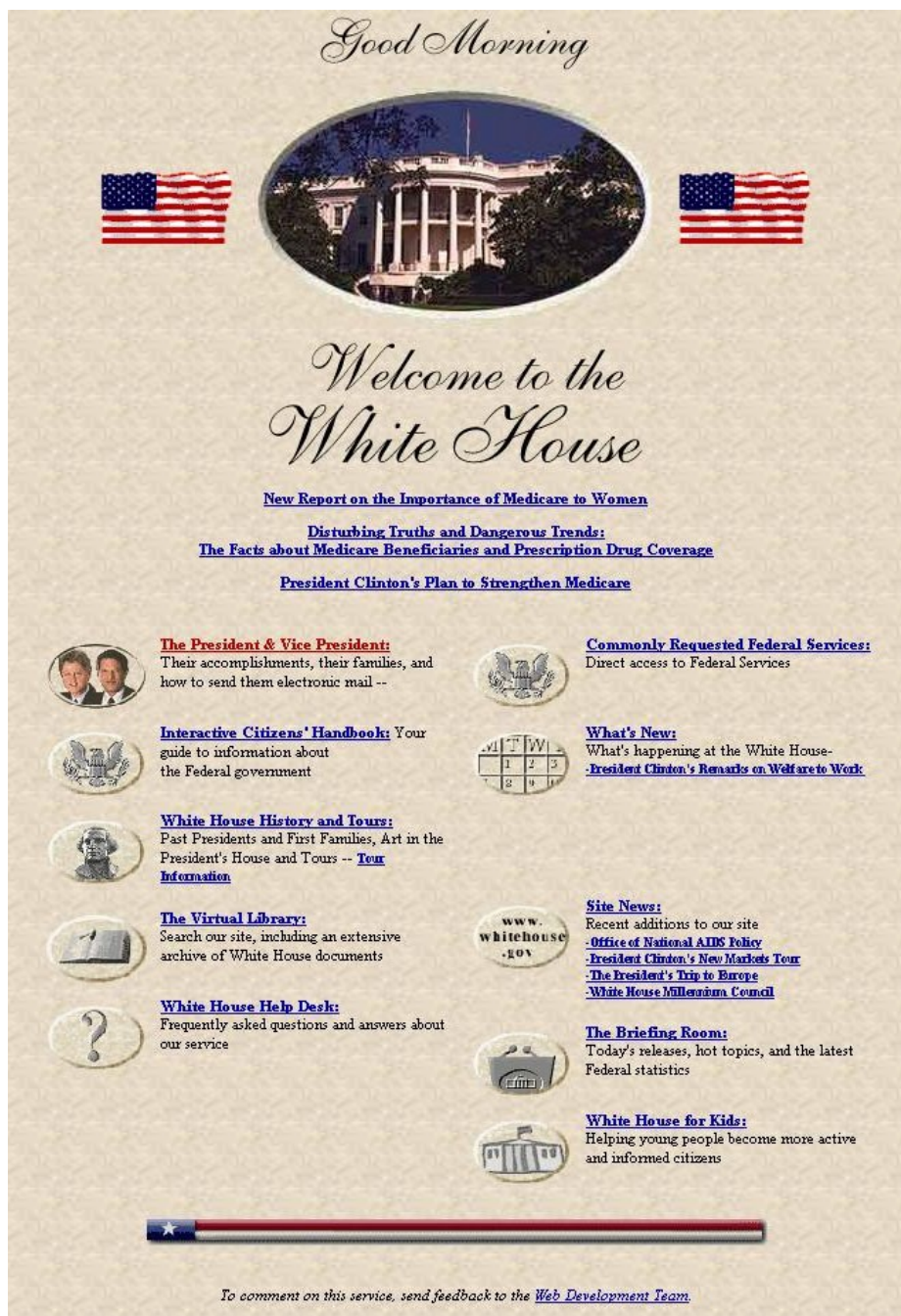
Tyto stránky měly ještě více usnadnit přístup veřejnosti k vládním informacím. Měly představovat jakousi „bránu k vládě a vládním informacím“.

Stejně jako předtím první verze stránek, přinášela i novější verze e-mailové spojení a biografické informace o prezidentovi, první dámě, viceprezidentovi a jeho choti.

Stránky opět nabízely jakýsi rozcestník k různým informacím o historii Bílého domu, virtuální prohlídky Bílým domem a jeho archivem dokumentů, dále obsahovaly seznam nejčastějších otázek souvisejících s prezidentskou administrativou a odpovědí na ně a také poskytovaly přímý odkaz na často využívané vládní služby (v oblastech vzdělávání, zdravotnictví, vlády, zaměstnání atd.).

⁵¹ LONGLEY, R., *The Clinton White House Web Site*.

⁵² Na webových stránkách z roku 1995 je budova uvedena ještě pod původním názvem Old Executive Office Building.

Obr. 6 Druhá verze webových stránek Bílého domu [Snímek obrazovky ze srpna 1999]

Zdroj: <http://clinton2.nara.gov/> [snímek pořízen 2008-08-11]

2.4.7.3. Třetí verze

Třetí verze webových stránek Bílého domu byla v podstatě totožná s podobou druhé verze stránek a obsahově na ní navazovala. Tato verze byla užívána od **3. ledna 1996** do **21. července 2000**.

2.4.7.4. Čtvrtá verze

Čtvrtá verze webových stránek Bílého domu byla spuštěna **21. července 2001** (viz obr. 7). Obsahovala již zcela nové grafické rozhraní s odkazy užívanými už i v předchozích verzích.

President Clinton's Radio Address: Keeping the Heat and Lights On During Unusually Cold Weather

Saturday, President Clinton, in his radio address to the nation, announced a series of steps to reduce the likelihood and severity of energy shortages to help Americans in what will likely be the coldest winter in several years. Unparalleled economic growth and cold weather have led to significant increases in the demand for energy. [read more](#)

President Clinton: Strengthening the Federal Government-University Research Partnership

President Clinton has issued an Executive Order that strengthens the research partnership between American universities and the Federal government. The Executive Order establishes the principles that will provide the framework for the development and analysis of future Federal policies and regulations for the government-university research partnership. [read more](#)

President Clinton: The United States on Track to Pay Off the Debt by End of the Decade

Thursday, December 28, President Clinton will announce that The United States is on course to eliminate its public debt within the next decade. The Administration also announced that we are projected to pay down \$237 billion in debt in 2001. Due in part to a strong economy and the President's commitment to fiscal discipline, the federal fiscal condition has improved for an unprecedented nine consecutive years. [read more](#)

President Clinton Announces New Steps to Improve Nutrition and Education for Children in Developing Countries

Thursday, December 28, President Clinton will announce \$300 million in implementation grants for the Global Food for Education Initiative (GFEI), a pilot program to promote better nutrition and school enrollment for needy children in poor countries. The GFEI program grants will allow approximately 9 million children to receive a regular meal or a take-home ration at school. [read more](#)

Obr. 7 Čtvrtá verze webových stránek Bílého domu [Snímek obrazovky z roku 2000]

Zdroj: <http://clinton4.nara.gov/> [snímek pořízen 2008-08-13]

Webové stránky opět obsahovaly životní údaje Billa Clintona, jeho manželky Hillary, Al Gorea a jeho ženy Tipper. Nadále zde byla také „brána k vládním informacím“, která zajišťovala snadný přístup k vládním dokumentům a jiným informacím. Stránky také stále poskytovaly e-mailová spojení na prezidenta a viceprezidenta. A stejně jako předchozí verze stránek umožňovaly návštěvníkovi stránek seznámit se s historií Bílého domu a absolvovat virtuální prohlídky.

Čtvrtá verze poskytovala nově ukázky audio a video dokumentů Bílého domu. Jednalo se o různá radiová vysílání proslovů prezidenta.

2.4.7.5. Virtuální knihovna Bílého domu

Virtuální knihovna poskytovala archiv dokumentů Bílého domu, jako např. nařízení prezidenta, tiskové konference, radiová vysílání a další publikace Bílého domu, které byly vydány mezi lety 1993 – 2001.

Uvnitř knihovny bylo možné prohledávat dokumenty v základním rozdělení podle roku a následně podle názvu.

2.4.8. International Telecommunication Union a vize GII

Od *21. do 29. března 1994* se v Argentinském Buenos Aires konala konference *Mezinárodní telekomunikační unie* (International Telecommunication Union – ITU) s názvem *World Telecommunication Development Conference (WTDC-94)*, které se zúčastnil i Albert Gore se svým zahajovacím projevem.⁵³ ITU je součástí United Nations a jedná se o agenturu, která má na starosti informace a komunikační technologie.

Albert Gore zde na konferenci uvedl svou vizi, kdy „by byly vystavěny globální komunity, ve kterých by lidé ze sousedních zemí neviděli ostatní jako potenciální nepřátele, ale jako potenciální partnery, jako členy té samé rodiny, neustále se rozrůstající a čím dál tím více propojené rodiny lidstva“.⁵⁴

⁵³ VLASÁK, R., *Hospodářsky vyspělá část světa buduje informační společnost*, s. 100.

⁵⁴ GORE, A., *Remarks prepared for delivery By Vice President Al Gore. International Telecommunications Union. Monday March 21, 1994.*

Právě touto vizí Al Gore představil projekt *Globální informační infrastruktury (GII)*, jejímž cílem byla dostupnost lepších sociálních a ekonomických podmínek všem lidem na Zemi. Gore v projevu zdůraznil, že je nutné, aby všechny země vzájemně spolupracovaly na tzv. síti sítí a těchto cílů aby bylo časem dosaženo i v rozvojových zemích.⁵⁵

Goreovo pojetí GII představovalo svět, ve kterém by v maximální míře zmizely materiální, znalostní a technické zábrany obyvatelstva všech zemí k přístupu ke znalostem a informacím uloženým v knihovnách, archivech, ale i v různých vládních a nevládních institucích. Veškeré poznání pak mělo být uloženo v elektronických knihovnách, které by byly propojeny celosvětovou sítí – internetem a vytvářely tak jakousi jednotnou, globální virtuální knihovnu, ke které by měli přístup všichni uživatelé.⁵⁶

2.4.8.1. Principy GII

Vystavění Globální informační infrastruktury mělo být dosaženo na základě pěti principů⁵⁷:

1. Podpora investic v soukromém sektoru – pomoc zejména malým a středně velkým soukromým firmám.
2. Propagace hospodářské soutěže a konkurence.
3. Poskytnutí otevřeného přístupu k sítím, poskytovatelům informací a informačním zdrojům všem uživatelům.
4. Vytvoření flexibilního prostředí, které by dokázalo držet krok s prudkými technologickými změnami a změnami trhu.
5. Zajištění tzv. všestranného servisu, tedy určitých univerzálních informačních služeb.

Tyto principy byly později zakomponovány do deklarace „*Buenos Aires Declaration on Global Telecommunication Development for the 21st Century*“⁵⁸, která byla na závěr konference ITU přijata. Mezi hlavní myšlenky této deklarace patřil rozvoj

⁵⁵ The Global Information Infrastructure : Agenda for Cooperation.

⁵⁶ VLASÁK, R., Informační povolání a informační společnost, s. 5.

⁵⁷ GORE, A., Remarks prepared for delivery By Vice President Al Gore...

⁵⁸ Buenos Aires Declaration on Global Telecommunication Development for the 21st Century.

v oblasti technologií a telekomunikací, které ovlivňují transformaci globální informační společnosti a ekonomiky. S rozvojem telekomunikací také souvisela jejich liberalizace, podpora soukromých investic a konkurence.

Jedním z nejvýznamnějších principů v projektu Globální informační infrastruktury byl právě svobodný a volný přístup k informacím a informačním zdrojům. Důležitým krokem v Goreově projektu bylo také vytvoření globální informační sítě, která by přenášela zprávy a obrázky s rychlostí světla z jednoho velkého města do malých vesnic. Toto spojení sice různorodých, ale vzájemně spolupracujících sítí – tyto informační superdálnice – by umožňovaly občanům komunikovat coby globální komunita.

V únoru 1995 vydala IITF zprávu s názvem *Global Information Infrastructure : Agenda for Cooperation*.⁵⁹ Zpráva doporučovala pět principů (výše uvedených) s cílem vybudování globální informační infrastruktury. Zpráva v sobě také zahrnovala požadavky na bezpečnost, ochranu soukromí, ochranu duševního vlastnictví a aplikací.

Vydání zprávy se časově shodovalo se zasedáním *skupiny G7*⁶⁰ v únoru 1995. Zástupci jednotlivých zemí v G7 se setkali s cílem prodiskutovat otázky týkající se globálních telekomunikací a také zúčastnit se právě probíhající konference v Bruselu na téma telekomunikací. Viceprezident Al Gore zde ve svém programovém prohlášení před ministry a zástupci skupiny G7 znovu zopakoval pět základních principů vedoucích k rozvoji a vystavění Globální informační infrastruktury. Viceprezident také vybídl evropské státy, aby urychlily proces liberalizace telekomunikačních trhů.⁶¹

Mezi hlavní principy jmenované při setkání skupiny G7 patřilo:

- podpora dynamické konkurence;
- podpora soukromých investic;
- definování adaptibilního, regulačního systému;

⁵⁹ The Global Information Infrastructure : Agenda for Cooperation.

⁶⁰ **Skupina sedm** nebo **G7** je koalice hlavních průmyslových demokracií: **Spojené království, Francie, Německo, Itálie, Japonsko, Spojené státy a Kanada**. Několikrát do roka probíhá setkání ministrů financí těchto států, kteří prodiskutovávají problematiku z oblasti ekonomie.

⁶¹ McLOUGHLIN, G. J., The National Information Infrastructure : The Federal Role, s. 393.

- poskytování otevřeného přístupu k sítím;
- podpora rovnosti příležitostí pro všechny občany;
- podpora různorodosti obsahu, včetně kulturní a jazykové diverzity;
- rozpoznání nutnosti celosvětové spolupráce se zvláštním zřetelem na rozvojové země.

Prohlášení skupiny G7 mělo velmi mnoho společného s deklarací z Buenos Aires. Tyto společné body se týkaly zejména problematiky *technických možností* (vzájemného propojení, interoperability a volného přístupu), *práv k poskytování síťových služeb* (volná soutěž, konkurence), *garance síťových služeb* (univerzální služby, rovnost příležitostí), *financování rozvoje sítí* (podpora soukromých investic) a *regulace různých aspektů rozvoje a užití sítí* (flexibilní, regulační prostředí).

Tyto dvě zprávy se však lišily ve způsobu chápání, jak zacházet s obsahem. Principy skupiny G7 podporovaly různorodost obsahu a nabízely určitou obecnou ochranu tohoto obsahu (ochrana soukromí, bezpečnost dat, ochrana duševního vlastnictví). Zatímco principy definované v deklaraci z Buenos Aires obsah nezmiňovaly, zabývaly se pouze rozvojem a regulací komunikačních kanálů.⁶²

2.4.8.2. Cíle a přínosy konference

Cílem projektu Alberta Gorea měla být celosvětová síť tzv. *informačních superdálnic*⁶³, která by propojovala již existující telekomunikační a počítačové sítě všech zemí. Na projektu měli podle Gorea spolupracovat jak počítačovní odborníci, tak i vlády a parlamenty jednotlivých zemí, ale i mezinárodní a národní instituce.

Mezi hlavní přínosy Konference v Buenos Aires patřilo:

1. Odstraňování jak státních, tak i politických, kulturních, etnických a zejména vzdálenostních hranic v globálním měřítku.
2. Spolupráce jedinců i komunit bez ohledu na místo působnosti.
3. Propojení informačních zdrojů, které byly doposud dostupné jen úzkému okruhu uživatelů.
4. Myšlenka a vznik tzv. paperless society.

⁶² BORGMAN, Ch. L., The Premise and Promise of a Global Information Infrastructure.

⁶³ GORE, A., *Information Superhighways : The Next Information Revolution*, s. 21-23.

5. Celosvětové zpřístupnění zdrojů zábavy a dalších možností pro trávení volného času.
6. Osvobození člověka od stresu z omezeného přístupu k potřebným informacím prostřednictvím překonávání rozličných administrativních překážek.
7. Rozvoj podnikání a obchodu v globálním měřítku.

2.4.8.3. Tokijská deklarace

Roku 1994 na 47. valném shromáždění, kongresu a konferenci *Mezinárodní federace pro informace a dokumentaci* (International Federation for Information and Documentation – FID) nedaleko Tokia v příměstském centru Omiya byl přijat dokument s názvem "*Tokijská deklarace strategického svazku mezinárodních nevládních informačních organizací ke zlepšení služeb světovému společenství*" (*The Tokyo Resolution on Strategic Alliance of International Non-Governmental Organizations in Information to Serve Better the World Community*). Deklarace byla určena vládám všech zemí světa a v době japonského zasedání FID se k tomuto dokumentu přihlásilo 46 organizací s mezinárodní působností z oblasti knihovnictví, informačního průmyslu, informačního vzdělávání a také oborově zaměřených mezinárodních organizací ve vědě, technice a medicíně – mezi nimi např. IFLA, IFIP, EBLIDA, EUSIDIC atd.⁶⁴

Tokijská deklarace souvisela s iniciativou Alberta Gorea a jeho představou dostupnosti informací všem na celém světě. V druhé polovině 90. let podpořil FID myšlenku vybudování *Globální informační infrastruktury* a v té souvislosti také *informační dálnice*. Konference v Tokiu také navázala v myšlenkách a hlavních cílech na konferenci Mezinárodní telekomunikační unie konanou v roce 1994 v Buenos Aires.

Hlavním heslem tokijské konference, která se konala 2.-9. října 1994, se stala výzva „Nalézt nové hodnoty a využití informací“. Její jednání se po společném slavnostním úvodu se zdravící japonského prince rozdělilo do *11 sekcí vymezených následujícími tématy*⁶⁵:

⁶⁴ VLASÁK, R., *Informace na přelomu století*, s. 3.

⁶⁵ VLASÁK, R., *Průběh a výsledky 47. valného shromáždění, kongresu a konference FID v Japonsku*, s. 470.

- nové paradigma informačního systému;
- vývoj nových médií a multimédií;
- nový informační management;
- národní zdroje;
- informační politika;
- pokrok ve využívání informací ve vědě a technice;
- základní teorie informace;
- přenos informací a ochrana původcovství;
- výchova a vzdělávání;
- informační věda v klasifikaci a terminologii;
- informace v obchodě, finančnictví a průmyslu.

Text deklarace byl původně připraven Jacquem Tocatlianem, předsedou poradní skupiny FID pro vztahy s veřejností. Na setkání v Londýně v roce 1993 pak malá pracovní skupina předělala původní originál. Tento koncept byl pak rozšířen mezi nevládní organizace pozvané na konferenci v Tokiu. Finální verze textu pak byla schválena na zasedání v Haagu 11. dubna 1994.⁶⁶

Cílem deklarace bylo založení strategické aliance nevládních organizací založené na **7 „informačních principech“⁶⁷**:

1. Zajištění kontinuity v přístupu k dokumentovým informacím a kontinuity uchovávání vysoce kvalitních nosičů výsledků společenské činnosti v čase.
2. Otevřený a neomezený přístup k informacím v souladu s ochranou individuálních práv pro všechny lidi.
3. Právo na svobodu vyjadřování a názorů (Článek 19 Všeobecné deklarace lidských práv).
4. Vytváření lepších společenských podmínek skrze všeobecnou gramotnost, celoživotní vzdělávání a školení.
5. Ochrana intelektuálního vlastnictví, zajištění přístupu k informacím, ochrana soukromí, bezpečí, celistvosti a uchovávání informací. Potřeba vytváření nových právních a technických norem.

⁶⁶ Celebrating FID's Centennial – The Tokyo Resolution, s. 115.

⁶⁷ The Tokyo Resolution on Strategic Alliance of International Non-Governmental Organizations in Information to Serve Better the World Community, s. 55-57.

6. Vyrovnání informačních propastí mezi různými zeměmi a společenstvími.
7. Intenzivní spolupráce, vzájemné konzultace a strategické plánování nevládních, v deklaraci uvedených organizací.

Tokijská deklarace byla podepsána u příležitosti stého výročí FID 6. října 1994. Zúčastnil se jí i americký viceprezident Albert Gore.

Plný text deklarace v českém překladu je uveden v časopisu *Čtenář z roku 1994*⁶⁸ a později v *Bulletinu SKIP z roku 1996*.⁶⁹

2.4.9. Paperwork Reduction Act

Roku 1995 byl vydán zákon *Paperwork Reduction Act (PRA)*⁷⁰, jehož cílem bylo nastolení tzv. *paperless society*, tedy společnosti elektronické, ve které by byly informace sdíleny pomocí internetu, čímž by se snížilo tzv. papírování.

Jednalo se o přepis původního zákona z roku 1980. *Mezi hlavní cíle tohoto zákona patřilo:*

- Minimalizovat zátěž tzv. papírování pro jednotlivce, malé a střední podniky, vzdělávací instituce a neziskové organizace, vládní zhotovitele, stát, místní vládu a ostatní osoby, vyplývající ze shromažďování informací vytvořených od nebo pro federální vládu.
- Zajistit co možná největší prospěch veřejnosti a maximalizovat užitek z informací, které byly vytvořeny, zajištěny, udržovány, používány, sdíleny a rozšiřovány federální vládou.
- Koordinovat, integrovat a sjednocovat politiku a praktiky správy vládních informačních zdrojů coby prostředku ke zlepšení produktivity, účinnosti a efektivnosti vládních programů, včetně snížení zátěže shromažďování a získávání informací pro veřejnost a zlepšování poskytování služeb veřejnosti.
- Zvýšit kvalitu a využívání informací, které mají posílit rozhodování, odpovědnost, otevřenost ve vládě a ve společnosti.

⁶⁸ Tokijská deklarace strategického svazku mezinárodních nevládních informačních organizací ke zlepšení služeb světovému společenství, s. 378-379

⁶⁹ VLASÁK, R., Informace na přelomu století, s. 3-6.

⁷⁰ Spojené státy americké. Congress. *Paperwork reduction Act of 1995*.

- Minimalizovat náklady federální vlády na vytváření, shromažďování, udržování, využívání, šíření a uspořádání informací.
- Posílení partnerství mezi federální vládou a místními vládami minimalizací zatížení a maximalizací užitečnosti informací pocházejících z federální vlády.
- Poskytování informací veřejnosti včas, na základě spravedlivých podmínek a takovým způsobem, který podporuje využívání informací veřejností a umožňuje efektivní využití informačních technologií.
- Zajistit, že vytváření, shromažďování, udržování, využívání, šíření a nakládání s informacemi pocházejícími od či vytvářených pro federální vládu je v souladu s platnými zákony.
- Zajištění integrity, kvality a prospěšnosti vládního statistického systému.
- Zajistit, že informační technologie jsou získány, používány a spravovány s cílem zlepšit výkonnost agentur, včetně snížení zátěže veřejnosti na shromažďování informací.
- Zvýšení odpovědnosti a pravomocí Úřadu pro řízení a rozpočet (OMB) a dalších vládních agentur vůči Kongresu a veřejnosti při provádění revize procesu shromažďování informací, správy informačních zdrojů a dalších souvisejících metod a pokynů zavedených tímto zákonem.

Zákon též ukládal, aby v rámci Úřadu pro správu a rozpočet (OMB) byl zřízen Úřad pro informace a regulační záležitosti (Office of Information and Regulatory Affairs). Zde měl být ve vedení úřadu správce (administrator), který by byl jmenován prezidentem a schválen Senátem. Ředitel úřadu měl udělit správci oprávnění ke správě všech funkcí, které byly v zákonu popsány (tato funkce byla již zakotvena v původním zákonu z roku 1980 a v zákonu z roku 1995 byla aktualizována).

Správce měl sloužit jako hlavní poradce ředitele v otázkách správy vládních informačních zdrojů. Mezi hlavní povinnosti ředitele úřadu spadal zejména dohled nad využíváním informačních zdrojů s cílem zvýšení efektivity a účinnosti vládních operací sloužících cílům agentur, včetně snížení zátěže veřejnosti na shromažďování informací, uvedení a zhodnocení návrhů na změny v legislativě, směrnicích a postupech agentur za účelem zlepšení způsobu správy informačních zdrojů, dohled nad vývojem a zaváděním osvědčených postupů v oblasti správy informačních zdrojů atd. Dále také měl po konzultaci s jednotlivými agenturami stanovit roční cíl

vládních organizací na snížení zátěže na shromažďování informací – a to nejméně o 10 % každý fiskální rok (v letech 1996 a 1997) a následně 5 % každý fiskální rok (pro roky 1998, 1999, 2000 a 2001).

Zákon navíc stanovoval povinnosti jednotlivým vládním agenturám, kdy ředitelé těchto agentur měli být odpovědní za uskutečňování aktivit v oblasti správy informačních zdrojů s cílem zlepšení produktivity, efektivity a účinnosti dané agentury.

2.4.9.1. Government Information Locator Service (GILS)

Na základě zákona Paperwork Reduction Act vznikl vládní projekt **GILS (Government Information Locator Service)**. Právě na počátku tohoto projektu stála snaha o omezení duplicity a narůstání papírové administrativy ve státní správě a úsilí pomoci agenturám a veřejnosti při lokalizaci informací a informačních zdrojů.

Jednalo se o systém vyhledávacích služeb ve fondech elektronických dokumentů týkajících se státní administrativy. Tento projekt se později stal součástí Národní informační infrastruktury. Systém GILS byl schopný prohledávat záznamy podle různě předvolených agentur (viz obr. 8).

The screenshot shows the GPO Access website interface for the Government Information Locator Service (GILS). At the top, there is a navigation bar with 'LEGISLATIVE', 'EXECUTIVE', and 'JUDICIAL' tabs, along with 'HELP' and 'ABOUT' links. A search bar is located at the top right, with a 'Go' button and a 'Site Search: advanced' label. Below the navigation bar, there are three main sections: 'A-Z RESOURCE LIST', 'FIND A FEDERAL DEPOSITORY LIBRARY', and 'BUY PUBLICATIONS'. The main content area is titled 'Government Information Locator Service (GILS): Main Page'. It features a 'Make your selection(s):' dropdown menu with options like 'All Records on GPO Access GILS Site', 'Pointer Records to other GILS sites', and 'Individual Agency GILS databases on GPO Access'. Below this is an 'Enter search term(s):' input field with 'SUBMIT' and 'CLEAR' buttons. A 'Maximum records returned:' field is set to 40, with a note that the default is 40 and the maximum is 200. A search help section explains that phrases must be in quotation marks and provides examples of search operators. At the bottom, it states 'A service of the U.S. Government Printing Office.' and provides the last updated date (October 11, 2007) and the page name (http://www.gpoaccess.gov/gils/index.html).

Obr. 8 Základní vyhledávací rozhraní systému GILS na stránkách GPO Access

Zdroj: <http://www.gpoaccess.gov/gils> [snímek pořízen 2008-10-13]

Služba GILS byla rozvíjena jako efektivní nástroj, kterým mělo být realizováno právo občana na přímý přístup k informacím garantovaných státem. Podstatou služby GILS bylo usnadnit přístup k distribuovaným informačním zdrojům, které instituce státní správy vytvářejí, uchovávají a šíří v tradiční nebo digitalizované podobě (sbírky zákonů, vyhlášky, předpisy, informace o vzdělání, pracovních příležitostech, lékařské a sociální péči, ekologii, bezpečnosti, dopravě apod.).

Cílem systému GILS bylo identifikovat veřejné informační zdroje vytvářené státní správou a zajistit podporu při jejich vyhledávání v prostředí WWW. Záznamy systému GILS označují veřejné informační zdroje v rámci federální vlády, popisují informace dostupné pomocí těchto zdrojů a pomáhají v získání těchto informací.

GILS je decentralizovaný systém lokátorů a přidružených informačních služeb, které slouží k nalezení informací, ať přímo nebo prostřednictvím zprostředkovatelů. Účelem lokátoru GILS je zjistit, popsat a prostřednictvím sítě zpřístupnit informace o jakémkoli zdroji (tištěný dokument, mapa, multimédia, webová stránka, informační systém), o jeho lokaci, dostupnosti a podmínkách zpřístupnění. Služba si však neklade za cíl tyto zdroje shromažďovat a uchovávat. Je založena na myšlence vytvářet o každém informačním zdroji záznam, který bude obsahovat informace vypovídající o jeho povaze, obsahu, dostupnosti, uložení a způsobu získání. Lokátor má tedy povahu informačního zdroje, který je tvořen záznamy o jiných zdrojích.⁷¹

Vzhledem k tomu, že se jedná o decentralizovanou kolekci, je služba GILS dostupná na několika webových stránkách federální vlády USA a mezi nimi i na stránkách GPO Access. Na serveru GPO Access ukotvilo své záznamy 32 vládních agentur (ty jsou uvedeny v rozbalovacím menu v základním vyhledávacím rozhraní GILS na stránkách GPO Access – mezi ně patří např. CIA, OMB, NCLIS, EPA, NARA atd.). GILS záznamy dalších útvarů a vládních agentur jsou rozesety na mnoha dalších stránkách.

⁷¹ CVRČKOVÁ, R., *Služba GILS jako nástroj pro řízení informačních zdrojů z oblasti státní správy USA*, s. 100.

Pro agentury, které mají uloženy své záznamy na jiném serveru než GPO Access, Úřad pro oficiální publikace (GPO) pro ně připravil speciální ukazatel záznamů, který popisuje GILS sbírky a navíc poskytuje přímý odkaz na tyto sbírky. GPO odesílá tyto ukazatele záznamů jednotlivým agenturám a požaduje od nich, aby si podle potřeby upravily své vlastní záznamy.⁷²

Na organizaci a řízení informačních zdrojů v rámci služby GILS se podílejí především státní knihovny v jednotlivých státech (*State Library*), státní archivy a depozitáře.

Pro účely služby GILS byl i vytvořen speciální metadatový formát, tzv. **formát GILS**. Ten pomocí metadat (název, původce, příspěvatel, datum a místo vydání apod.) umožňuje popsat jakýkoli informační zdroj. Výhodou formátu GILS je, že může být rozšířen o tzv. lokální (lokační) údaje, tedy informace o tom, kde se daný informační zdroj nachází. Služba GILS se mimo jiné stala i východiskem pro vznik **Globálního systému pro vyhledávání informací (Global Information Locator Service – GILS)**.

O úspěšnosti projektu GILS svědčí i to, že se v roce 1996 dostal mezi 60 finalistů celostátní soutěže **NII Award (National Information Infrastructure Award)**. Ocenění, které se uděluje vítězům, je uznáním tvůrčí práce ve využívání technologií, zejména internetu, při řešení informačních problémů a naplňování představ o tzv. **informační dálnici**.⁷³

2.4.10. Systém THOMAS

V roce 1995 byl pro účely Kongresu vytvořen a spuštěn elektronický systém **THOMAS** (viz obr. 9), pojmenovaný po významném americkém prezidentu Thomasi Jeffersonovi.⁷⁴

Úkolem tohoto systému byla podpora oficiálních jednání, zejména v legislativních záležitostech. Tento systém je k dispozici na stránkách **Kongresové knihovny (Library of Congress – LC)** a zpřístupňuje různé typy legislativních materiálů

⁷² GPO Access. *Government Information Locator Service (GILS) : Main Page*.

⁷³ CVRČKOVÁ, R., *Služba GILS jako nástroj pro řízení informačních zdrojů z oblasti státní správy USA*, s. 99-101.

⁷⁴ Library of Congress. *THOMAS*.

souvisejících s působností Kongresu a vlády. Uživatelé zde mohou najít plné znění zákonů, usnesení, zápisy z jednání Kongresu, kalendář setkání Kongresu, prezidentské nominace, ústavy USA, vládní informační zdroje atd.

The screenshot shows the THOMAS website interface. At the top, it says "The LIBRARY of CONGRESS THOMAS". Below that is a navigation bar with "The Library of Congress > THOMAS Home". The main content area is divided into several sections:

- THOMAS Home**: A navigation menu on the left with links to THOMAS Home, About THOMAS, Bills, Resolutions, Congressional Record, Presidential Nominations, Treaties, Committee Reports, Government Resources, For Teachers, and Help.
- THOMAS**: A central header with the text "In the spirit of Thomas Jefferson, legislative information from the Library of Congress" and a link to "Explore new features that we are working on and let us know what you think!".
- Legislation in Current Congress**: A search section with a "Search Bill Text" input field, a "SEARCH" button, and radio buttons for "Word/Phrase" (selected) and "Bill Number". Below this are "Browse Bills by Sponsor" dropdowns for "Select a Representative" and "Select a Senator", each with a "GO" button.
- Find More Legislation**: A section with links to "Search Multiple, Previous Congresses", "Appropriations Bills", and "Public Laws".
- Other Legislative Activity**: A section with links to "Congressional Record", "Committee Reports", "Presidential Nominations", "Treaties", and "Roll Call Votes".
- Current Activity**: A section with links to "Yesterday in Congress", "Congressional Record Latest Daily Digest", "On the House Floor Now", and "Schedules, Calendars".
- Learn**: A section with links to "The Supreme Court", "The Legislative Process", "Declaration of Independence", "U.S. Constitution", "Constitution Day (Sept. 17)", and "More historical documents".
- Features**: A section with a video thumbnail and text: "Publishing the Declaration of Independence", "Speaker: Robin Shields", "Running Time: 27 min.".
- Related Resources at the Library**: A section with links to "Law Library of Congress", "Century of Lawmaking", "Continental Congress and Constitutional Convention", and "Related Webcasts from the Library".

At the bottom of the page, there is a footer with links: "THOMAS Home | Contact | Accessibility | Legal | USA.gov".

Obr. 9 Hlavní rozhraní systému THOMAS

Zdroj: <http://thomas.loc.gov/> [snímek pořízen 2008-09-26]

2.4.11. Executive Order 12958

17. dubna 1995 Bill Clinton podepsal vládní nařízení *12958 (Classified National Security Information)*⁷⁵, které odvolalo předchozí nařízení vydané bývalým prezidentem Ronaldem Reaganem v roce 1982 a stanovující, aby byly prezidentské informace uchovávány jako tajné, a to po dobu neurčitou.

⁷⁵ *Executive Order 12958 of April 17, 1995. Classified National Security Information.*

Administrativa prezidenta Clintona usoudila, že politika prezidenta Reagana vyústila ve zbytečné utajování mnoha historicky významných dokumentů, a tím je ponechala nepřístupné pro širokou veřejnost.

Bill Clinton v nařízení požadoval, aby veškeré vládní agentury automaticky odtajnilly – do roku 2000 – všechny záznamy obsahující informace o národní bezpečnosti, které byly starší víc než 25 let a které neobsahovaly citlivé údaje. Prodloužení doby utajování informací mohlo být nejvýše vždy na 10 let. Na základě tohoto nařízení bylo následně odtajněno přes miliony stránek z dějin americké diplomacie a národní bezpečnosti.⁷⁶

2.4.12. Electronic Freedom of Information Act Amendments of 1996

V letech 1995 až 1999 prezident Bill Clinton vydal Směrnici vlády (a dodatky k této směrnici), jež dovoľovala uvolnit dříve utajované dokumenty historické hodnoty starší 25 let týkající se národní bezpečnosti.

3. ledna 1996 byl schválen a vešel v platnost *Electronic Freedom of Information Act Amendments of 1996* (neboli *E-FOIA, Dodatky k zákonu o Svobodě elektronických informací*).⁷⁷ Zákon navazoval na předcházející zákon z roku 1966 *Freedom of Information Act of 1966*. Jedná se o nejznámější právní dokument upravující právo občana na informace, kterými disponuje státní správa. Zákon popisoval devět kategorií výjimek, kromě kterých jsou všechny informace v držení státní správy přístupné veřejnosti. *Electronic Freedom of Information Act Amendments* reagoval na nástup internetu a uzákonil možnost elektronického přístupu k dokumentům státní správy.⁷⁸

Zákon stanovoval, že veškeré vládní agentury mají povinnost zhotovovat určitý typ záznamů vytvořených agenturou po 1. listopadu 1996 a dostupné v elektronické podobě. Agentury také musí poskytovat místnosti pro čtení elektronických dokumentů, odkud by občané měli přístup k záznamům.

⁷⁶ CONNORS, T. J., The End of Access? The Government's New Information Policy.

⁷⁷ Spojené státy americké. Congress. *Electronic Freedom of Information Act Amendments of 1996*.

⁷⁸ ČINČERA, J., Internet a trvale udržitelný rozvoj : Společenské a environmentální dopady rozšiřování globálních počítačových sítí.

Zákon E-FOIA byl dodatkem k sekci 552 článku 5 zákoníku Spojených států amerických (U.S. Code), známého jako *Freedom of Information Act*. Cílem dodatku byla podpora demokracie, která spočívala v zajištění přístupu veřejnosti k záznamům a informacím vládních agentur, zlepšení přístupu veřejnosti k vládním záznamům a informacím v elektronické podobě, zajištění dodržování zákonných lhůt agenturami a maximalizace užitečnosti záznamů a informací agentur shromažďovaných, udržovaných, využívaných, uchovávaných a rozšiřovaných federální vládou.

2.4.13. Library Bill of Rights

23. ledna 1996 *Americká knihovnická asociace (American Library Association – ALA)* aktualizovala a znovu vydala prohlášení známé jako *Library Bill of Rights (Listina knihovnických práv)*.⁷⁹ Podstatou této zprávy byla zejména transformace knihovnických služeb na síťové počítačové služby. Cílem listiny bylo také prohlášení vyjadřující práva uživatelů knihoven a očekávání, která asociace klade na knihovny, aby tato práva uznávala.

Jednalo se o prohlášení, které bylo původně přijato 18. června 1948, následně upraveno 2. února 1961, 28. června 1967 a 23. ledna 1980. Poslední úprava pak pochází z roku 1996.

Listinu tvoří 6 základních principů:

1. Knihy a další knihovní zdroje by měly být poskytovány pro potřeby zájmů, informací a poučení všech lidí v komunitě, které knihovna slouží. Materiály by neměly být vyřazeny z důvodu původu, minulosti nebo názorů těch, kteří se podíleli na jejich vytvoření.
2. Knihovny by měly poskytovat materiály a informace, které představují veškeré různé názory a pohledy na současné a historické otázky. Materiály by neměly být zakázány nebo odstraněny z důvodu stranického nebo dogmatického nesouhlasu.
3. Knihovny by měly napadat cenzuru z důvodu jejich odpovědnosti k poskytování informací a vzdělávání.

⁷⁹ American Library Association. *Library Bill of Rights*.

4. Knihovny by měly spolupracovat se všemi osobami a skupinami dohlížejícími nad krácením a snižováním svobodného vyjadřování a svobodného přístupu k informacím.
5. Osobní právo na užívání knihovny by nemělo být odepřeno nebo omezeno nikomu z důvodu původu, věku, sociálního prostředí či odlišnosti názorů.
6. Knihovny, které umožňují veřejnosti využívat výstavních prostor a zasedacích místností, by měly tato zařízení poskytovat na spravedlivém základě, a to bez ohledu na přesvědčení nebo afilaci jednotlivců nebo skupin, které požadují jejich použití.

2.4.14. Telecommunications Act of 1996

8. února 1996 vešel v platnost nový *Zákon o telekomunikacích (Telecommunications Act of 1996, známý také pod číslem 652)*.⁸⁰ Jednalo se o významný legislativní počín na podporu rozvoje telekomunikační infrastruktury USA. Cílem tohoto zákona bylo zcela uvolnit podnikatelský prostor ve všech typech a technologiích dálkového přenosu dat. Zákon předkládal absolutní liberalizaci soukromého podnikání, a tím také možnost konkurence mezi jednotlivými obchodními subjekty. Zákon o telekomunikacích byl přelomovým zákonem, který až po dlouhých 62 letech doplňoval a nahrazoval zákon z roku 1934 Communications Act of 1934.

Zákon byl jakýmsi vyvrcholením snah prezidenta Billa Clintona a viceprezidenta Al Gorea o reformu telekomunikací. Reforma se zejména týkala oblastí soukromých investic, podpory hospodářské soutěže, ochrany různorodých stanovisek a hlasů v rámci médií, poskytování informačních technologií do rodin s cílem kontroly televizních programů, které jsou vysílány dětem na televizní obrazovku, vylepšení všestranných služeb, aby všichni občané Spojených států měli přístup k výhodám informační dálnice.⁸¹

Během slavnostní ceremonie při podpisu tohoto zákona prezident Bill Clinton zdůraznil, že cílem tohoto zákona je zejména ochrana spotřebitelů před monopoly.

⁸⁰ Spojené státy americké. Congress. *Telecommunications Act of 1996*.

⁸¹ GORE, A., Summary of Telecommunications Act.

Na základě tohoto zákona měly americké školy, knihovny a nemocnice obdržet telekomunikační služby za sníženou cenu.⁸²

Jednalo se o velmi rozsáhlý zákon, který pokrýval celou oblast telekomunikací a snažil se ji řešit komplexně. Zákon byl rozdělen celkem do 7 kapitol:

1. Telekomunikační služby

První kapitola se zabývá obecnými povinnostmi telekomunikačních provozovatelů a místních telefonních společností.

2. Rozhlasové služby

Druhá kapitola popisuje financování a udělování licencí vládou na celé spektrum vysílání, navíc zahrnuje ustanovení o vydávání licencí televizním stanicím k zahájení digitálního televizního vysílání, využívání příjmů jdoucích z těchto licencí, podmínkách licencí na vysílání, procesu znovuoobnovení licencí na vysílání a přímých satelitních vysílacích službách atd.

3. Kabelové služby

Třetí kapitola nastiňuje reformu zákona Cable Act (tedy zákona o kabelových sítích). Stanovuje podmínky pro poskytování kabelových služeb telefonními společnostmi.

4. Regulační reforma

Čtvrtá kapitola pojednává o regulační reformě a požaduje shrnutí regulací vždy za dvouleté období.

5. Nemravnost a násilí

Pátá kapitola stanovuje předpisy týkající se nemravného vysílání přes kabelové televize. Právě tato kapitola, na jejímž základě vznikl Communications Decency Act, vyvolala největší kritiky. Jejím cílem bylo zejména omezení přístupu mladistvých k nemravným informacím skrze telekomunikační síť.

⁸² CLINTON, W. J., Remarks by the president in signing ceremony for the Telecommunications Act Conference report.

6. *Vliv na další zákony*

7. *Různá ustanovení*

Od zákona se očekávalo, že skrze deregulaci dojde ke zvýšení konkurence v oblasti poskytovatelů telekomunikací, a to se pak následně odrazí v nižších cenách a zvýšení a zlepšení služby uživatelům.⁸³ Bohužel, po určitém časovém odstupu se ukázalo, že zákon plně nenaplnuje cíle, které se od něj očekávaly. Došlo ke zpomalení implementace zákona, a to zejména z důvodu různých fúzí firem, soudních sporů a úhybných manévřů různých telekomunikačních firem.⁸⁴

2.4.14.1. **Communications Decency Act of 1996**

Součástí zákona o telekomunikacích byl také přelomový, nový zákon **Communications Decency Act of 1996 (CDA)** – v rámci kapitoly V: Nemravnost a násilí. Jednalo se o první legislativní nařízení v USA, které se hlouběji zabývalo regulací pornografických materiálů na internetu. Zákon na jednu stranu podporoval svobodu slova a svobodný přístup k informacím, avšak na druhou stranu se snažil o ochranu před internetovou zločinností.

Zákon byl velmi důležitou právní normou, která upravovala především stávající deregulaci telekomunikací. Americké firmy z oblasti místních i dálkových telefonních sítí, kabelových televizí, rozhlasového a televizního vysílání i bezdrátových služeb, dříve oddělené neprostupnými právními bariérami, si následně mohly navzájem plně konkurovat a vstupovat do oblastí svých činností.

U zrodu zákona stál demokratický senátor **James Exon** z Nebrasky, který velmi vystupoval proti počítačové pornografii. Nejvíce ho asi ovlivnila reportáž NBC z července 1994 zabývající se problémem tzv. online pedofilů a již v roce 1994 se poprvé neúspěšně pokusil přesvědčit senát o nutnosti cenzury.

Už v době své přípravy a postupného legislativního schvalování se zákon stal terčem velmi ostrých kritik. Právě protiústavnost, tedy to, že zákon odporoval prvnímu dodatku americké ústavy, bylo vytýkáno jako největší nedostatek tohoto zákona.

⁸³ DUGAN, R. E.; SOUZA, J. L.; CASH, T. V., Cycles, A Crystal Ball, and the Telecommunications-Act of 1996 – Benn There, Done That, s. 457.

⁸⁴ DUGAN, R. E.; TRUMP, J. F., The Telecommunications Act of 1996 : Was It Good for You, Too?, s. 306.

Tento dodatek ústavy, schválený Kongresem již v roce 1971, zakazuje Kongresu schválit jakýkoli zákon odporující svobodě vyznání, slova, tisku a pokojného shromažďování. Kromě již zmiňovaného rozporu s ústavou narážel tento zákon i na další bariéry – těmi byly četné soudní spory o podstatu "*nedecentnosti*".⁸⁵

Konkrétní znění zákona explicitně říkalo, že mladistvým do 18 let nesmí být předkládáno cokoli, co podle současných mravních kritérií (contemporary community standards) zjevně nepřístojným (patently offensive) způsobem popisuje či zobrazuje "sexuální či vyměšovací aktivity nebo orgány". Zde však kritici zákona poukazují na to, kde a jak je definováno, co jsou současná mravní kritéria a co se rozumí pod pojmem nepřístojný způsob a navíc, kdo by měl mít na starosti sledování hranice, kdy už tato míra byla překročena. A další velká námitka proti tomuto zákonu je, že pod trestem vysokých peněžních pokut a/nebo až dvou let vězení, se snaží postihovat něco, co nedokáže dostatečně přesně definovat, a ponechává tak prostor pro subjektivní výklad.

Původní znění návrhů zákona Communications Decency Act dokonce požadovalo, aby za "přístup k nevhodným věcem" byli odpovědni i poskytovatelé připojení (a to i v případě, že zmíněný obsah tam umístili jejich zákazníci). V praxi by tento požadavek znamenal povinnou cenzuru ze strany poskytovatelů připojení, navíc technicky jen velmi obtížně realizovatelnou. Později se znění zákona podařilo trochu oslabit, že poskytovatel byl odpovědný za svého zákazníka pouze tehdy, pokud sám měl vliv na to, co jeho zákazník "pouští do světa".

Zákon navíc přiděluje jedné konkrétní instituci – *Federal Communications Commission* (FCC) právo rozhodnout o tom, která opatření musí uživatelé internetu přijmout, aby vyhověli literě přijatého zákona a neumožňovali mladistvým přístup k nevhodným věcem.⁸⁶

Nemalou měrou při zrušení toho zákona sehrála i práce mnoha občanských sdružení. Mezi ta nejdůležitější patří především: *Electronic Frontier Foundation* (EFF), *Citizens Internet Empowerment Coalition* (CIEC) nebo *American Civil Liberties Union* (ACLU), která zorganizovala řadu kampaní proti cenzuře na internetu. Mezi

⁸⁵ KAPLICKÝ, J., Proti pokusu o cenzuru na Internetu se zvdla vlna odporu, s. 2

⁸⁶ PETERKA, J., Nastává soumrak internetu?

nejznámější akce patří především umístění modré stužky na stránku, která má symbolizovat pojetí svobodného (necenzurovaného) internetu nebo reakce na prezidentův podpis (8. února 1996), při kterém se řada WWW stránek zahalila do černé barvy na dobu dvou dnů. Činnost těchto organizací ovšem nespočívá pouze ve vyvíjení protestních akcí, ale též analyzují (často za podpory renomovaných právníků) návrhy zákonů či zákony samotné nebo vyvíjejí řadu jiných aktivit, které mají zbavit internet různých nežádoucích zásahů. Zajímavé je, že tyto organizace souhlasí s různými technickými řešeními problému pornografie, vulgarity atd., a to především prostřednictvím tzv. filtrování. Například *The Center for Democracy and Technology* (CDT) souhlasí s tím, že by rodiče měli mít možnost zablokovat svým dětem přístup k těmto materiálům, výhradně ale nesouhlasí s jakýmkoli cenzurními zásahy státu.⁸⁷

Veškeré snahy o zrušení zákona vyvrcholily tím, že zákon byl nejvyšším soudem v roce 2003 zrušen jako protiústavní.

2.4.15. Clinger-Cohen Act of 1996

10. února 1996 vstoupil v platnost *Information Technology Management Reform Act of 1996 (ITMRA)*, známý také jako *Clinger-Cohen Act*, volně přeloženo jako Zákon o reformě v managementu informačních technologií.⁸⁸

Tento zákon navazoval na předchozí zákon o snížení papírové administrativy *Paperwork Reduction Act* z roku 1995. Za vznikem tohoto zákona stál poslanec William Clinger a senátor William Cohen. Cílem zákona je zlepšení způsobu získávání a využívání informačních technologií federální vládou USA.

Zákon stanovoval, kdo má jaké odpovědnosti při získávání informačních technologií. Kromě jiného také pověřoval *ředitele Úřadu pro správu a rozpočet* (Office of Management and Budget), aby jednou ročně předložil Kongresu strategický plán administrativy v oblasti zdrojů pro informační technologie, definoval jeho odpovědnosti a pravomoci vůči ostatním úřadům státní správy, ale zřizoval povinně na hlavních orgánech státní správy funkci *informačního manažera (Chief*

⁸⁷ KAPLICKÝ, J., Proti pokusu o cenzuru na Internetu se zvedla vlna odporu, s. 1-3.

⁸⁸ Spojené státy americké. Congress. *Information Technology Management Reform Act of 1996*.

Information Officer – CIO). Ti by se zodpovídali přímo vedení jednotlivých agentur. Cílem bylo zajistit větší odpovědnost za poskytování účinných technologických systémů a služeb. CIO se také podílel na strategických otázkách managementu tím, že zajišťoval podporu ze strany informačních technologií. Úkolem CIO bylo též poskytování rad a asistence ředitelům jednotlivých agentur a dalším řídicím pracovníkům, a tím zajišťování toho, že agentury užijí informačních technologií takovým způsobem, aby jim přinášel největší užitek za přijatelných nákladů.⁸⁹

2.4.16. Konference ASIS

18.-22. května 1996 se v San Diegu konala pololetní schůze *Americké společnosti pro informační vědu (American Society for Information Science – ASIS)*⁹⁰, jejímž mottem se stala výzva k uskutečnění tzv. *digitální revoluce*, která měla mít významný vliv na obchod, vzdělávání a sociální struktury.

Název konference byl „Digitální revoluce : zhodnocení dopadu na obchod, vzdělávání a sociální struktury“ (The Digital Revolution : Assessing the Impact on Business, Education and Social Structures) a jak už název napovídá, hlavním tématem byla koncepce digitální revoluce. Digitální revoluce zahrnuje změny ve způsobu vytváření, uchovávání a přenosu informací. Cílem konference bylo prozkoumat účinky Digitální revoluce na způsob, jakým jsou vedeny podniky, jak je vyučováno ve školách a jakým způsobem probíhá interakce, jejímž cílem je vytvoření nových sociálních struktur.

2.4.17. Executive Order 13011

16. července 1996 vydal prezident Clinton nařízení *Executive Order 13011 – Federal Information Technology*⁹¹, ve kterém ustanovil, že ředitelé všech vládních agentur musejí plně implementovat do svého chodu techniku, skrze kterou by mohli informovat veřejnost o veškerých svých aktivitách. Toto nařízení se opírá o předešlé

⁸⁹ McCLURE, D., Improving federal performance in the information era : the information technology management reform act of 1996, s. 261-262.

⁹⁰ American Society for Information Science. *ASIS 1996 Annual Meeting*.

⁹¹ *Executive Order 13011 - Federal Information Technology, 1996*.

dva zákony – zákon z roku 1995 *Paperwork Reduction Act of 1995* a zákon z roku 1996 *Information Technology Management Reform Act of 1996*.

Zákon shrnuje zásady politiky federální vlády ve využívání informačních technologií jako základního nástroje pro přímou podporu strategického poslání úřadu, zahrnující povinnost restrukturalizace procesů v administrativě před investováním do informačních technologií, znovu uvádí povinnosti vedoucího úřadu pro oblast informačních technologií a požadavky na výběr pracovníka do funkce informačního manažera (CIO).⁹²

Nařízení 13011 zakládá *Radu informačních manažerů (Chief Information Officers Council – CIOC)* jako vládní orgán, který má na starosti záležitosti v oblasti informačních technologií – jako je např. design, modernizace, využívání a sdílení vládních informačních zdrojů. Rada CIOC je tvořena informačními manažery a jejich zástupci z 28 největších vládních agentur a dvěma zástupci z dalších agentur (celý seznam zástupců je uveden v nařízení 13011). Radě CIO předsedá náměstek ředitele pro řízení z Úřadu pro správu a rozpočet.

Mezi hlavní odpovědnosti rady CIOC patří:

- Vypracovat doporučení pro celkovou politiku, procedury a standardy správy vládních informačních technologií.
- Sdílet zkušenosti, nápady a postupy, včetně rekonstrukce pracovních procesů a rozvoje měřítek výkonnosti s cílem správy informačních zdrojů.
- Identifikovat příležitosti, vytvářet doporučení, propagovat a sponzorovat využívání informačních zdrojů.
- Vyhodnotit a uplatnit proces najímání, školení, rozdělení a profesionálního rozvoje potřeb federální vlády s ohledem na správu informačních zdrojů.
- Radit vládním agenturám a organizacím, zejména Úřadu pro správu a rozpočet při uplatňování strategického plánu stanoveného na základě zákona Paperwork Reduction Act of 1995 (PRA).
- Zjišťovat názory jednotlivých vládních agentur a organizací (Chief Financial Officers Council, Government Information Technology Services Board,

⁹² JINOC, J., *Znamená státní informační systém efektivní využívání informačních technologií ve státní správě?*, s. 2-3.

Information Technology Resources Board, Federal Procurement Council), akademických institucí, státních a místních vládních složek na záležitosti týkající se Rady CIO.

2.4.18. Government Printing Reform Act of 1996

28. září 1996 představil republikán *Bill Thomas* ve Sněmovně zákon *Government Printing Reform Act of 1996*. Zákon je hlavní revizí sekce Článku 44 *zákoníku Spojených států amerických (U.S. Code – USC)* vztahujících se na vládní tisk, dodávání a rozšiřování vládních publikací. Navíc se zákon vztahuje na revizi *programu vládních depozitních knihoven (Federal Depository Library Program – FDLP)*. Tento zákon také nahrazuje komisi *Joint Committees on Printing and the Library* komisí *Joint Committee on Information*.

Zákon navíc stanovoval limit na počet knihoven, které mohou být součástí programu depozitních knihoven. To znamenalo, že k určitému datu nemohly být přijímány již žádné další knihovny. Pokud by se tak knihovna např. vzdala svého postavení depozitní knihovny, pak by se snížil celkový počet knihoven kooperujících v programu depozitních knihoven. Zákon navíc omezoval depozitní knihovny v tom, co vše mohou přijímat v papírové kopii a nařizoval knihovnám, aby přijímaly více materiálů v jejich elektronické formě.⁹³

Článek 5 zákona by měl za důsledek drastické změny vůči kapitole 19 zákona, který upravuje FDLP v přístupu, pro který byl stanoven nulový poplatek za přístup k vládním informacím skrze celonárodní systém propojující více než 1400 knihoven. Návrh zákona však nebyl nikdy uveden jako zákon, který by byl projednán Kongresem.⁹⁴

⁹³ HERNON, P.; DUGAN, R. E., The depository library program in the 21st century : the issue is one of which services to offer, s. 224.

⁹⁴ Rep. Thomas proposes drastic changes to the Federal Depository Library Program – comments needed.

2.5. Druhé volební období (1997-2001)

I ve druhém funkčním volebním období se prezident Clinton a viceprezident Gore velmi zasazovali o rozvoj informačních technologií a o zmírnění působnosti tzv. „*digitální propasti*“ (*digital divide*)⁹⁵. Cílem Clintonovy administrativy právě bylo zmenšení této digitální propasti mezi těmi, kteří mají přístup k informačním technologiím a internetu, a těmi, kteří tento přístup nemají. Mezi základní cíle patřilo: zvýšení přístupu k technologiím jako jsou počítače, internet a vysokorychlostní sítě, poskytování kvalitních vyučujících a praktických kurzů pro širokou veřejnost s cílem ovládnutí základních informačních technik, propagace online zdrojů a aplikací, které pomohou občanům Spojených států využívat nové technologie.⁹⁶

14. září 1998 byl poprvé užit *elektronický podpis* na nejvyšší vládní úrovni v mezinárodní politice. Elektronický podpis byl použit k podepsání dohody Joint Communiqué mezi USA a Irskem.

2.5.1. Digital Millennium Copyright Act

28. října 1998 vstoupil v platnost zákon *Digital Millennium Copyright Act (DMCA)*⁹⁷, který sloužil jako významný dodatek k Zákonu o copyrightu z roku 1976. Tento zákon rozšířil ochranu intelektuálního vlastnictví. Cílem tohoto zákona bylo reagovat na nové technologie, zejména na internet a mezinárodní smlouvy, které díky těmto technologiím vznikly.

Zákon byl rozdělen na pět vzájemně sice provázaných, přesto téměř nezávislých částí. Každá z těchto částí (titles) pojednávala o samostatném problému.

První část s názvem *WIPO Copyright and Performances and Phonograms Treaties Implementation Act of 1998* se zabývala ochranou autorských práv a obcházením ochranných opatření sloužících k zabránění porušování autorských práv.

⁹⁵ Pojem vyjadřující skutečnost, že svět je rozdělen na lidi, kteří mají přístup či možnost používat moderní informační technologie včetně globálních informačních sítí (telefon, televize nebo internet), a lidi, kteří tento přístup či možnost nemají. Digitální rozdělení existuje například mezi obyvateli měst a venkovských oblastí, mezi lidmi s vyšším a nižším vzděláním, mezi různými ekonomickými třídami nebo mezi obyvateli různých zemí a částí světa“ (TDKIV).

⁹⁶ White House (Washington, D.C.). *The Clinton-Gore Administration : A Record of Progress*.

⁹⁷ Spojené státy americké. Congress. *Digital Millennium Copyright Act of 1998*.

Druhá část s názvem *Online Copyright Infringement Liability Limitation Act* řešila odpovědnost poskytovatelů služeb především na internetu ve vztahu k autorskému právu. Tento zákon přidával do Zákona o copyrightu (Copyright Act) novou sekci 512, která vytvářela nová omezení z hlediska odpovědnosti poskytovatelů online služeb.

Třetí část byla nazvána *Computer Maintenance Competition Assurance Act* a jejím úkolem bylo upravovat pravidla a vytvářet výjimky tak, aby při opravách PC a jiných zařízení bylo možno vytvářet různé dočasné kopie, které byly vyžadovány povahou opravy. Zákon DMCA však mimo jiné striktně omezoval možnost pořizování kopií z originálního DVD nebo CD.

Čtvrtá část s názvem *Miscellaneous Provisions* obsahovala několik úprav, které umožňovaly autorským právům nedostat se do situací, kdy musela být obcházena, nebo kdy z nich byl někdo vyjmutý.

Pátá část zákona byla nazvána *Vessel Hull Design Protection Act* a zabývala se ochranou některých designů.

Původní zákon byl od svého vzniku v roce 1998 terčem rozsáhlé kritiky, takže následně v roce 2003 došlo v Kongresu k návrhu na jeho přepracování.

2.5.2. Portál FirstGov.gov

24. června 2000 prezident Bill Clinton vyhlásil iniciativu *FirstGov.gov*

<www.firstgov.gov>. Jednalo se o webovou stránku, na které občané USA mohli nalézt veškeré online dostupné zdroje federální vlády USA. Stránka navíc nabízela přístup zdarma k vládním informacím, službám a zdrojům již 90 dní od jejich vyhlášení či vydání.⁹⁸

V lednu 2007 byla stránka přejmenována na *USA.gov* <www.usa.gov>. USA.gov umožňuje prohledávání vládních zdrojů pomocí několika způsobů: pomocí hlavního *vyhledávacího rozhraní* (dovoluje prohledávat vládní weby, obrázky, zprávy a novinky, mapy a samotný portál USA.gov), *prohledávání vládních agentur* (na základě rejstříku či podle úrovně agentury – státní, místní atd.), *vyhledávání podle*

⁹⁸ BERTOT, C.; MOEN, W. E., *FirstGov.gov/org/net/com : issues and considerations*, s. 422.

tématu, *Frequently asked questions (FAQs)*, služba RSS, zasilání novinek pomocí e-mailu, osobní asistence pomocí chatu a blogu.

2.5.3. Executive Order 13166

11. srpna 2000 prezident Bill Clinton vydal *vládní nařízení 13166 (Improving Access to Services for Persons With Limited English Proficiency)*⁹⁹, které vyžadovalo, aby vládní agentury přezkoumaly služby, které poskytují a identifikovaly potřeby s cílem zlepšení poskytování služeb těm, kteří mají omezené znalosti angličtiny (Limited English Proficiency – LEP). Účelem nařízení bylo také zajistit, aby vládní agentury vyvíjely a zaváděly systémy pro poskytování těchto služeb občanům s omezenou znalostí angličtiny a zlepšovaly tak přístup těchto občanů k informacím.

Všechny vládní agentury navíc měly pracovat na zajištění toho, aby příjemci vládní finanční pomoci poskytovali smysluplný přístup pro své žadatele a příjemce dávek, kteří mají omezenou znalost angličtiny.

Ve snaze pomoci agenturám s tímto úkolem Ministerstvo spravedlnosti vydalo obecné návody k postupu (LEP Guidance), které stanovovaly standardy, které tito příjemci museli následovat, aby se zajistilo, že tyto programy a aktivity budou srozumitelné i pro ty, jejichž mateřským jazykem není angličtina.

2.5.3.1. LEP: A Federal Interagency Website

Na základě vládního nařízení 13166 vznikla webová stránka *Limited English Proficiency : A Federal Interagency Website* (viz obr. 10).¹⁰⁰ Jedná se o webovou stránku vládní mezirezortní pracovní skupiny pro osoby s omezenou znalostí anglického jazyka (Federal Interagency Working Group on Limited English Proficiency).

⁹⁹*Executive Order 13166. Improving Access to Services for Persons With Limited English Proficiency.*

¹⁰⁰*Limited English Proficiency : A Federal Interagency Website.*

[Home](#)

[Executive Order 13166](#)

[Federal Agency LEP
Guidance and Language
Access Plans](#)

[Interpretation and
Translation](#)

[Resources](#)

[FAQ](#)

[File a Complaint](#)

[What's New?](#)

[Press Page](#)

**Mission of LEP.gov
Website of the Federal Interagency
Working Group on
Limited English Proficiency**

LEP.gov promotes a positive and cooperative understanding of the importance of language access to federally conducted and federally assisted programs. This website supports fair, reasoned and consistent implementation of Executive Order 13166, Title VI of the Civil Rights Act of 1964, and the Title VI regulations regarding language access. This site also acts as a clearinghouse, providing and linking to information, tools, and technical assistance regarding limited English proficiency and language services for federal agencies, recipients of federal funds, users of federal programs and federally assisted programs, and other stakeholders.

External links from this site are provided for informational purposes only, in keeping with the mission of the site. The United States government retains exclusive discretion to determine whether or not to post such links. The United States government does not necessarily endorse the views expressed or the facts presented on any non-federal site. Further, the United States government does not endorse any commercial products or other materials or services that may be available on any of these external sites. [español](#)

[Federal Interagency Working Group on Limited English Proficiency](#)

Obr. 10 Hlavní rozhraní služby LEP : A Federal Interagency Website

Zdroj: <http://www.lep.gov> [snímek pořízen 2008-10-16]

Cílem této, dá se říci nadstavbové služby, je poskytování přístupu k návodům a metodikám různých vládních agentur, a tak pomoci osobám s omezenou znalostí angličtiny (LEP) při získávání potřebných informací. Mezi její služby také patří zpřístupňování a odkazování na informace, různé nástroje a technickou podporu vztahující se k LEP pro vládní agentury, příjemce vládních dotací, uživatele vládních programů a programů podporovaných vládou atd.

2.5.4. OMB Circular no. A-130

28. listopadu 2000 vešel v platnost oběžník *OMB Circular no. A-130 „Management of Federal Information Resources“*. Jednalo se o memorandum pro řídicí pracovníky v oblasti exekutivy a dalších vládních agentur.

Cílem tohoto „oběžníku“ bylo zavedení metody pro správu vládních informačních zdrojů. OMB v sobě zahrnuje procedurální a analytické směrnice pro implementaci specifických aspektů těchto metod.¹⁰¹

¹⁰¹ Spojené státy americké. Office of Management and Budget. *Revisions to OMB Circular No. A-130 : "Management of Federal Information Resources"*.

Tento „vládní oběžník“ vznikl na základě předešlých směrnic a zákonů. Jednalo se zejména o zákon Paperwork Reduction Act (PRA) z roku 1980, následně upravený Paperwork Reduction Act of 1995. Dále Clinger-Cohenův zákon (známý také jako Information Technology Management Reform Act of 1996), Privacy Act, Chief Financial Officers Act, Federal Property and Administrative Services Act, Computer Security Act of 1987, Government Performance and Results Act of 1993 (GPRA), Office of Federal Procurement Policy Act, Government Paperwork Elimination Act of 1998, Executive Order No. 12046 z roku 1978 (nařízení prezidenta týkající se přenosu telekomunikačních funkcí), Executive Order No. 12472 z roku 1984 (nařízení prezidenta vztahující se k přidělení telekomunikačních funkcí národní bezpečnosti a připravenosti na mimořádné situace) a jako poslední jako podklad sloužil Executive Order No. 13011 z roku 1996 (nařízení prezidenta vyžadující zavedení informačních technologií do všech vládních agentur).

Oběžník rušil platnost memorand **OMB M-96-20** "Implementation of the Information Technology Reform Act of 1996", **M-97-02** "Funding Information Systems Investments", **M-97-09** "Interagency Support for Information Technology", **M-97-15** "Local Telecommunications Services Policy" a **M-97-16** "Information Technology Architectures". Všechna uvedená memoranda budou dále popsána v textu (viz s. 80-82).

OMB ve svých směrnicích požadoval, aby pro veškeré vládní informační systémy byl vypracován bezpečnostní plán, aby systémy byly schopné reagovat na nouzové stavy, aby jediný jednotlivec nesl odpovědnost za operační bezpečnost, aby bylo provedeno školení o bezpečnosti pro všechny vládní činitele a správce systémů a aby byly prováděny pravidelné revize a vylepšení pohotovostních plánů pro systémy pro případ mimořádných událostí.

2.5.5. Memoranda

2.5.5.1. M-96-20

4. dubna 1996 vešlo v platnost Memorandum **M-96-20 (Implementation of the Information Technology Management Reform Act of 1996)**.¹⁰² Toto memorandum stanovovalo předběžné pokyny pro Federální agentury při zavádění zákona

¹⁰² M-96-20. *Implementation of the Information Technology Management Reform Act of 1996.*

Information Technology Management Reform Act of 1996 (ITMRA), který podepsal prezident Clinton 10. února 1996. Memorandum se zabývalo dvěma oblastmi aplikace tohoto zákona: ustanovením a jmenováním hlavního informačního manažera (Chief information officer) a rolí výboru General Services Board of Contract Appeals (GSBCA).¹⁰³

2.5.5.2. M-97-02

25. října 1996 vyšlo Memorandum *M-97-02* týkající se financování a investic do informačních systémů (*Funding Information Systems Investments*).¹⁰⁴ Jeho hlavním cílem bylo prosazování zavádění požadavků, které jsou stanoveny v zákoně Information Technology Management Reform Act (ITMRA) z roku 1995. Memorandum popisovalo kroky, kterých mělo být dosaženo při financování informačních systémů. Tyto požadavky byly kladeny na všech 28 agentur, které byly uvedeny ve vládním nařízení č. 13011 (Executive Order No. 13011 – Federal Information Technology).

2.5.5.3. M-97-09

10. března 1997 vyšlo Memorandum *M-97-09 (Interagency Support for Information Technology)*¹⁰⁵, které se týkalo mezirezortní podpory informačních technologií. Toto memorandum vytvářelo mechanismus pro podporu činnosti mezirezortních skupin, které měly pomáhat při aplikaci Clinger-Cohenova zákona.

2.5.5.4. M-97-15

12. června 1997 vyšlo Memorandum *M-97-15 (Local Telecommunications Services Policy)*¹⁰⁶, které se týkalo politiky místních telekomunikačních služeb. Memorandum si kladlo za úkol přijmout takové postupy, které by řídily získávání a nákup telekomunikačních služeb vládními agenturami s cílem poskytování lepších služeb občanům.

¹⁰³ Výbor GSBCA byl zrušen k 6. lednu 2007 a místo něj byl zaveden nový výbor Civilian Board of Contract Appeals (CBCA).

¹⁰⁴ *M-97-02. Memorandum for Heads of Executive Departments and Agencies.*

¹⁰⁵ *M-97-09. Interagency Support for Information Technology.*

¹⁰⁶ *M-97-15. Local Telecommunications Services Policy.*

2.5.5.5. M-97-16

18. června 1997 vyšlo Memorandum **M-97-16** (*Information Technology Architectures*)¹⁰⁷ týkající se architektury informačních technologií. Toto memorandum předávalo vládním agenturám pokyny k rozvoji a implementaci architektury informačních technologií (Information Technology Architectures – ITA). ITA popisovalo vztahy mezi *prací*, kterou agentura dělá, *informacemi*, které agentura užívá a *informačními technologiemi*, které agentura potřebuje. Zahrnovalo i standardy, kterými se řídil design nových systémů. ITA usnadňovalo interní sdílení informací a pomáhalo snížit počet informačních systémů plnících podobnou funkci.

2.5.5.6. M-99-18

2. června 1999 vyšlo Memorandum **M-99-18** (*Privacy Policies on Federal Web Sites*)¹⁰⁸, které se týkalo zásad ochrany osobních údajů na vládních webových stránkách. Toto memorandum vyžadovalo, aby ministerstva a další vládní agentury umístily na své webové stránky své zásady pro ochranu osobních údajů a poskytovaly dozor nad jejich uplatňováním. Na webových stránkách mělo být uvedeno, jakým způsobem a za jakým účelem byly tyto údaje shromažďovány a jakým způsobem je agentura zpracovala.

¹⁰⁷ M-97-16. *Information Technology Architectures*.

¹⁰⁸ M-99-18. *Privacy Policies on Federal Web Sites*.

3. Nástin informační politiky za G. W. Bushe

George W. Bush pokračoval v prosazování telekomunikačních a internetových technologií tak, jak je proklamovali prezident Bill Clinton a viceprezident Al Gore.

3.1. Životopisné údaje

George W. Bush se narodil 6. července 1946 ve městě New Haven ve státě Connecticut, ale vyrůstal v Midlandu a Houstonu v Texasu, kam se rodina v roce 1948 přestěhovala. George Bush je nejstarším synem prezidenta George H. W. Bushe, který sloužil jako 41. prezident USA, a Barbary Bush, čímž se stal jedním z pouhých dvou amerických prezidentů, který je synem předcházejícího prezidenta (tím druhým byl John Quincy Adams, který zastával prezidentskou funkci v letech 1825-1829).¹⁰⁹

Stejně tak jako jeho otec vystudoval *Phillips Academy* (mezi roky 1961 až 1964) a posléze v letech 1964 až 1968 studoval na *Yale*, kde se přidal k studentské skupině Delta Kappa Epsilon a tajné společnosti Skull and Bones. V roce 1968 Bush získal titul „Bakalář filosofických věd“ v oboru historie.

Po promoci Bush nastoupil v roce 1968 vojenskou službu u texaské Národní letecké gardy jako pilot vojenských letadel F-102. V září 1973 dostal povolení ukončit svoji šestiletou vojenskou službu 6 měsíců před termínem, aby mohl začít navštěvovat *Harvard Business School*. Dvouleté studium na Harvardské obchodní škole završil v roce 1975 diplomem MBA (Masters of Business Administration). V roce 1977 se George Bush oženil s bývalou učitelkou a knihovnicí *Laurou Welchovou* a v roce 1981 se jim narodila dvojčata Barbara a Jenna.¹¹⁰

V roce 1978 se Bush ucházel o post ve Sněmovně reprezentantů, ale prohrál v souboji s demokratickým senátorem Kentem Hancem. Zahájil tedy svoji kariéru v oblasti ropného průmyslu, kdy založil podnik *Arbusto Energy* zaměřený na hledání

¹⁰⁹ George W. Bush, In *American presidents : life portraits*.

¹¹⁰ The White House, *George W. Bush*.

a těžbu ropy a zemního plynu. Později Bush podnik přejmenoval na **Bush Exploration** a v roce 1984 ho odprodal konkurenční firmě Spektrum 7. Součástí podmínek bylo, že se Bush stane generálním ředitelem (CEO) této firmy. S obdobným scénářem se v roce 1986 firma sloučila s Harken Energy Corporation.¹¹¹

Během prezidentské kandidatury svého otce v roce 1988 se Bush rozhodl zapojit do volební kampaně. Pomáhal navazovat vztahy s organizacemi a hnutími náboženské pravice. Později se spojil se svými přáteli a společně v roce 1989 koupili podíl v baseballovém mužstvu **Texas Rangers**. Následně Bush působil pět let jako výkonný generální partner Texas Rangers. Byl aktivní v oblasti mediálních vztahů družstva a v zajišťování výstavby nového stadionu The Ballpark Arlington, který byl otevřen v roce 1994. Bushova prominentní úloha u Texas Rangers mu vynesla popularitu v celém Texasu.¹¹²

V roce 1994 byl George Bush zvolen jako 46. **guvernér za stát Texas** a později v roce 1998 byl znovuzvolen do této funkce. V tomto období prosadil několik legislativních změn v oblasti trestního práva a zvýšil státní dotace do základního a středního vzdělávání.

V roce 2000 vyhrál George Bush v prezidentských volbách, kdy porazil demokratického kandidáta a bývalého viceprezidenta Al Gorea. Tyto volby byly jedny z nejtěsnějších a velmi kontroverzních voleb v historii USA, kdy o vítězství George Bushe rozhodlo jen několik stovek hlasů státu Florida (jedná se o čtvrté prezidentské volby v USA, kdy neztvítězil kandidát s největším počtem hlasů. Předěšlé případy se staly v letech 1824, 1876 a 1888). Jako viceprezidenta si George Bush zvolil bývalého ministra obrany USA a člena Sněmovny reprezentantů za stát Wyoming – **Dicka Cheneyho**.

Během volební kampaně Bush vyzdvihl svoji vůli zabývat se především vnitřními záležitostmi země a snížit zahraniční angažovanost Spojených států (což bylo v naprostém opaku vůči politice, kterou zavedl po útocích na New York 11. září 2001).¹¹³

¹¹¹ The White House, *George W. Bush*.

¹¹² George W. Bush, In *Wikipedia : the free encyclopedia*.

¹¹³ George W. Bush biography, In *Biography.com*.

3.2. První volební období (2001-2005)

20. ledna 2001 se George W. Bush po slavnostní inauguraci ujal prezidentské funkce a stal se tak v pořadí **43. prezidentem Spojených států amerických**.

3.2.1. Vzdělávací programy

Americké ministerstvo školství a čtyři země sdružení APEC (Asia-Pacific Economic Cooperation) se dohodly na vytvoření společné databáze popisující vhodné výukové aktivity využívající technologie a internet. Hlavním cílem bylo posílení mezinárodní spolupráce. Iniciativa byla pod názvem "**Cyber Education Cooperation**" vyhlášena **22. října 2001** na zasedání APEC v Číně. K hlavním účastníkům patřila Korea, Nový Zéland, Hong Kong, Singapur a Spojené Státy.¹¹⁴

3.2.2. Executive Order 13233

V listopadu 2001 prezident George W. Bush vydal nařízení **Executive Order 13233**.¹¹⁵ Toto prezidentské nařízení omezuje přístup veřejnosti ke spisům bývalých prezidentů Spojených států. Nařízení bere archivářům pravomoc rozhodnout, zda povolit či odmítnout přístup k prezidentským záznamům a tuto pravomoc klade pouze a jen do rukou současného prezidenta Spojených států. Dokonce současný prezident tak i může zakázat přístup k dokumentům bývalého prezidenta, přestože tento bývalý prezident dal povolení k přístupu k těmto dokumentům. Stejně tak záznamy viceprezidenta spadají pod ochranu nařízení 13233.

Toto nařízení zvedlo vlnu nevole zejména mezi historiky, archiváři, žurnalisty, zastánci občanských svobod a dalšími. Všichni uvedení požadovali, aby Kongres toto nařízení zamítl.

Ale již před vydáním tohoto nařízení se objevovaly různé akce na omezení přístupu k prezidentským záznamům. V říjnu 2001 ministr spravedlnosti **John Ashcroft** vydal memoranda ředitelům vládních agentur s informací, aby zamítali žádosti o informace podle zákona Freedom of Information Act (FOIA). V srpnu 2001 byl dokonce

¹¹⁴ BRDIČKA, B., Dva projekty osobně ohlášené prezidentem Bushem.

¹¹⁵ *Executive Order 13233 of November 1, 2001. Further Implementation of the Presidential Records Act.*

vytvořen vládní podvýbor s cílem přepracování vládního nařízení bývalého prezidenta Billa Clintona (Executive Order 12958 z roku 1995) týkajícího se požadavku, aby veškeré vládní agentury automaticky odtajnily národní bezpečnostní záznamy po 25 letech (výjimku tvoří citlivé údaje).

3.2.3. Digital Media Consumers' Rights Act

7. ledna 2003 představil **Rick Boucher** ve Sněmovně reprezentantů návrh novely zákona DMCA z roku 1998 pod názvem *Digital Media Consumers' Rights Act (DMCRA) of 2003*.¹¹⁶ Navrhovaná novela měla za úkol zjemnit některé body zákona DMCA – např. posílit úsilí komise *Federal Trade Commission (FTC)*, jež by měla dohlížet nad vhodným označováním CD s ochranou proti kopírování s cílem ochrany spotřebitele před klamnými praktikami (jako je např. falešné označování DVD a CD).

Zákon byl velmi kladně přijímán ze strany zástupců knihoven, zákaznických skupin a některých výrobců technologií.

9. března 2005 pak byla novela zákona ještě jednou představena ve Sněmovně reprezentantů pod názvem *Digital Media Consumers' Rights Act (DMCRA) of 2005*.¹¹⁷

3.2.4. Executive Order 13292

25. března 2003 prezident George W. Bush vydal *vládní nařízení 13292 (Further Amendment to Executive Order 12958, as Amended, Classified National Security Information)*.¹¹⁸ Jednalo se o dodatek k nařízení vydanému bývalým prezidentem Clintonem v roce 1995 (Executive Order 12958), jež se týkalo odtajnění informací národní bezpečnosti.

Nařízení prezidenta Bushe zůstalo ve stejné struktuře jako nařízení prezidenta Clintona z roku 1995, došlo zde však ke změně některých klíčových partií, což vládním činitelům ponechává velké pole působnosti pro rozhodnutí, co má být utajováno a po jak dlouhou dobu. Změna je v délce období, které je vyžadováno, aby

¹¹⁶ Spojené státy americké. Congress, *Digital Media Consumers' Rights Act of 2003*.

¹¹⁷ Spojené státy americké. Congress, *Digital Media Consumers' Rights Act of 2005*.

¹¹⁸ *Executive Order 13292. Further Amendment to Executive Order 12958, as Amended, Classified National Security Information*.

informace mohla být odtajněna a oproti nařízení prezidenta Clintona je doba prodloužení utajování informací zvýšena na neurčito. Navíc nové nařízení umožňuje prodloužení lhůty utajování u dokumentů, kterým uběhla lhůta 25 let, ale u kterých byla shledána významná historická hodnota.

3.2.5. No Child Left Behind Act

10. listopadu 2003 americký federální ministr školství Rod Paige oznámil, že se 9 amerických států podělí o 15 milionový grant na realizaci vědeckého výzkumu, jakým způsobem technologie ovlivňují vzdělávání studentů na základních a středních školách. Výzkum byl dotován tříletým grantem, který byl součástí rozsáhlého programu *Technologický rozvoj školství* v rámci známé iniciativy americké vlády - *No Child Left Behind* (Žádné dítě nesmí zůstat pozadu). Cílem bylo zvýšit schopnost školských úřadů připravovat a realizovat vysoce kvalitní hodnocení využívání vzdělávacích technologií.

Každý žák by měl získat základní počítačovou gramotnost, a to nejpozději v osmé třídě základní školy. Technologie by měly být plně integrovány do přípravy učitelů i do osnov a měly by do nich být zakomponovány vědecky ověřené metody.

Smyslem celé iniciativy bylo snížení rozdílů v přístupu ke vzdělávání mezi různými skupinami obyvatel. Program nabízel větší flexibilitu, více možností rodičům a zajištění ověřených výukových metod.¹¹⁹

3.2.6. Broadband

V roce 2004 v Minneapolisu George Bush prezentoval svou představu dalšího rozvoje broadbandu ve Spojených Státech, jenž považoval za jeden z klíčových faktorů dlouhodobě podporujících rozvoj ekonomiky a vzdělanosti. Ve svém projevu Bush podporoval osvobození služeb rychlého připojení k internetu od daně.¹²⁰

George Bush v roce 2004 podepsal dvouleté prodloužení zákona s výmluvným názvem "*Internet Access Tax Moratorium*" z roku 1998. Bush předložil Kongresu

¹¹⁹ BRDIČKA, B., 15 milionů dolarů dává americké školství na výzkum vlivu technologií na vzdělávání, 2004.

¹²⁰ MERUNKA, M., *George Bush prosazuje nezdaněný rychlý Internet pro každého.*

požadavek, aby působnost zmíněného zákona byla rozšířena také na broadband a osvobození od daně se do budoucna již stalo trvalým.

Dalším bodem Bushova projevu bylo zpřístupnit broadband do každého koutu USA nejpozději do roku 2007, tedy připojení k internetu by se stalo tzv. univerzální službou.

V říjnu 2007 odsouhlasil Senát Spojených států, že působnost zákona "Internet Access Tax Moratorium" bude 7 let.

3.2.7. White House Web Pages

George Bush pokračoval v tradici Billa Clintona a Al Gorea a nadále ponechal spuštěné webové stránky Bílého domu (viz obr. 11).

Bushovy webové stránky byly již podstatně košatější a obsahovaly více odkazů. Stránky se zaměřovaly na různé problematiky – pomoc Afghánistánu, rozpočet USA, ekonomiku, vzdělávání, energie, životní prostředí, zdravotní péči, imigraci atd.

Na webu byly umístěny i novinky související s proslovy G. W. Bushe, s jeho tiskovými prohlášeními a radiovými vysíláními. V rámci služby *Ask the White House* bylo možné chatovat si s členy administrativy G. W. Bushe. K této službě byl navíc připojen archiv předchozích zpráv, takže bylo možné dohledat otázky, které konkrétního uživatele služby zajímaly.

Již tradičně stránky také obsahovaly životopisné informace o prezidentovi, první dámě, viceprezidentovi a jeho choti. Stránky též nabízely virtuální prohlídku Bílým domem a popisovaly jeho historii.

PRESIDENT | VICE PRESIDENT | FIRST LADY | MRS. CHENEY | NEWS
 Your Government | History & Tours | Kids | E-mail | En Español

THE WHITE HOUSE
 PRESIDENT GEORGE W. BUSH

August 13, 2008 Last updated 8:31 a.m. (EDT)

IN FOCUS

- Afghanistan
- Africa
- Budget Management
- Defense
- Economy
- Education
- Energy
- Environment
- Global Diplomacy
- Gulf Coast
- Health Care
- Homeland Security
- Immigration
- International Trade
- Iraq
- Judicial Nominations
- Middle East
- National Security
- Veterans

[more issues](#)

News

- Current News
- Press Briefings
- Proclamations
- Executive Orders
- Radio

[more news](#)

Interact

- Ask the White House
- White House Interactive

Your Government

- President's Cabinet
- USA Freedom Corps

LATEST NEWS

White House Photo by Chris Greenberg

President George W. Bush gestures as he addresses his remarks Tuesday, Aug. 12, 2008, to the Coalition for Affordable American Energy at the Dwight D. Eisenhower Executive Office Building in Washington, D.C. President Bush said a comprehensive energy strategy should include the development of alternative energy technologies, conservation measures and more oil exploration on the Outer Continental Shelf. White House photo by Chris Greenberg

President Bush Meets with Coalition for Affordable American Energy

President Bush on Tuesday said, "One of the things that came out in this discussion was there's a lot of folks in our country who understand we could be doing something about the high price of gasoline and we're not. Obviously we need to be wise about conservation, but we've got to be wise about increasing the supply of oil here in America. If you're concerned about the price of gasoline, one way to affect that price of gasoline is to increase oil supplies."

FEATURES

Summer Olympics 2008

The President and Mrs. Bush attended the Summer Olympic Games in Beijing, People's Republic of China from August 8 - August 11, 2008.

[Summer Olympics 2008](#)

Energy Security for the 21st Century

America's prosperity depends on reliable, affordable and secure sources of energy. President Bush believes the power of technology and the innovative spirit of America will reduce our reliance on foreign sources of energy, which will help ensure a growing and prosperous America in the 21st Century.

[In Focus: Energy Security](#)

Tax Relief

President Bush's 2001 and 2003 tax relief fueled economic growth and reduced the marginal rate for every income tax bracket. By the end of last year, Americans would have paid an additional \$1.3 trillion in taxes had it not been for the President's tax relief. If the President's tax relief is allowed to expire at the end of 2010, Americans will pay about \$280 billion more in taxes each year. With the largest tax increase in history looming, Congress should make the President's tax relief permanent.

[In Focus: Tax Relief](#)

International Trade

America is economically stronger when we participate fully in the worldwide economy. When 95% of the potential customers for American products live outside the U.S., America must reject policies that would result in economic isolationism.

Obr. 11 Webové stránky Bílého domu za prezidentství George Bushe

Zdroj: <http://www.whitehouse.gov> [snímek pořízen 2008-08-13]

3.3. Druhé volební období (2005-2009)

2. listopadu 2005 se uskutečnily další volby do prezidentského úřadu – ve volbách proti sobě stanuli demokratický kandidát John Kerry a republikán a stávající prezident George W. Bush. Výsledky voleb byly opět velmi těsné a definitivní výsledek bylo po dlouhou dobu těžké určit z důvodu sčítání hlasů ve státě Ohio, kde byl rozdíl natolik těsný, že dlouho nebylo jasné, kdo vlastně zvítězil. Nakonec však Kerry musel uznat svoji porážku. 20. ledna pak byl Bush při slavnostní ceremonii inaugurován do prezidentské funkce.

3.3.1. Communications Opportunity, Promotion, and Enhancement Act

8. června 2006 schválil Kongres návrh zákona *Communications Opportunity, Promotion, and Enhancement (COPE) Act of 2006*.¹²¹ Tento zákon byl revizí stávajícího telekomunikačního zákona z roku 1996 (The Telecommunications Act of 1996). Hlavním zastáncem a navrhovatelem tohoto zákona byl republikán a předseda Obchodního výboru (Commerce Committee) *Joe Barton*.

Nový zákon tak například umožňoval klasickým telekomunikačním ("telefonním") společnostem, aby mohly snáze nabízet třeba i "televizní" služby, a tím více konkurovaly kabelovým operátorům.

Zákon však už netrval na tom, aby operátoři nesměli zasahovat do toho, co skrze jejich sítě teče, a nemuseli se ke všem přenášeným datům chovat stejně (neutrálně). Návrh nového zákona sice síťovou neutralitu neodbourával úplně, ale oproti dosavadní právní úpravě (v USA) ji výrazně oslaboval.¹²²

Zákon nakonec nezískal dostatečnou podporu a byl zamítnut.

3.3.2. OPEN Government Act of 2007

31. prosince 2007 prezident Bush podepsal zákon *OPEN Government Act of 2007 (Openness Promotes Effectiveness in our National Government Act of 2007)*.¹²³ Zákon byl jednomyslně schválen oběma komorami (Sněmovnou reprezentantů i Senátem). Tento zákon podporoval dostupnost, spolehlivost a otevřenost ve vládě tím, že posílil sekci 552 článku 5 zákoníku Spojených států (známého jako Freedom of Information Act).

Nový zákon si kladl za cíl opravit některé z nejvýznamnějších a netrvalějších problémů v systému FOIA, včetně zbytečných odkladů, nedostatku schopnosti zareagovat a nesportovního chování některých vládních agentur.

¹²¹ Spojené státy americké. Congress. *Communications Opportunity, Promotion, and Enhancement Act of 2006*.

¹²² PETERKA, J., Stalo se : samé špatné zprávy.

¹²³ Spojené státy americké. Congress. *OPEN Government Act of 2007*.

4. Počátky informační politiky Baracka Obamy

Barack Obama zvítězil **4. listopadu 2008** v prezidentských volbách a **20. ledna 2009** slavnostně složil inaugurační přísahu a následně se coby **44. prezident Spojených států** ujal funkce.

Již v předvolebním období si na svou stranu získal nejen většinu amerických voličů, ale i podporu obyvatel mnoha dalších států po celém světě. Po vítězství Obamy ve volbách velká část světa očekávala, jaké změny přinese jeho nástup do prezidentského úřadu. Po dlouhém osmiletém období vlády prezidenta G. W. Bushe, který byl kritizován zejména kvůli rozvleklému řešení války v Iráku, bylo do Baracka Obamy vkládáno mnoho nadějí. Nastupující prezident slíbil naprostou změnu politiky, dokonce zřídil portál **Change.gov** (viz. obr. 12), na který mohli lidé zasílat své názory a připomínky určené pro novou administrativu.

THURSDAY, FEBRUARY 04, 2010 | GET UPDATES:

 CHANGE.GOV
THE OFFICE OF THE
PRESIDENT-ELECT

"Today we begin in earnest the work of making sure that the world we leave our children is just a little bit better than the one we inhabit today."
President-elect Barack Obama

HOME NEWSROOM BLOG LEARN AGENDA AMERICAN MOMENT AMERICA SERVES JOBS ABOUT

YOUR WEEKLY ADDRESS
In his last weekly address before being sworn in as President, President-elect Barack Obama calls the Inauguration festivities "a celebration of the American people."

AN AMERICAN MOMENT
YOUR STORIES AND YOUR IDEAS CAN HELP CHANGE THE FUTURE OF THE COUNTRY. WHEN WE COME TOGETHER AROUND A COMMON PURPOSE, GREAT THINGS ARE POSSIBLE.

THE BLOG
Monday, January 19, 2009 2:30 pm EST
Inside the Transition: Technology, Innovation and Government Reform
The Obama Administration's commitment to reform and transparency is embodied by the one of the Transition's most dynamic groups -- the TIGR (Technology, Innovation and Government Reform) Team. [read more...](#)

UPCOMING EVENTS

THE INAUGURATION
JANUARY 20, 2009 in WASHINGTON, DC

Obr. 12 Portál *Change.gov*

Zdroj: <http://change.gov/content/home> [snímek pořízen 2010-01-16]

Veškeré materiály umístěné na portálu Change.gov jsou chráněny licencí *Creative Commons 3.0 license*. Licence umožňuje uživatelům kopírovat, šířit a předávat veškeré materiály z tohoto portálu. Tímto krokem chtěl prezident Obama zmírnit omezení, které udává copyright.¹²⁴

I do informační politiky nastupující prezident přináší nové prvky a snaží se tak otevřít více světu z hlediska způsobu poskytování vládních informací.

4.1. Životopisné údaje

Barack Obama se narodil jako *Barack Hussein Obama* 4. srpna 1961 v Honolulu na Havaji. Jeho otec *Barack Obama, Sr.*, původem z Keni, brzy rodinu opustil z důvodu studií na Harvardu. Po dokončení studií se jeho otec vrátil do rodné Keni, kde působil v místní politice. Později, v roce 1982, umírá při automobilové nehodě. Matka Baracka Obamy, *Stanley Ann Dunhamová*, byla původem z Kansasu. V roce 1960 se na přednáškách poznala s Barackem Obamou, Sr. a v roce 1961 se vzali. Ale už v roce 1964 dochází k rozvodu. Později se Ann Dunhamová podruhé vdává, a to za indonéskeho studenta *Lolo Soetera*. V roce 1967 se rodina stěhuje do Jakarty (Indonésie), kam byl zpět povolán Obamův nevlastní otec, když se moci v Indonésii ujal vojenský vůdce Suharto. Mladý Barack Obama zde do svých 10 let docházel do místní školy. V roce 1971 se Barack přestěhoval ke svým prarodičům zpět na Honolulu, aby zde mohl získat lepší vzdělání. Studoval zde na soukromé elitní akademii *Punahou*, kterou zakončil v roce 1979 absolutoriem. Poté odchází studovat na *Occidental College v New Yorku*, ale ještě během studií v roce 1981 přestupuje na studium politologie na *Columbia University*, kde v roce 1983 získává titul bakalář.¹²⁵

Po dokončení studií Obama působil jako komunitní pracovník v New Yorku a v roce 1985 odchází po nabídce do Chicaga, aby zde pracoval opět jako komunitní pracovník v největší černošské chudinské čtvrti Far South Side. Později, v roce 1988 odchází studovat práva na *Harvardovu univerzitu*, kterou absolvuje v roce 1991 s vyznamenáním a získává titul doktor práv (J.D.). Zde byl dokonce zvolen prvním

¹²⁴ Obama open sources policy site, 3.12.2008-

¹²⁵ Barack Obama Biography. In *Obama-zone.com*.

afroamerickým předsedou prestižního školního časopisu *Harvard Law Review*.¹²⁶ V roce 1992 se oženil s právníčkou **Michelle Robinsonovou**, se kterou se seznámil při studiích. Michelle, první afroamerická první dáma v dějinách Spojených států amerických, pochází sice z chudé rodiny, ale díky své houževnatosti vystudovala práva na Princetonské a Harvardově univerzitě a stala se uznávanou advokátkou. Svému muži byla v prezidentské kampani neocenitelnou oporou. Michelle Obamová se postupně stala miláčkem amerického národa a uznávanou módní ikonou. S Barackem má dvě děti – Maliu Ann (narozena v roce 1998) a Natashu (narozena v roce 2001).¹²⁷(viz. obr. 13)

Mezi lety 1993-2004 přednášel Obama právo na Chicagské univerzitě.

Obr. 13 Barack Obama s rodinou: (zleva) manželka Michelle, dcery Malia a Sasha

Zdroj:

http://www.timesonline.co.uk/tol/news/world/us_and_americas/us_elections/article5086243.ece

[snímek pořízen 2008-11-05]

V roce 1996 byl Obama zvolen do *senátu státu Illinois*, kde působil až do roku 2004 (v letech 1998 a 2002 byl znovuzvolen do senátu). V roce 2000 neúspěšně

¹²⁶ OBAMA, B., *Cesta za sny mého otce : jedna z nejpůsobivějších autobiografických knih o sebepoznání a hledání vlastní identity*, s. 12.

¹²⁷ MUNDYOVÁ, L., Michelle Obamová: dáma, která změnila pravidla...

kandidoval do *Sněmovny reprezentantů*. Mezi lety 2005 až 2008 působil jako *senátor za stát Illinois*.¹²⁸

9. října 2009 obdržel Barack Obama *Nobelovu cenu za mír*. Výbor ocenil jeho "výjimečné úsilí o posílení světové diplomacie a spolupráce mezi národy", hlavně odhodlání zbavit svět jaderných zbraní. Zvolení Baracka Obamy však vyvolalo řadu rozporuplných názorů a pocitů, výbor byl dokonce podezříván z populismu a politismu, a to zejména z toho důvodu, že Obama do poslední chvíle nepatřil mezi vedoucí kandidáty¹²⁹. 10. prosince 2009 převzal Obama při slavnostní ceremonii v Oslu Nobelovu cenu míru. Obama je čtvrtým prezidentem USA, který obdržel tuto Nobelovu cenu. Při ceremonii Obama též dostal zlatou medaili, diplom a šek na deset milionů švédských korun. Obama pak při svém proslovu označil za ironii, že cenu přebírá jako prezident, jehož země je ve dvou válkách.¹³⁰

4.2. Předvolební období

10. února 2007 ve Springfieldu v Illinois Obama oznámil svou *kandidaturu na prezidenta* Spojených států amerických. Jeho strategie byla založená na využití internetu, přes který dostal drobné finanční dary od milionů občanů. Obama totiž jako první kandidát v historii nefinancoval prezidentskou kampaň ze státních peněz, ale spolehl se pouze na soukromé finanční zdroje, které získal díky využití moderních technologií a internetu. Velkou většinu peněz z rekordních 660 milionů dolarů získal právě od drobných střadatelů přes internet.¹³¹

V průběhu předvolebního klání se ze způsobu vedení kampaně online stal de facto požadavek. Někteří kandidáti, jako například bývalý guvernér Massachusetts a republikánský prezidentský kandidát Mitt Romney, dokonce užili takových nástrojů, jako jsou salesforce.com, který řídí proces zasílání příspěvků na kampaň. V té době ještě senátor Barack Obama, šel ve své předvolební kampani ještě dál a využil

¹²⁸ Barack Obama. In *Wikipedia : the free encyclopedia*, 2009.

¹²⁹ DRAŽANOVÁ, A., Nobelovu cenu za mír dostal americký prezident Obama. Svět je překvapen, 2009.

¹³⁰ ŠTEFAN, P., Obama je v Oslu, jako čtvrtý prezident USA přijel pro Nobelovu cenu míru, 2009.

¹³¹ STRUHA, K., Osm důvodů, proč se novým americkým prezidentem stal Obama, 5.11.2008.

nástrojů Webu 2.0 – tzn. možnost více zapojit účastníky do práce na své kampani a pomoci jim lépe pochopit problémy, které jsou pro voliče podstatné.¹³²

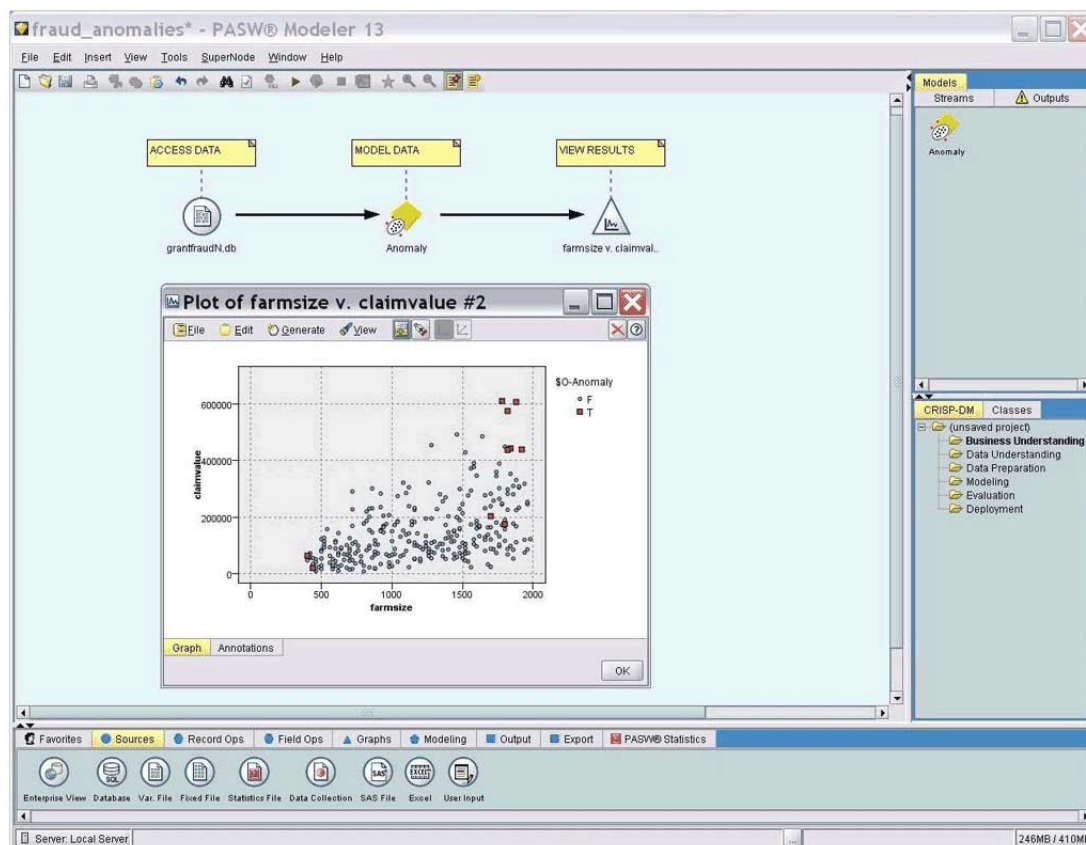
Právě využití Webu 2.0 bylo tolik typické pro tyto prezidentské volby, které ukázaly, jak významný vliv na formování výsledků voleb má využívání informačních technologií. Právě ty vlastnosti jako zapojení občanů, spolupráce, komunikace, konverzace / dialog, personalizace a demokratizace obsahu, informace a dokumenty na vyžádání a participativnost byly rozhodující pro výsledek kampaně.

Tyto prezidentské volby v USA byly nejen nejdelší v celé historii, ale využívaly i počítačové předpovědi. Oba kandidáti – jak Barack Obama, tak John McCain – využívali ve svých kampaních všech dostupných informačních zdrojů včetně speciálního softwaru pro získání co největšího počtu voličů. Tým Baracka Obamy se zaměřil na nejmodernější analytické technologie v oblasti sociologického výzkumu, které jsou známé z komerční oblasti a používají se na průzkum trhu. Pomocí tohoto softwaru bylo analyzováno množství dat o občanech USA získané například z amerického Úřadu pro statistiku práce, ale i ze soukromých výzkumných firem. Cílem bylo předpovědět, jak budou občané-voliči reagovat na různá témata kampaně. Tyto informace pak Obamův tým použil při tzv. micro-targetingu. Obama tak mohl své projevy a další výstupy přesně zacílit na vybrané skupiny nerozhodnutých voličů. Program *PASW Modeler* od firmy SPSS (původně známý jako Clementine, viz. obr. 14), který pro "předpovídání" Obama využil, pracuje s různými druhy algoritmů. Využívá regresní analýzu (tj. vyhodnocení stavu a odhad stavu na základě zkušeností z minulých let a aktuálního vývoje), diskriminační analýzu (tj. statistická metoda užívaná v sociologii, umožňující rozlišení dvou nebo více skupin lidí) a jiné.¹³³

Nominačního klání se pak zúčastnil spolu s dalšími kandidáty, z nichž největší podporu získala **Hillary Clintonová**. Zvítězil především díky podpoře mladších, vzdělanějších voličů a afroameričanů (více než 90 % afroameričanů sympatizovalo s Obamou). Menší podporu měl u starších a manuálně pracujících občanů a také u žen a katolíků.

¹³² BILL, I., How Barack Obama Is Using the Web to Further Engage Voters, 2008.

¹³³ KUŽNÍK, J., Barack Obama použil speciální program pro hledání nerozhodnutých voličů, 5.11.2008.

Obr. 14 Ukázka programu *PASW Modeler* od firmy SPSS

Zdroj: <http://www.spss.com/software/modeling/modeler> [snímek pořízen 2010-01-12]

Po posledních primárkách Demokratické strany (3. června 2008) v Jižní Dakotě a Montaně získal Barack Obama definitivně nominaci na prezidentskou kandidaturu (tedy překročil hranici potřebných 2118 delegátů), která mu byla oficiálně přidělena na srpnovém sjezdu Demokratické strany (25. – 28. srpna 2008) v Denveru (Colorado). Stal se tak vůbec prvním oficiálním kandidátem jedné ze dvou největších stran, který nemá bílou barvu pleti.¹³⁴

Součástí prezidentských kampaní jednotlivých kandidátů tak jako dosud nikdy předtím byl zejména internet. Američané měli například možnost před primárkami zasílat kandidátům dotazy prostřednictvím YouTube, darovat peníze prostřednictvím mikroplatebních systémů pouhým kliknutím myši (viz. obr. 15) nebo podpořit svého favorita ve fanklubech na sociálních sítích.

¹³⁴ Barack Obama. In *Wikipedie : otevřená encyklopedie*, 2009.

Contributor

FIRST NAME LAST NAME

ADDRESS

CITY STATE ZIP

EMAIL ADDRESS

PHONE NUMBER

Employment

Federal law requires us to use our best efforts to collect and report the name, mailing address, occupation, and employer of individuals whose contributions exceed \$200 in a calendar year.

EMPLOYER

OCCUPATION

Amount

\$25
 \$100
 \$500
 \$2,400
 \$50
 \$250
 \$1,000
 OTHER: (USD)

Credit Card

VISA
 MASTERCARD
 AMERICAN EXPRESS

CARD NUMBER EXPIRATION Month Year

Legal Compliance

CHECK THIS BOX TO CONFIRM THAT THE FOLLOWING STATEMENTS ARE TRUE AND ACCURATE:

1. I am a United States citizen or a permanent resident alien.
2. This contribution is not made from the general treasury funds of a corporation, labor organization or national bank.
3. This contribution is not made from the treasury of an entity or person who is a federal contractor.
4. This contribution is not made from the funds of a political action committee.
5. This contribution is not made from the funds of an individual registered as a federal lobbyist or a foreign agent, or an entity that is a federally registered lobbying firm or foreign agent.
6. The funds I am donating are not being provided to me by another person or entity for the purpose of making this contribution.

Additional Information

Obr. 15 Systém pro zaslání finančních příspěvků na Obamovu prezidentskou kampaň

Zdroj: <https://donate.barackobama.com/page/contribute/dnc08main> [snímek pořízen 2010-01-12]

Barack Obama byl registrován na více než tuctu různých sociálních médií (Facebook, MySpace, YouTube, Twitter) a podařilo se mu vytvořit online komunitu, která silně podporovala jeho cíle. Online ústředím pak byla stránka **my.barackobama.com** (MyBO), která tvořila základ nové mediální strategie vedení kampaně.¹³⁵

A zdá se, že Obama zvítězil také mimo jiné proto, že právě internetu přikládal ve své kampani větší váhu než jeho konkurent John McCain.¹³⁶

Podle analýz, které následovaly po sečtení hlasů, se ukázalo, že pro Baracka Obamu hlasovalo o asi osm miliónů občanů USA víc než pro jeho protivníka. A když bychom se podívali na rozdělení hlasů podle věku, zjistili bychom, že v kategoriích 18–29 a 30–44 let přesvědčil právě o těch osm miliónů voličů víc. Tato věková

¹³⁵ Politics 2.0 - The Obama Campaign. *PEP-NET*, 2009.

¹³⁶ Týdenní revize: anticena pro tn.cz a rostoucí vliv Google, 29.11.2008.

skupina "třicátníků" se v USA nazývá "Generation We" a je pro ni naprosto charakteristické využívání internetu jako hlavního komunikačního prostředku. U této generace neměl John McCain se svým prohlášením, že e-mail začal používat před dvěma měsíci, šanci.¹³⁷

Mezi předvolební cíle Baracka Obamy mimo jiné patřilo i prosazení legislativy, která by umožnila rychlejší a levnější internet, lépe chránila práva uživatelů a jejich soukromí. Obama si též kladl za úkol zprůhlednit vládní administrativu. Mezi **tři technologické pilíře**, se kterými Obama nakonec vyhrál volby, patří: *ochrana otevřeného charakteru internetu, vytvoření moderní informační infrastruktury a zvýšení konkurenceschopnosti v oblasti vědy a techniky*. Mezi konkrétní cíle, kterých chce prezident Obama dosáhnout, zejména patří ochrana práva na soukromí (znemožnění zneužívání soukromých informací vládou či komerčními společnostmi), otevření a zprůhlednění vlády občanům USA, zpřístupnění a připojení každého občana USA na internet, ochrana dětí při využívání internetu (s ohledem na první dodatek Ústavy USA), ochrana otevřenosti internetu a podpora diverzifikace vlastnictví médií. Mezi další cíle patří investice do vědy a výzkumu, podpora univerzit, daňové zvýhodnění výzkumu, reforma ochrany duševního vlastnictví a patentového systému.¹³⁸

Součástí Obamových předvolebních slibů bylo také širší využití nových médií a příslib toho, že jeho vláda bude více komunikovat s veřejností a prostřednictvím internetu tak občanům poskytne detailní pohled na to, co se děje v Bílém domě. Stejně tak Obama přislíbil, že veškeré jeho předvolební a do budoucna i prezidentské proslovy budou zveřejňovány na YouTube.¹³⁹

V listopadu 2008 FederalWeb Managers Council vydal dokument „**Putting Citizens First : Transforming Online Government**“, který vymezil novou vizi budoucnosti. Dokument stanovil cíle pro služby americkým občanům. Oznamil, že občané USA by měli být schopni provádět následující: snadno nalézt relevantní, přesné a aktuální informace, pochopit informaci hned při prvním přečtení, úspěšně provést běžné úkony, dostat vždy stejnou odpověď nezávisle na tom, jaký druh komunikace užijí –

¹³⁷ ZEKIČ, M., Obama zvládl Internet, naši politici zatím ne, 25.11.2008.

¹³⁸ KASÍK, P., Obama bude prvním technologickým prezidentem, radí mu i Google, 2008.

¹³⁹ Americký prezident Obama bude každou sobotu na YouTube, 15.11.2008.

web, telefon, e-mail, chat, pročtení brožury či osobní návštěvu, dále pak přístup ke kritickým informacím, zejména pro handicapované občany či ty s nedostatečnou úrovní anglického jazyka. Doporučení rady FederalWeb Managers Council mají pomoci nové administrativě zvýšit výkonnost, transparentnost, odpovědnost a součinnost mezi vládou a americkými občany.¹⁴⁰

Barack Obama je stále častěji srovnáván s charismatickým J. F. Kennedym a jeho manželka Michelle s Jacqueline Kennedyovou.¹⁴¹

4.3. V prezidentské funkci (2009-)

4. listopadu 2008 zvítězil Barack Obama v prezidentských volbách, když porazil republikánského kandidáta Johna McCaina. Po vítězství ve volbách rezignoval 16. listopadu 2008 na křeslo senátora. Stal se 43. mužem v úřadu a **44. prezidentem Spojených států amerických**. Z historického hlediska je vůbec **prvním afroameričanem na postu prezidenta USA** (technicky je to ale míšenec, který sám sebe charakterizuje, jak napsal ve svých pamětech *Dreams from My Father*, jako „černého Američana“ a jako „černocho s legračním jménem“).¹⁴²

Obama převzal otěže nejmocnější země světa ve chvíli, kdy svět zasáhla největší ekonomická krize od 30. let minulého století, vojáci USA bojovali ve dvou válkách a popularita Spojených států byla po osmi letech vlády George Bushe na bodě mrazu.¹⁴³

20. ledna 2009 složil Obama ve Washingtonu inaugurační slib a následně se ujal své funkce.

4.3.1. Webové stránky Bílého domu

Při nástupu nového prezidenta do funkce dochází i ke změně webových stránek Bílého domu (viz obr. 16). Nepochází pouze k pozměnění designu a vzhledu stránek, nýbrž i úpravě funkčnosti. Cílem těchto nových stránek je dle Baracka Obamy

¹⁴⁰ GORDON-MURNANE, L., *The 51st State*, 2009.

¹⁴¹ SEIFEROVÁ, M., *Zajímavosti z Bílého domu*.

¹⁴² OBAMA, B., *Cesta za sny mého otce : jedna z nejpůsobivějších autobiografických knih o sebezpoznání a hledání vlastní identity*, s. 8.

¹⁴³ ŠTEFAN, P., *Obama završil sto dní v úřadu, světu stačil ukázat vlídnější tvář USA*, 29.4.2009.

usnadnit přístup občanů k informacím a zjednodušit komunikaci mezi občany a administrativou prezidenta Obamy. Barack Obama a jeho administrativa se zavázali ke zpřístupňování legislativy na těchto stránkách 5 dní předtím než bude podepsána samotným prezidentem, a tím umožnit americkým občanům nahlížet a komentovat zákony předtím než vejdou v platnost.¹⁴⁴

Obr. 16 Webové stránky Bílého domu za prezidenství Baracka Obamy

Zdroj: <http://www.whitehouse.gov> [snímek pořízen 2010-02-04]

Stránky nově přicházejí s využitím nových komunikačních technologií a aplikací jako je Facebook, Twitter, Flickr, MySpace, YouTube, Vimeo a iTunes. Sám Barack Obama má dokonce svou vlastní stránku na Facebooku, kde zprostředkovává základní informace o sobě, vystavuje přehled nadcházejících událostí a fotky. Na webových stránkách je možné shlédnout videa z různých akcí, přečíst si blog či dozvědět se o aktuální situaci týkající se dané legislativy.

¹⁴⁴ Obama begins web transition, 2009.

Dále stránka obsahuje jednotlivá témata rozdělená do různých sekcí. Sekce *Briefing room* poskytuje včasné informace o nejnovějších událostech a veřejných prohlášeních prezidenta Baracka Obamy. Je zde možné nalézt fotografie, videa a blogy, stejně tak jako prohlášení, vládní rozhodnutí a tiskové zprávy. V sekci *Issues* je možno nalézt odkazy na mnoho různých témat: občanské právo, obrana, ekonomika, vzdělávání, etika, rodina, zahraniční politika, zdravotnictví, chudoba, senioři a sociální zabezpečení, daně, technologie apod. Sekce *Administration* přináší informace o jednotlivých členech administrativy prezidenta Obamy – o něm samém, jeho manželce Michelle, viceprezidentovi Joe Bidenovi a jeho manželce, Kabinetu, zaměstnancích Bílého domu a výkonném úřadu prezidenta. Sekce *About the White House* popisuje historii Bílého domu a jeho osazenstva, je zde možné dozvědět se více o jeho architektuře a umění v něm umístěném. Sekce *Our Government* přináší informace o jednotlivých složkách moci – výkonné, zákonodárné a soudní.¹⁴⁵

Na stránkách byl též vystaven formulář pro kontaktování Bílého domu. Díky němu mohou občané zasílat do Bílého domu dotazy, komentáře, přání, stížnosti apod. U občanů vzbudila tato služba takový zájem, že dokonce pár dní po inauguraci Baracka Obamy, došlo ke zkolabování elektronické pošty hlavního sídla prezidenta.¹⁴⁶

Stránky jsou celkově přehledné, uspořádání do sekcí usnadňuje orientaci v množství informací. Jako velmi přínosné a pokrokové se zdá být zapojení nových komunikačních aplikací do zprostředkování komunikace mezi Bílým domem a občany USA. Využití služeb jako Facebook, YouTube, MySpace apod. je jistě velmi vstřícným krokem směrem k mladší generaci, pro kterou je tento způsob komunikace a sociální interakce již zcela přirozený a běžný. A i přes zaujetí pro tyto nové služby, zejména Facebook, Obama varuje mladší generaci, aby byla opatrná s tím, jaké informace o sobě poskytuje – ty, že mohou být v budoucnu někým zneužity – právě personalisté si na těchto komunikačních serverech zjišťují informace o uchazečích o práci.¹⁴⁷ To, že Facebook může být dobrým sluhou, ale špatným pánem, ukazuje i případ ze září 2009, kdy bylo Obamovi přes Facebook vyhrožováno smrtí. Po přísné

¹⁴⁵ Welcome to the White House, 2009.

¹⁴⁶ VŠETEČKA, R., Elektronická pošta Bílého domu zkolabovala, 27.1.2009.

¹⁴⁷ ŠLAJCHRTOVÁ, L.; DRAŽANOVÁ, A., S Facebookem opatrně, může se vám vymstít, varoval Obama studenty, 9.11.2009.

prověřce bezpečnostními službami, se nakonec ukázalo, že se jednalo pouze o dílo malého dítěte.^{148 149}

4.3.2. Chief Technology Officer (CTO)

Chief Technology Officer (CTO), tedy jakýsi šéf pro informační technologie, je novou pozicí vytvořenou prezidentem Barackem Obamou. Úkolem CTO je zejména pomoc při vytváření nových pracovních míst za pomoci využití informačních technologií, snížení nákladů na zdravotní péči a pomoc při udržování národa v bezpečí. Mezi jeho úkoly také patří zajištění připojení co největší části občanů USA k internetu.

Podle Obamovy kampaně, by měl první americký CTO zajistit, aby americká vláda a veškeré vládní agentury vytvořily řádnou infrastrukturu, politiku a služby odpovídající 21. století. CTO by měl též zajišťovat bezpečnost sítí (zejména internetu) a podporovat meziagenturní snahy o spolupráci, spolupracovat s vedoucími technologickými a informačními pracovníky jednotlivých vládních agentur, tak aby se zajistilo co nejlepší využití technologií a sdílení osvědčených postupů. Mezi nejvyšší priority nového CTO bude zejména patřit „zprůhlednění“ vlády – znamená to především přesvědčovat různé byrokracie, aby se otevřely občanům a sdílely s nimi co nejvíce informací.¹⁵⁰

Mezi 10 kandidátů, kteří byli zvažováni na pozici Obamova CTO, patřil např. „otec internetu“ a současný viceprezident společnosti Google Vint Cerf či zakladatel společnosti Microsoft Bill Gates.¹⁵¹ Byly zmiňovány i takové osobnosti jako Lawrence Lessig, Hewlett Packard či bývalý viceprezident Al Gore.¹⁵²

V dubnu 2009 byl jako první CTO Bílého domu jmenován *Aneesh Paul Chopra*.¹⁵³ Senát jeho funkci schválil 7. srpna 2009.

¹⁴⁸ POLOCHOVÁ, I.; DRAŽANOVÁ, A., Kvůli průzkumu o vraždě Obamy si tajné služby posvítily na Facebook, 29.11.2009.

¹⁴⁹ Na Obamovu smrt se na Facebooku ptalo dítě, zjistily tajné služby, 1.10.2009.

¹⁵⁰ CORCORAN, E., Obama's CTO : It's Not About The Money, 11.11.2008.

¹⁵¹ HINER, J., 10 candidates who could become Obama's CTO, 10.11.2008.

¹⁵² Barack Obama expected to be first US "Tech President", 5.11.2008.

¹⁵³ White House, 2009.

4.3.3. Chief Information Officer (CIO)

5. března 2009 vydal prezident Obama prohlášení, na jehož základě byl **Vivek Kundra**, bývalý CTO pro místní vládu District of Columbia, jmenován na pozici **CIO (Chief Information Officer)** Bílého domu a též na pozici správce a organizátora pro e-government a informační technologie v Úřadu pro řízení a rozpočet (OMB).¹⁵⁴

Úkolem CIO je řízení politiky a strategického plánování přidělování vládních investic do informačních technologií. CIO vytváří a dohlíží na podnikovou architekturu s cílem zajištění interoperability systému a sdílení informací a zajištění informační bezpečnosti a soukromí v rámci federální vlády. Úkolem CIO je též úzká spolupráce se CTO (Chief Technology Officer) na rozvoji prezidentské agendy v oblasti informačních technologií.¹⁵⁵

4.3.4. Freedom of Information Act

Freedom of Information Act je jedním ze stavebních pilířů americké demokracie a legislativy ovlivňující poskytování informací americkým občanům. Během historie docházelo k jeho různým úpravám a změnám interpretací, které někdy vedly k potlačení přístupu k vládním informacím. Po skončení volebního období George Bushe, který se zasazoval o zpřísnění poskytování vládních informací a o legislativní zakotvení těchto podmínek do Zákona o svobodném poskytování informací, přichází nový prezident Obama s myšlenkou změny způsobu výkladu tohoto zákona. Obama nařídil vládním agenturám, aby zvažovaly důvody pro poskytnutí informace a ne, aby hledaly důvody, proč informaci občanovi odepřít. „To, že vládní agentury mají zákonné právo uchovat si některé informace jako tajné, neznamená, že by tak za všech okolností měly jednat“ řekl Obama.¹⁵⁶

Obamova slova podtrhl i **Eric Holder**, ministr spravedlnosti, který se vyjádřil k tomu, že Obamova vláda chce být vládou otevřenou a transparentní, narozdíl od administrativy prezidenta Bushe. Holder řekl, že celá administrativa prezidenta Obamy a veškeré vládní agentury budou zveřejňovat dokumenty, které budou na

¹⁵⁴ HANE, Paula J., *Open Government, More OER, and the State of News Media*, 2009.

¹⁵⁵ White House. Office of the Press Secretary. *President Obama Names Vivek Kundra Chief Information Officer*, 2009.

¹⁵⁶ *Barack Obama 100 days*, 21.1.2009.

nich vyžádány v rámci Zákona o svobodném zpřístupňování informací, pokud to není zakázáno přímo zákonem nebo se nejedná o dokumenty, které by přímo poškozovaly zájmy vlády. Holder též ve své řeči poukazoval na situaci z roku 2001, kdy ministr spravedlnosti John Ashcroft vydal směrnici pro Bushovu administrativu, že ministerstvo spravedlnosti bude hájit rozhodnutí o nezveřejnění záznamů a informací, pokud jim chybí řádný právní základ. A právě nová směrnice Obamovy administrativy, jak řekl Holder, by měla zajistit větší otevřenost vlády. Ministerstvo spravedlnosti bude hájit rozhodnutí o neposkytnutí záznamů pouze v případě, kdy by zveřejnění poškodilo zájmy chráněné federálními zákony nebo je jejich zveřejnění zakázáno přímo zákonem.¹⁵⁷

4.3.4.1. Memorandum: Freedom of Information Act

21. ledna 2009 vydal Barack Obama *memorandum* týkající se *zákona o svobodném zpřístupňování informací*.¹⁵⁸ V memorandu Obama zdůrazňuje důležitost otevřené vlády a závazek odpovědnosti, který tím má vůči svým občanům. Vláda by neměla uchovávat informace v utajení jen proto, že se státní úředníci obávají zveřejnění svých chyb a selhání. Utajování vládních informací by nikdy nemělo být založeno na snaze ochránit osobní zájmy vládních úředníků, zejména na úkor těch, kterým mají sloužit.

4.3.4.2. Memorandum: Transparency and Open Government

Ve stejném dni Obama vydává ještě další *memorandum* týkající se *transparentnosti a otevřené vlády*.¹⁵⁹ V něm prezident Obama především vyzdvihl, jak důležitá je otevřenost a transparentnost americké vlády. Mezi hlavní cíle, kterých by mělo být dosaženo, Obama uvedl: *transparentnost vlády* (zejména v ohledu poskytování a zprostředkovávání informací vládními agenturami), *participativnost vlády* (ta by měla být otevřená vůči občanům, kteří by se podíleli na rozhodování a mohli sdílet své informace mezi sebou a vládními složkami) a *spolupráci* (Výkonné orgány a agentury by měly využívat inovativních nástrojů, metod a systémů pro spolupráci mezi sebou na všech vládních úrovních, a stejně tak pro spolupráci s neziskovými

¹⁵⁷ FRIEDEN, T., Era of open government behind information policy reversal, 20.3.2009.

¹⁵⁸ *Freedom of Information Act. Memorandum for the heads of executive departments and agencies*, 21.1.2009.

¹⁵⁹ *Transparency and Open Government. Memorandum for the heads of executive departments and agencies*, 21.1.2009.

organizacemi, firmami a jednotlivci v rámci soukromého sektoru. Tyto výkonné orgány a agentury by měly též získávat zpětnou vazbu od veřejnosti s cílem posouzení a zlepšení úrovně této spolupráce a identifikování nových příležitosti ke spolupráci). Obama v memorandu ještě pověřil svého CTO, dále ředitele Úřadu pro řízení a rozpočet (OMB) a správce Obecných služeb (GSA), aby koordinovali rozvoj příslušných výkonných orgánů a agentur a aby do 120 dní přijali specifické postupy, které by již v sobě zahrnovaly zásady stanovené v tomto memorandu.

Tato vize vlády zahrnuje postupy Webu 2.0, které podporují sdílení znalostí, transparentnost, otevřené standardy, různorodost přístupů k řešení problémů, prosazování nových nápadů a inovací, a podporují všechny občany ke sdílení a spolupráci.¹⁶⁰

4.3.4.3. Executive Order 13489

Ještě téhož dne Obama uveřejňuje *vládní nařízení 13489 (Presidential Records)*, které podporuje otevřenost, transparentnost a zodpovědnost při poskytování a zpracovávání prezidentských záznamů.¹⁶¹ Jedná se o dokumentární materiály udržované National Archives and Records Administration (NARA) v souladu se zákonem *Presidential Records Act (1978)*, a to včetně záznamů viceprezidenta. Nařízení definuje postup, jakým by měl archivář NARA předat současnému a bývalému prezidentovi USA oznámení o úmyslu zveřejnění těch materiálů, které by mohly vyvolat „*podstatnou otázku výsady výkonné moci*“ (v nařízení jako executive privilege) – jedná se o zásadu amerického práva, kdy členové výkonné moci nemají být legálně nuceni odhalit důvěrné informace, pokud by takové informace nepříznivě ovlivnily fungování nebo postupy vlády.¹⁶² Pokud není archivář do 30 dnů spraven stávajícím nebo bývalým prezidentem o uložení výsady mlčenlivosti (výsady výkonné moci) na dané záznamy nebo není požádán o prodloužení lhůty ke zvážení na uvalení této výsady, má archivář právo tyto záznamy zveřejnit. Dále nařízení upravuje, jakým způsobem by se mělo dále postupovat, pokud se současný či bývalý prezident rozhodnou uvalit na záznamy výsadu mlčenlivosti.

¹⁶⁰ GORDON-MURNANE, L., *Changing the Way Government Works With Web 2.0 Tools*, 2009.

¹⁶¹ *Executive Order 13849. Presidential records*, 21.1.2009.

¹⁶² STEIGER, Š., Král Bush I. *Britské listy*, 8.8.2007.

Toto nařízení nemění nic na platnosti zákona *Presidential Records Act* z roku 1978, ale odvolává předchozí **vládní nařízení 13233** prezidenta Bushe z 1. listopadu 2001. Nové nařízení je tak jakousi „presumpcí zpřístupnění“, která je v naprosté opozici vůči Bushově politice hledající jakoukoli zákonnou záminku pro odmítnutí poskytnutí prezidentských záznamů.

2. března 2009 Obamova administrativa zveřejnila devět dříve tajných sdělení a poznámek ministerstva spravedlnosti Bushovy administrativy týkajících se vymezování zákonných limitů ze strany vládní moci v boji s terorismem. Bushova administrativa odmítala tyto dokumenty zveřejnit. Právě zveřejnění těchto dokumentů skončilo dlouhé tahanice nad kopii kontroverzní právní směrnice z období po 11. září, která obhajovala zvýšení výkonné moci pro boj s terorismem. Mezi dokumenty ministerstva spravedlnosti z roku 2001 bylo i sdělení prohlašující, že v případě boje s terorismem může armáda Spojených států vést vyhledávání i bez povolení, jestliže k tomu dá souhlas prezident. Bývalý náměstek ministra spravedlnosti John Yoo prohlásil, že ministerstvo spravedlnosti došlo k závěru, že prezident má dostatek ústavní a statutární moci k nasazení armády proti mezinárodním teroristům působícím ve Spojených státech. Ministerstvo spravedlnosti došlo dále k přesvědčení, že použití armády je v souladu se standardy ústavy a že tedy není potřeba dodržovat přesné postupy, jimiž se řídí operace prosazování práva. Právě kritici Bushovy administrativy poukazovali na to, že Bushova „válka proti terorismu“ vedla k porušování řady ústavních práv.

Mezi sděleními z roku 2001 bývalý ministr spravedlnosti Yoo zmiňoval i první dodatek Ústavy – právo na svobodu projevu. Ve sdělení uvedl, že svoboda slova a tisku může být též podřízena prvořadě potřebě úspěšného vedení boje s terorismem. Dále řekl, že i Nejvyšší soud uznal, že závažné vládní důvody mohou v období válek ospravedlnit omezení rozsahu osobní svobody občana. Stejně tak i odůvodnil nasazování odposlechů bez soudního povolení.

Současný ministr spravedlnosti Eric Holder prohlásil, že zde není žádný důvod, proč by ministerstvo spravedlnosti nemohlo účinně vést boj proti terorismu a zároveň respektovat ústavní tradice.¹⁶³

Prezident Obama vystupuje proti cenzuře internetu a staví se za podporu svobody slova a tisku. 16. listopadu 2009 při návštěvě komunistické Číny prezident Obama při diskusi s tamějšími studenty vystoupil proti cenzuře internetu, která byla v Číně zavedena. Jednalo se konkrétně o mikrobloginovací platformu Twitter, kterou komunistický režim zařadil na černou listinu spolu s dalšími populárními komunitními servery (jako je Facebook, YouTube či Wikipedia).¹⁶⁴ Obama se ve svých odpovědích čínským studentům přímé kritice režimu vyhnul. Malé rýpnutí si ale neodpustil.

"Svoboda projevu, vyznání a přístupu k informacím jsou univerzální práva, která by měla být přístupná všem lidem včetně etnických a náboženských menšin," a dodal *"jsem velký příznivce svobody na internetu."*¹⁶⁵

4.3.5. Obama a informační technologie

Díky své oblibě informačních technologií bývá Obama přezdíván jako „*Tech Prezident*“. Právě to, jakým způsobem využíval nových technologií a jak efektivně je zapojil do své předvolební kampaně, mu přineslo velkou podporu předních technologických společností ze Silicon Valley, které do Obamovy kampaně investovaly 5x více finančních prostředků než do kampaně Johna McCaina.

Obama se též při několika příležitostech vyjádřil, že si přeje, aby v jeho vládě byla umožněna plná a svobodná výměna informací, počínaje „otevřeným internetem“. Obama se značně zasazuje o zrovnoprávnění internetu a možnost přístupu na internet pro všechny občany. Obama také přislíbil, že zajistí, aby vláda poskytovala co nejvíce informací online, aby občané mohli sledovat její fungování a rozhodování a mohli se vyjádřit k vládním smlouvám a legislativě.¹⁶⁶

¹⁶³ FRIEDEN, T., Obama releases internal Bush Justice department memos.

¹⁶⁴ MACICH, J., Barack Obama v Číně kritizoval cenzuru Internetu, 16.11.2009.

¹⁶⁵ ŠTEFAN, P., Jsem pro svobodu na internetu, rýpl si Obama při debatě s čínskými studenty, 16.11.2009.

¹⁶⁶ Barack Obama expected to be first US "Tech President", 5.11.2008.

Je známo, že prezident Obama je doslova závislý na svém **BlackBerry**. Sám přiznává, že s rodinou a přáteli nejraději komunikuje prostřednictvím textových zpráv. Už během prezidentské kampaně rozdával úkoly svému štábu právě pomocí mobilu. Dokud byl Obama "pouze" prezidentským kandidátem, nebyl nijak omezován. Spolu s uvedením do nejvyšší funkce se ale musel začít řídit speciálními zásadami. Mezi nimi je i zákon **Presidential Records Act**, který definuje pravidla komunikace s veřejností. Jelikož má prezident přístup k mnoha citlivým informacím, musí být veškerá jeho korespondence náležitě zabezpečena a archivována. Zezačátku to vypadalo, že se Obama bude muset svého oblíbeného BlackBerry vzdát. Rozvědka následně prezidentu Obamovi nabídla řešení v podobě vysoce zabezpečeného komunikátoru. Jedná se o speciální přístroj s názvem Sectera Edge od společnosti General Dynamics. Americká Národní bezpečnostní agentura (NSA) ho v březnu minulého roku jako jediný mobilní telefon certifikovala až na úroveň Top Secret, tedy přísně tajnou.¹⁶⁷

4.3.6. A proclamation by the president of the USA

27. února 2009 prezident Obama vydal prohlášení, ve kterém vyhlásil datum 2. března 2009 za „**Den čtení napříč Amerikou**“ (**Read Across America Day**).¹⁶⁸ Cílem prohlášení bylo povzbudit děti ke čtenářství a vzdělávat rodiny o významu gramotnosti. Obama zdůrazňuje, že vedle krásných zážitků, které kniha poskytuje, nabízí i čtení místo pro osobní rozvoj a zvyšuje tak šance na budoucí profesní uplatnění.

4.3.7. Obama a National Cybersecurity

Již 29. května prezident Obama zveřejnil připomínky týkající se zabezpečení národní infrastruktury v oblasti kyberprostoru (**Remarks by the President on Securing our Nation's Cyber Infrastructure**). Během projevu prohlásil, že se v uplynulých měsících od doby jeho nástupu do úřadu stále snažili eliminovat nebezpečí vznikající v oblasti kyberprostoru. Dále vyzdvihl význam informačních technologií a digitálních sítí a varoval před útoky na soukromí a citlivá data v prostředí internetu. Obama zmínil pět klíčových oblastí, na které je potřeba se zaměřit: společně

¹⁶⁷ POSPÍŠIL, A., Obama bude navzdory zákonům první americký prezident s mobilem, 19.1.2009.

¹⁶⁸ *A proclamation by the president of the United States of America*, 27.2.2009.

s různými komunitami spolupracovat na rozvoji strategie k zabezpečení ochrany amerických komunikačních a informačních sítí (to by měla zaručit úzká spolupráce koordinátora pro oblast kyberprostoru se CTO – Aneesh Chopra a CIO – Vivek Kundra), zajištění spolupráce všech klíčových účastníků zahrnujících i státní a místní správu, stejně tak jako soukromý sektor, posílení partnerství oblastí soukromého a veřejného sektoru, pokračující poskytování investic do výzkumu a vývoje, podpora propagace povědomí o nebezpečí spjatém s oblastí kyberprostoru.¹⁶⁹ Obama také oznámil zřízení zvláštního úřadu v Bílém domě, který bude mít za cíl ochranu kybernetického prostoru. Na starosti bude mít takzvanou digitální bezpečnost a ochranu bezpečnosti amerického počítačového prostoru před útoky domácích i zahraničních hackerů, počítačových pirátů i počítačové špionáže. Vzhledem k významu nové funkce a také vzhledem k důležitosti počítačů v americké ekonomice bude nový představitel přímo komunikovat s prezidentem a předkládat své zprávy jak Radě národní bezpečnosti, tak i Národní hospodářské radě.¹⁷⁰ Prezident v závěru zdůraznil, že zajištění bezpečnosti kyberprostoru v žádném případě neznamená porušování osobních svobod a monitorování sítí v soukromém sektoru.

1. října 2009 vyhlásil prezident Obama měsíc říjen jako „Měsíc povědomí o bezpečnosti národního kyberprostoru“ (*National Cybersecurity Awareness Month*). Souvisí to s tím, že si občané USA neustále osvojují novější a inovativnější technologie. Toto vystavení dramaticky zvýšilo zájem o počítače, smartphony a další technologie jak pro domácí, tak i pracovní prostředí. Právě rostoucí závislost národa na kyberprostoru a informačních technologiích znásobená rostoucím nebezpečím různých útoků a ztráty soukromí v oblasti kyberprostoru vyvolalo růst potřeby pro větší bezpečnost digitálních sítí a infrastruktur. V době informačního věku právě ty technologie, které pomáhají vytvářet a stavět, také napomáhají těm, kteří narušují a ničí. Obama zdůraznil, že během „Měsíce povědomí o bezpečnosti národního kyberprostoru“ by se všichni měli věnovat podpoře iniciativ k zabezpečení kyberprostoru, jelikož ty zajišťují bezpečnost citlivých údajů, integritu e-obchodu a pružnost digitálních infrastruktur.

¹⁶⁹ White House. Office of the Press Secretary. *Remarks by the President on Securing our Nation's Cyber Infrastructure*, 2009

¹⁷⁰ Obama zřídil nový úřad, který bude chránit americký kyberprostor, 30.5.2009.

Obama dále uvedl, že Ministerstvo vnitřní bezpečnosti USA (Department of Homeland Security, DHS) a Vládní obchodní komise (Federal Trade Commission, FTC) mají za úkol podporovat a propagovat vzdělávání v oblasti bezpečnosti kyberprostoru. Jak DHS, tak FTC identifikovaly základní body v oblasti bezpečnosti kyberprostoru, které by si měl osvojit každý uživatel počítače. Během projevu prezident Obama zmínil také stránky, na kterých se občané mohou dozvědět více o prevenci před útoky v oblasti kyberprostoru: www.onguardonline.gov, www.dhs.gov/cyber.¹⁷¹

4.3.8. Zákony týkající se sdílení souborů

Již v počátcích Obamova prezidentského úřadování se ukázalo, že bude nutné legislativně regulovat a definovat využívání *sdílení souborů formou „peer-to-peer“*, a to zejména ve vládních složkách. 26. února 2009 TODAYshow odvysílala úsek o neúmyslném P2P sdílení souborů, které vedlo ke snadnému zpřístupnění čísel sociálního zabezpečení, více než 150 000 daňových přiznání, 25 800 žádostí o studentské půjčky a téměř 626 000 úvěrů. Obdobně 28. února 2009 televizní stanice v Pittsburghu oznámila, že plány a přehled elektronického vybavení prezidentské helikoptéry „Marine one“ byly k dispozici na „peer-to-peer“ síti marylandského dodavatele pro ministerstvo obrany.¹⁷²

Zejména tyto, ale i další obdobné problémy se sdílením souborů skrze P2P síť vedly vládní činitele k navržení legislativy usměrňující používání softwaru k „peer-to-peer“ sdílení.

4.3.6.1. Secure Federal File Sharing Act

17. listopadu 2009 byl ve Sněmovně reprezentantů představen *Zákon o bezpečném sdílení souborů (Secure Federal File Sharing Act)*, který by, pokud by byl přijat, vedl k zákazu sdílení softwaru formou „P2P (tedy peer-to-peer)“ mezi vládními zaměstnanci a dodavateli, a to na počítačích užívaných k práci pro federální vládu.

¹⁷¹ White House. Office of the Press Secretary. *National Cybersecurity Awareness Month*, 2009.

¹⁷² LOPRESTI, Michael J., *Curtailing Unintended File Sharing*, 2009.

Zákon stanovuje, aby ředitel Úřadu pro řízení a rozpočet vydal pokyny a pravidla týkající se osobního používání softwaru pro P2P sdílení souborů vládními zaměstnanci.¹⁷³

4.3.6.2. Informed P2P User Act

9. prosince 2009 byl v Senátu představen zákon *Informed P2P User Act*. Na základě tohoto zákona by bylo povinné, aby si jednotlivci ještě před nákupem softwaru byli vědomi rizik, které přináší sdílení souborů formou peer-to-peer. Před použitím těchto programů by byl pak vyžadován informovaný souhlas uživatele programu. Navíc tento zákon dovoluje uživatelům kdykoliv zablokovat a odstranit software k P2P sdílení souborů ze svého počítače.

Cílem zákona je zabránění neúmyslného zveřejnění informací z počítače pomocí určitých programů určených k „peer-to-peer“ sdílení souborů, a to bez předchozího upozornění a bez získání souhlasu majitele či oprávněného uživatele daného počítače.¹⁷⁴

4.3.9. Executive Order 13526

29. prosince 2009 prezident Obama vydal nařízení *Executive Order 13526 (Classified National Security Information)*. Toto nařízení stanovuje jednotný systém klasifikace, ochrany a zpřístupnění informací týkajících se národní bezpečnosti, včetně informací týkajících se obrany proti terorismu. Nařízení definuje různé způsoby klasifikace a utajení informací souvisejících s národní bezpečností, dále stanovuje authority oprávněné ke klasifikaci těchto informací, dobu, po kterou je nutné informace ponechat jako utajované, definuje způsoby identifikace a značení těchto informací. Nařízení také popisuje osoby a způsob nakládání s tzv. odvozenými utajovanými informacemi, kdy se o jejich reprodukce, výpisy a sumarizace z originálních utajovaných záznamů. V nařízení je následně uveden popis procesu odtajnění těchto informací.¹⁷⁵

¹⁷³ Spojené státy americké. Congress. *Secure Federal File Sharing Act*, 2009.

¹⁷⁴ Spojené státy americké. Congress. *Informed P2P User Act*, 2009.

¹⁷⁵ White House. Office of the Press Secretary. *Executive Order 13526 of December 29, 2009*.

4.3.10. Open Government: A Progress Report to the American People

V prosinci 2009 Obamova administrativa zveřejnila 24 stránkovou zprávu *Open Government : A Progress Report to the American People*, týkající se otevřené vlády. Zpráva, stejně tak jako předchozí projevy k tomuto tématu, zdůrazňovala význam transparentnosti, participace a kolaborace v nové, otevřenější vládě. Zpráva také stanovuje pevné milníky, kterých je třeba dosáhnout na cestě k zavedení plně transparentní a otevřené vládní administrativy (a to v období 45, 60, 90 a 120 dnů od zveřejnění zprávy). Zpráva je doplněna mnoha odkazy na důležité stránky obsahující ať už informace přímo k tomuto tématu či pomáhají občanům USA orientovat se v síři služeb vládní administrativy a jednotlivých vládních agentur.¹⁷⁶

4.3.11. Memoranda

4.3.7.1. Classified Information and Controlled Unclassified Information

27. května 2009 prezident Obama vydal *memorandum* týkající se *utajovaných informací a kontrolovaných neutajovaných informací*. Memorandum ve své podstatě navazuje na memorandum z 21. ledna 2009 týkajícího se transparentní a otevřené vlády a zákona o svobodě informací, ve kterém Obama zdůrazňuje závazek k provozování co nejotevřenější vládní administrativy.

V memorandu Obama následně nařizuje provést revizi *vládního nařízení 12958 (Classified National Security Information)*, kdy do 90 dnů od data zveřejnění tohoto memoranda a po konzultaci s příslušnými orgány a agenturami výkonné moci, asistent prezidenta pro záležitosti bezpečnosti státu (National Security Affairs) přezkoumá toto vládní nařízení 12958 a následně prezidentovi předloží doporučení a navrhované revize.

Dále v memorandu prezident nařizuje přezkoumání postupů pro kontrolované utajované informace. Důvodem k přezkoumání a revizi těchto postupů byl požadavek na posílení národní bezpečnosti, a to tím, že by se vytvořilo prostředí pro sdílení

¹⁷⁶ Open Government : A Progress Report to the American People, 2009.

informací, které usnadňuje sdílení informací týkajících se terorismu mezi vládními zaměstnanci, kteří řeší společné problémy mezi vládními agenturami a různými úrovněmi veřejné správy. Právě globální povaha hrozeb, kterým Spojené státy čelí, vyžaduje, aby celonárodní síť obránců byla schopna rychle sdílet citlivé, ale neutajované informace tak, aby ti, kdo musí jednat, měli ty informace, které potřebují.

Za tímto účelem byly vedeny snahy o standardizaci postupů pro určování, označování a zacházení s informacemi, které byly souhrnně označeny jako "citlivé ale neutajované" informace (Sensitive But Unclassified, SBU). Termín „citlivé ale neutajované informace“ souhrnně odkazuje na různá označení používaná pro vládní dokumenty a informace, které jsou dostatečně citlivé, aby vyžadovaly určitý stupeň ochrany, ale na druhou stranu nesplňují podmínky pro zařazení do utajovaných informací. Jelikož má každá agentura zaveden vlastní způsob ochrany pro třídění a manipulaci s SBU, existuje více než 107 unikátních značek a více než 130 různých označení nebo procesů a postupů pro manipulaci a poskytování SBU informací.

Na základě prezidentského memoranda z 16. prosince 2005 byl vytvořen postup pro zavedení jednotného, standardizovaného a souhrnného označení v rámci vládních složek pro SBU informace. V květnu 2008 pak prezidentské memorandum vedlo ke stanovení rámce pro standardizaci specifických přístupů vládních agentur k označování informací týkajících se terorismu – a to jako citlivé, ne však utajované informace¹⁷⁷.

4.3.7.2. Open Government Directive

8. prosince 2009 prezident Obama vydal *memorandum – směrnici pro otevřenou vládu*. Memorandum se odkazuje na lednové memorandum o transparentní a otevřené vládě. Memorandum vyžaduje, aby vládní agentury a ministerstva podnikly stanovené kroky k dosažení transparentní a otevřené administrativy. Jedná se zejména o zveřejňování vládních informací online, zlepšení kvality vládních

¹⁷⁷ *Classified Information and Controlled Unclassified Information. Memorandum for the Heads of Executive Departments and Agencies, 2009.*

informací, vytvoření a zavedení kultury otevření vlády, vytvoření politického rámce pro otevřenou vládu.¹⁷⁸

4.3.7.3. Implementation of the Executive Order, "Classified National Security Information"

Memorandum ze dne 29. prosince 2009 reaguje na schválení vládního nařízení 13529 (Classified National Security Information) z téhož dne. V memorandu prezident Obama vyžaduje, aby byly podniknuty následující kroky: začít s implementací, odtajnění „záznamů stálých historických hodnot“, delegaci původní klasifikační autority, propagace nových technologií podporujících odtajnění informací.¹⁷⁹

4.3.12. Zpráva o stavu unie

27. ledna 2010 přednesl prezident Obama před Kongresem svou *Zprávu o stavu unie*, kterou jsou podle americké ústavy každoročně povinny Kongresu přednést všechny hlavy USA. Vedle tolik diskutované reformy zdravotnictví a boje proti nezaměstnanosti, Obama také vyzdvihl investice do vědy a výzkumu a do budování vysokorychlostních komunikací.¹⁸⁰ Tomuto záměru mají pomoci dva konkrétní kroky. Jednak reforma financování vysokoškolského vzdělání včetně systému splácení studentských půjček. A jednak odstranění nepotřebných, z veřejných peněz hrazených programů jednotlivých ministerstev.¹⁸¹

¹⁷⁸ *Open Government Directive. Memorandum for the Heads of Executive Departments and Agencies, 2009.*

¹⁷⁹ White House. Office of the Press Secretary. *Implementation of the Executive Order, "Classified National Security Information". Memorandum for the Heads of Executive Departments and Agencies, 2009.*

¹⁸⁰ White House. *Remarks by the President in State of the Union Address.*

¹⁸¹ STÁREK, V., Obama : Musíme podpořit vědu a výzkum, 29.1.2010.

Závěr

Bill Clinton se již v předvolební přípravě velmi razantně zasazoval za praktické využívání tehdy se rozvíjející sítě internetu. Spolu s Al Gorem má také velkou zásluhu na tom, že na základě jejich nátlaku bylo mnoho vládních agentur, americký soudní systém a armáda Spojených států nuceno ke zprostředkovávání svých služeb skrze celosvětovou síť internetu. Tím se zasloužili o přiblížení americké vlády široké veřejnosti, která následně mohla využívat jejich služeb.

Po celou dobu jeho dvou čtyřletých funkčních období v letech 1993-1997 a následně v letech 1997-2001 se Bill Clinton spolu se svým viceprezidentem Al Gorem snažili prosazovat demokratizaci výpočetní a telekomunikační techniky a volný přístup k informacím a informačním zdrojům.

K nejdůležitějším výsledkům informační politiky Clinton – Gore by se dal zařadit projekt *Národní informační infrastruktury*, později navrhované již jako *Globální informační infrastruktura*. Cílem tohoto projektu byla vize celosvětově propojené a spolupracující komunity skrze počítačovou síť.

Po celou dobu prezidentského úřadu Clinton a Gore kladli velký důraz na *svobodný a rovný přístup k informacím pro všechny občany*. Za tímto účelem byly zřizovány různé elektronické systémy zpřístupňující různé vládní materiály a další informační zdroje – např. systém THOMAS či služba GILS (Government Information Locator Service).

Viceprezident Al Gore se také zasazoval o snížení „papírování“ ve veřejné správě USA a navrhoval tak vytvoření tzv. *paperless society*, která by významnou měrou používala zejména elektronická média k šíření informací a informačních zdrojů, namísto tradičních – papírových.

Již na počátku svého prvního funkčního období Bill Clinton představil svou *vizi na změnu Spojených států amerických (A Vision of Change for America)* – zejména na změnu ekonomické situace a způsobu vedení vlády. Zejména od této vize se utvářely další kroky, které vedly k reformě ekonomiky a informační politiky Spojených států.

Již brzy po představení této vize podepsal Clinton **Zákon o zvýšení elektronického přístupu k informacím Vládního tiskového úřadu (GPO Access)**, který měl veřejnosti zajišťovat volný elektronický přístup k podstatným informacím a materiálům vytvořeným federální vládou. Ve stejném roce, kdy vyšel zákon GPO Access, podepsal Bill Clinton i zákon **Government Performance Results Act of 1993**, který měl za úkol zlepšit práci na vládních projektech tím, že stanovoval určité body, které by měly být dodrženy při přípravě vládních projektů. Taktéž v roce 1993 vzniká pracovní skupina **Information Infrastructure Task Force (IITF)** sestávající z vysoce postavených zástupců vládních agentur, jejichž úkolem je rozvoj a aplikace informačních technologií.

Velkým krokem v oblasti internetizace a přiblížení vládních informací veřejnosti bylo v roce 1994 spuštění **webových stránek Bílého domu**. Během dvou Clintonových funkčních období byly obměněny celkem 4 verze těchto stránek.

Významnou akcí, které se zúčastnil i viceprezident Albert Gore, byla konference **Mezinárodní telekomunikační unie** konaná v roce 1994 v Buenos Aires. Viceprezident ve svém úvodním projevu představil svou vizi **Globální informační infrastruktury (GII)**, jejímž cílem bylo vytvoření celosvětové sítě tzv. informačních superdálnic, která by propojovala již existující telekomunikační a počítačové sítě všech zemí.

V roce 1995 byl vydán **Paperwork Reduction Act (PRA)**, který vedl k zavedení již výše zmíněné *paperless society*, tedy jakési elektronické společnosti, ve které by byly informace sdíleny pomocí internetu.

Mezi další významné zákony související s rozvojem informační politiky a podpory přístupu k informacím v USA byl zákon **Electronic Freedom of Information Act Amendments of 1996 (E-FOIA)** vydaný v roce 1996. Zákon stanovoval devět kategorií výjimek, kromě kterých jsou všechny informace v držení státní správy přístupné veřejnosti.

Ve stejném roce vešel v platnost další zákon – **Zákon o telekomunikacích**, jehož cílem bylo naprosté uvolnění podnikatelského prostoru ve všech typech a technologiích dálkového přenosu dat. Zákon předkládal absolutní liberalizaci

soukromého podnikání, a tím také možnost konkurence mezi jednotlivými obchodními subjekty. Jednalo se o přelomový zákon, který po dlouhých 62 letech přinášel reformu v oblasti telekomunikací. Součástí zákona o telekomunikacích byl také přelomový zákon *Communications Decency Act of 1996 (CDA)*, který řešil zejména problematiku regulací pornografických materiálů na internetu a ochranu před internetovou zločinností.

Ještě v témže roce byl schválen zákon *Information Technology Management Reform Act of 1996 (ITMRA)*, známý také jako *Clinger-Cohen Act*, který navazoval na Paperwork Reduction Act of 1995 a jehož cílem bylo zlepšení způsobu získávání a využívání informačních technologií federální vládou USA.

V roce 1996 byl ještě vydán zákon *Government Printing Reform Act of 1996*, který se zejména vztahoval na reformu v oblasti vládního tisku, dodávání a rozšiřování vládních publikací.

V období druhého funkčního období prezidenta Billa Clintona vchází roku 1998 v platnost doplněk k zákonu o copyrightu *Digital Millennium Copyright Act (DMCA)*, jehož velkým přínosem je, že rozšiřuje působnost ochrany intelektuálního vlastnictví. Cílem zákona bylo reagovat na nové technologie, zejména na internet a mezinárodní smlouvy, které díky těmto technologiím vznikly.

Během Clintonovy vlády bylo vydáno také mnoho *memorand* týkajících se zejména usměrnění chodu jednotlivých vládních agentur a směrnic zabývajících se provozem informačních vládních systémů a zpřístupňování vládních informací veřejnosti.

Informační politika prezidenta Billa Clintona a viceprezidenta Alberta Gorea by se s odstupem času dala shrnout jako velmi přelomová. Nejen, že během Clintonovy administrativy byly dokončeny některé reformy, které byly již započaty před obdobím jeho nástupu do funkce, ale během jeho vlády došlo k podepsání mnoha přelomových a pro oblast informačních technologií významných zákonů. Jako největší přínos shledávám právě projekt *Globální informační infrastruktury* viceprezidenta Al Gorea, který vedl k rozsáhlé internetizaci na školách a dalších vzdělávacích institucích a znamenal tak rozšíření přístupu veřejnosti k informacím. S tímto souvisí i další významný krok, a to podpora vládních agentur v oblasti

zpřístupňování vládních informací veřejnosti, zavádění vládních informačních systémů a ulehčení nákladů jdoucích do vlády a vládního tisku.

V některých oblastech ještě na Clintonovu informační politiku navázal **prezident George Bush**, avšak na druhou stranu právě některé jeho reformy vedly k uzavření cesty občanů k vládním informacím. Možným důvodem zajisté mohla být vypjatá a nejistá situace následující po 11. září 2001, která tak mohla vést k jakémusi „**uzavření americké informační politiky před světem**“ a k silícím obavám ze zneužití poskytovaných vládních informací. Přesto zde musel existovat i jiný způsob, jak se s touto situací vypořádat, než tím, že došlo k vydání vládních regulací omezujících přístup občanů k vládním informacím. I z tohoto důvodu byla Bushově administrativě vytýkána přílišná tajemnost a neprůhlednost, která byla změněna až nově zvoleným prezidentem Barackem Obamou.

Barack Obama, stejně jako dříve Clinton a Gore, se již ve své předvolební kampani též velmi zasazoval o to, aby byla zprůhledněna vládní administrativa a usnadněno poskytování vládních informací. Ihned po svém nástupu do funkce se prezident Obama snažil omezit či dokonce odstranit omezení na poskytování vládních informací nařízené bývalým prezidentem Georgem Bushem. Již 21. ledna 2009 vydal memorandum týkající se zákona o svobodném zpřístupňování informací a memorandum o transparentnosti a otevřené vládě. Ještě téhož dne vydal **vládní nařízení 13489** (Presidential Records), které podporuje otevřenost, transparentnost a zodpovědnost při poskytování a zpracovávání prezidentských záznamů. Právě toto nařízení ruší předchozí **nařízení 13233** z listopadu 2001 vydaného prezidentem Bushem. Předchozí nařízení zcela bralo archivářům NARA pravomoc rozhodnout, zda povolit či odmítnout přístup k prezidentským záznamům a tuto pravomoc kladlo pouze a jen do rukou prezidenta Spojených států. Dokonce stávající prezident tak i mohl zakázat přístup k dokumentům bývalého prezidenta, přestože tento bývalý prezident dal povolení k přístupu k těmto dokumentům. Nové nařízení z ledna 2009 tak ponechává na archiváři NARA, aby posoudil, které záznamy mohou „být citlivé“. Následně nařízení popisuje postup, jakým způsobem může současný či bývalý prezident uložit „výsadu mlčenlivosti“ na tyto citlivé dokumenty. Jedná se o jakousi „presumpci zpřístupnění“, která je v naprosté opozici vůči Bushově politice hledající jakoukoli zákonnou záminku pro odmítnutí poskytnutí vládních informací.

Pro Baracka Obamu platí mnohá „poprvé“ – jedná se o prvního prezidenta afroamerického původu; stejně tak byl prvním afroameričanem, který se stal šéfredaktorem prestižního právního časopisu *Harvard Law Review*; byl prvním kandidátem na prezidenta, který během své prezidentské kampaně tak mohutně využil mnohých možností novodobých informačních technologií; je zmiňován jako první prezident, který požadoval, aby ve své funkci mohl užívat počítač v Oválné pracovně Bílého domu a který nebyl ochoten se jako prezident vzdát svého oblíbeného komunikátoru BlackBerry, jako prezident zavádí novou pozici **Chief technology officer**, tedy jakéhosi šéfe pro informační technologie, který zajišťuje pomoc při vytváření nových pracovních míst za pomoci využití informačních technologií, snížení nákladů na zdravotní péči a pomoc při udržování národu v bezpečí a připojení co největší části občanů USA k internetu.

Po roce v prezidentské funkci se Obamova podpora a oblíbenost propadla pod hranici 50 procent. Přestože je pokles Obamovy popularity v průzkumech prudký, nejedná se v principu o nic, co by nezažili jeho předchůdci – ať už Ronald Reagan či Bill Clinton – kteří se po prvním roce v prezidentském úřadu propadli na srovnatelnou úroveň.

Teprve až s odstupem času bude možné celkově hodnotit informační politiku prezidenta Obamy. Po pouhém roce jeho funkčního období je velmi těžké říci, kam se jeho politika bude ubírat dál. Přesto už po prvním roce v prezidentské funkci dokázal, že si stojí za svou představou otevřené a transparentní vlády poskytující občanům vládní informace a usnadňující dosažitelnost svých služeb. Doufejme, že i následující roky přinesou mnoho nového v oblasti informační politiky a vytvoří tak pozitivní obrat vůči „tajnůstkářské“ informační politice George Bushe.

Seznam použité literatury

AlGore.com : The Official Website of Al Gore [online] 1999- [cit. 2008-08-18].

Dostupný z WWW: <<http://www.algore.com/>>.

ALLEN, Kenneth B. The 1991 White House Conference on Libraries and Information Services : Whatever Happened to Information Services? *Government Information Quarterly*. 1993, vol. 10, no. 2, s. 261-264. ISSN 0740-624X.

American Library Association. *ALA : American Library Association* [online].

Chicago : American Library Association, 1996 [cit. 2008-10-20]. Library Bill of Rights. Dostupný z WWW:

<<http://www.ala.org/ala/aboutala/offices/oif/statementspols/statementsif/librarybillofrights.pdf>>.

American Society for Information Science. *ASIS&T : The American Society for Information Science & Technology* [online]. Silver Spring : American Society for Information Science and Technology, 1996 [cit. 2008-10-10]. ASIS 1996 Annual Meeting. Dostupný z WWW: <<http://www.asis.org/annual-96>>.

Americký prezident Obama bude každou sobotu na YouTube. *Technet.cz* [online]. 15.11.2008 [cit. 2010-01-12]. Dostupný z WWW:

<http://technet.idnes.cz/tec_technika.asp?c=A081115_095743_tec_denik_kuz>.

Barack Obama Biography. In *Obama-zone.com* [online]. c2006-2008

[cit. 2010-02-12]. Dostupný z WWW: <<http://obama-zone.com/biography/>>.

Barack Obama expected to be first US "Tech President". *AFP* [online]. 5.11.2008 [cit. 2010-01-12]. Dostupný z WWW:

<<http://afp.google.com/article/ALeqM5j3wKP8DvVgtwnBETIKeOJEbL7QkA>>.

Barack Obama. In *Wikipedia : the free encyclopedia* [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikimedia Foundation, 2001- , last modif. on 12 October 2009

[cit. 2009-10-12]. Anglická verze. Dostupný z WWW:

<http://en.wikipedia.org/wiki/Barack_Obama>.

Barack Obama. In *Wikipedie : otevřená encyklopedie* [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikimedia Foundation, 2001- , stránka naposledy edit. 11.10.2009 [cit. 2009-10-12]. Česká verze. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Barack_Obama>.

Barack Obama 100 days [online]. Obama100days.com, 21.1.2009 [cit. 2009-10-15]. Days 1-10. Dostupný z WWW: <<http://www.obama100days.com/days1-10.shtml>>.

BARON, Jason R. Dispatches from the Litigation Front : White House Email, Lawsuits, and The Importance of Public Archives. In *Co po nás zbude : konference CNZ 08'*, 23. září 2008.

BERTOT, Carlo; MOEN, William E. FirstGov.gov/org/net/com : Issues and Considerations. *Journal of Academic Librarianship*. 2000, vol. 26, no. 6, s. 422-426. ISSN 0099-1333.

BILL, Ives. How Barack Obama Is Using the Web to Further Engage Voters. *EContent*. Jun 2008, vol. 31, iss. 5, s. 12-13. ISSN 1525-2531. Dostupný také z EBSCOhost: <<http://web.ebscohost.com/ehost/pdf?vid=5&hid=9&sid=dc499005-fff0-4d6b-936c-d6dbf7c8d188%40sessionmgr14>>.

BORGMAN, Christine L. The Premise and Promise of a Global Information Infrastructure. *First Monday* [online]. August 2000, vol. 5, no. 8 [cit. 2008-10-29]. Dostupný z WWW: <http://firstmonday.org/issues/issue5_8/borgman/index.html>.

BRDIČKA, Bořivoj. Dva projekty osobně ohlášené prezidentem Bushem. *Učitel'ský spomocník* [online]. 2001. [cit. 2008-10-15]. Dostupný z WWW: <http://www.spomocnik.cz/index.php?id_document=60>. ISSN 1214-9179.

BRDIČKA, Bořivoj. 15 milionů dolarů dává americké školství na výzkum vlivu technologií na vzdělávání. *Učitel'ský spomocník* [online]. 2004. [cit. 2008-09-26]. Dostupný z WWW: <http://www.spomocnik.cz/index.php?id_document=116>. ISSN 1214-9179.

Celebrating FID's Centennial – The Tokyo Resolution. *FID News Bulletin*. 1994, vol. 44, no. 6, s. 115-117. ISSN 0014-5874.

Classified Information and Controlled Unclassified Information. Memorandum for the Heads of Executive Departments and Agencies [online]. May 27, 2009 [cit. 2010-02-13]. Dostupný z WWW: <http://www.whitehouse.gov/the_press_office/Presidential-Memorandum-Classified-Information-and-Controlled-Unclassified-Information>.

CLINTON, Bill. *Between Hope and History : Meeting America's Challenges for the 21st Century*. 1st ed. New York : Times Book, c1996. 178 s. ISBN 0-8129-2913-6.

CLINTON, Bill; GORE, Al. *Putting People First : How We Can All Change America*. New York : Times books, c1992. viii, 232 s. ISBN 0-8129-2193-3.

CLINTON, William Jefferson. *Remarks by the President in Signing Ceremony for the Telecommunications Act Conference Report*. [online]. Washington, DC : Library of Congress, 8. 2. 1996 [cit. 2008-10-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.turnoffyourtv.com/networks/telecom.Clinton.html>>.

CONNORS, Thomas James. The End of Access? The Government's New Information Policy. *Academe : Bulletin of the AAUP* [online]. 2002, no. 4 [cit. 2008-10-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.aaup.org/AAUP/pubsres/academe/2002/JA/Feat/Conn.htm>>.

CORCORAN, Elizabeth. Obama's CTO : It's Not About The Money. *Forbes.com* [online]. 11. listopadu 2008 [cit. 2010-01-14]. Dostupný z WWW: <http://www.forbes.com/2008/11/11/first-cto-obama-tech-cio-cx_ec_1111firstcto.html>.

CVRČKOVÁ, Radka. Služba GILS jako nástroj pro řízení informačních zdrojů z oblasti státní správy USA. *Národní knihovna : knihovnická revue*. 2001, č. 2, s. 99-113.

ČINČERA, Jan. *Internet a trvale udržitelný rozvoj : společenské a environmentální dopady rozšiřování globálních počítačových sítí*. [doktorandská práce]. Praha : Ústav informačních studií a knihovnictví FF UK, 2001.

DAWES, Sharon S.; PARDO, Theresa A; DICATERINO, Ann. Crossing the Treshold : Practical Foundations for Government Services on the World Wide Web. *Journal of the American Society for Information Science*. 1999, vol. 50, no. 4, s. 346-353. ISSN 0002-8231.

DOVER, E. D. *The Disputed Presidential Election of 2000 : a History and Reference Guide*. 1. vyd. Westport, Conn. : Greenwood Press, c2003. xxiii, 166 s. ISBN 0-313-32319-4.

DRAŽANOVÁ, Adéla. Nobelovu cenu za mír dostal americký prezident Obama. Svět je překvapen. *iDnes.cz* [online]. 9. října 2009 [cit. 2009-10-12]. Dostupný z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/nobelovu-cenu-za-mir-dostal-americky-prezident-obama-svet-je-prekvapen-1mo-/zahranicni.asp?c=A091009_102112_zahranicni_ip1>.

DUGAN, Robert E. Get Involved : ‘Write’ Us What You Think! *Journal of Academic Librarianship*. 1996, vol. 22, no. 1, s. 53-55. ISSN 0099-1333.

DUGAN, Robert E; CHEVERIE, Joan F.; SOUZA, Jennifer L. The NII : For the Public Good. *Journal of Academic Librarianship*. 1996, vol. 22, no. 2, s. 133-141. ISSN 0099-1333.

DUGAN, Robert E.; SOUZA, Jennifer L.; CASH, Timothy V. Cycles, A Crystal Ball, and the Telecommunications-Act of 1996 – Been There, Done That. *Journal of Academic Librarianship*. 1996, vol. 22, no. 6, s. 457-461. ISSN 0099-1333.

DUGAN, Robert E.; TRUMP, Judith F. The Telecommunications Act of 1996 : Was It Good for You, Too? *Journal of Academic Librarianship*. 1999, vol. 25, no. 4, s. 306-310. ISSN 0099-1333.

Executive Order 12864 of September 15, 1993. United States Advisory Council on the National Information Infrastructure [online]. 1993 [cit. 2008-10-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.archives.gov/federal-register/executive-orders/pdf/12864.pdf>>.

Executive Order 13011. Federal Information Technology, 1996 [online]. 1996 [cit. 2008-10-15]. Dostupný z WWW:

<<http://govinfo.library.unt.edu/npr/library/direct/orders/27aa.html>>.

Executive Order 12958 of April 17, 1995. Classified National Security Information [online]. 1995 [cit. 2008-10-15].

Dostupný z WWW: <<http://www.state.gov/documents/organization/86689.pdf>>.

Executive Order 13233 of November 1, 2001. Further Implementation of the Presidential Records Act [online]. 2001 [cit. 2008-10-15]. Dostupný z WWW:

<<http://www.fas.org/sgp/news/2001/11/eo-pra.html>>.

Executive Order 13292. Further Amendment to Executive Order 12958, as Amended, Classified National Security Information. [online]. 2003 [cit. 2008-10-15].

Dostupný z WWW: <<http://www.fas.org/sgp/bush/eoamend.html>>.

Executive Order 13849. Presidential records [online]. January 21, 2009 [cit. 2008-11-11]. Dostupný z WWW:

<http://www.whitehouse.gov/the_press_office/Presidential_Records>.

Federal Information Policies in the 1990s : Views and Perspectives. Ed. by Peter Hernon, Charles R. McClure, Harold C. Relyea. 1. ed. Norwood : Ablex Publ. Corp., 1996. 340 s. (Information Management, Policy and Services). ISBN 1-56750-283-0.

FLETCHER, Patricia D.; WESTERBACK, Lisa K. Catching a Ride on the NII : The Federal Policy Vehicles Paving the Information Highway. *Journal of the American Society for Information Science.* 1999, vol. 50, no. 4, s. 299-304. ISSN 0002-8231.

Freedom of Information Act. Memorandum for the heads of executive departments and agencies – Freedom of Information Act [online]. 21.1.2009 [cit. 2009-10-16].

Dostupný z WWW:

<http://www.whitehouse.gov/the_press_office/FreedomofInformationAct/>.

FRIEDEN, Terry. 'Era of open government' behind information policy reversal. *CNN* [online]. 20. března 2009 [cit. 2010-01-12]. Dostupný z WWW: <<http://edition.cnn.com/2009/POLITICS/03/20/foia.policy.change/index.html>>.

FRIEDEN, Terry. Obama releases internal Bush Justice department memos. *CNN* [online]. 2. března 2009 [cit. 2010-01-12]. Dostupný z WWW: <<http://edition.cnn.com/2009/POLITICS/03/02/justice.memos.released/index.html>>.

George W. Bush. In *American presidents : life portraits* [online]. 2009 [cit. 2010-02-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.americanpresidents.org/presidents/president.asp?PresidentNumber=42>>

George W. Bush. In *Wikipedia : the free encyclopedia* [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikimedia Foundation, 2001- , last modif. on 12 February 2010 [cit. 2010-02-12]. Anglická verze. Dostupný z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/George_W._Bush>.

George W. Bush biography. In *Biography.com* [online]. c1996-2010 [cit. 2010-02-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.biography.com/articles/George-W.-Bush-9232768?part=2>>.

GIBBONS, John H. *This Gifted Age : Science and Technology at the Millennium*. Woodbury : American Institute of Physics, 1997. xvii, 346 s. ISBN 1-56396-129-6.

Global Information Infrastructure : Agenda for Cooperation [online]. 1995 [cit. 2008-09-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.ntia.doc.gov/reports/giiagend.html>>.

GORDON-MURNANE, Laura. Changing the Way Government Works With Web 2.0 Tools. *Searcher* [online]. Jul 2009, vol. 17, iss. 7, s. 26-33. ISSN 1070-4795. Dostupný také z EBSCOhost: <<http://web.ebscohost.com>>.

GORDON-MURNANE, Laura. The 51st State. *Searcher* [online]. May 2009, vol. 17, iss. 5, s. 28-52. ISSN 1070-4795. Dostupný také z EBSCOhost: <<http://web.ebscohost.com>>.

GORE, Al. Information Superhighways : The Next Information Revolution [online]. *The Futurist*. January-February 1991, Vol. 25, s. 21-23 [cit. 2008-10-13].

Dostupný z WWW: <<http://www.allbusiness.com/technology/internet-technology/150025-1.html>>.

GORE, Al. *Remarks Prepared for Delivery By Vice President Al Gore*. International Telecommunications Union. Monday March 21, 1994 [online]. 1994 [cit. 2008-10-29]. Dostupný z WWW: <http://cyber.eserver.org/al_gore.txt>.

GORE, Al. *Summary of Telecommunications Act* [online]. 1996 [cit. 2008-10-14]. Dostupný z WWW: <<http://clinton4.nara.gov/WH/EOP/OP/telecom/summary.html>>.

GPO Access. *Government Information Locator Service (GILS) : Main Page* [online]. Poslední aktualiz. 11.10.2008 [cit. 2008-10-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.gpoaccess.gov/gils>>.

GRIFFITH, Jane Bortnick; SMITH, Marcia S. Information Policy : the Information Superhighway and the National Information Infrastructure. *Journal of Academic Librarianship*. 1994, vol. 20, no. 2, s. 93-95. ISSN 0099-1333.

HANE, Paula J. Open Government, More OER, and the State of News Media. *Information Today* [online]. May 2009, vol. 26, Iss. 5, s. 7-11 [cit. 2010-02-13]. ISSN 8755-6286. Dostupný také z EBSCOhost: <<http://web.ebscohost.com/ehost/pdf?vid=10&hid=9&sid=3c6ac3c1-10db-4a61-bf87-bf9e2fae74ed%40sessionmgr4>>.

HEIDEKING, Jürgen. *Američtí prezidenti*. 2. aktualiz. vyd. Praha : Prostor, 1999. 558 s. ISBN 80-7260-012-5. Bill Clinton 1993- , s. 491-500.

HERNON, Peter; DUGAN, Robert E. The Depository Library Program in the 21st Century : The Issue is One of Which Services to Offer. *Journal of Academic Librarianship*. 1997, vol. 23, no. 3, s. 223-225. ISSN 0099-1333.

HERNON, Peter; DUGAN, Robert E. Depository Library Service Expectations and the Superintendent of Documents, Government Printing Office. *Journal of Academic Librarianship*. 1998, vol. 24, no. 1, s. 65-68. ISSN 0099-1333.

HINER, Jason. 10 candidates who could become Obama's CTO. *ZDNet* [online]. November 10th 2008 [cit. 2009-10-15]. Dostupný z WWW: <<http://blogs.zdnet.com/BTL/?p=10749>>.

IIA Releases Revised Policy Paper on Access to Government Information. *Information Today*. 1993, vol. 10, no. 10, s. 56. ISSN 8755-6286.

Information 2000. Library and Information Services for the 21st Century. Summary Report of the White House Conference on Library and Information Services (2nd, Washington, D.C., July 9-13, 1991). Washington, DC : U. S. Government Printing Office, 1991. 83 s. ISBN 0-16-035978-3.

International Telecommunication Union. *Buenos Aires Declaration on Global Telecommunication Development for the 21st Century* [online]. 1994 [cit. 2008-10-29]. Dostupný z WWW: <<http://habitat.igc.org/ics/gii-itu/wtdebad.html>>.

JINOCH, Josef. *Znamená státní informační systém efektivní využívání informačních technologií ve státní správě?* [online]. 1999 [cit. 2008-10-15]. Dostupný z WWW: <<http://si.vse.cz/archiv/clanky/1999/jinoch.pdf>>.

JONÁKOVÁ, Karolína. Kočka jakožto ústavní činitel. *Ikaros* [online]. 1997, roč. 1, č. 4 [cit. 2008-09-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.ikaros.cz/node/47>>. URN-NBN:cz-ik47. ISSN 1212-5075.

KAPLICKÝ, Jiří. Proti pokusu o cenzuru na internetu se zvedla vlna odporu. *Ikaros* [online]. 1998, roč. 2, č. 2 [cit. 2008-10-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.ikaros.cz/node/155>>. URN-NBN:cz-ik155. ISSN 1212-5075.

KASÍK, Pavel. Obama bude prvním technologickým prezidentem, radí mu i Google. *Technet.cz* [online]. 13. listopadu 2008 [cit. 2009-10-13]. Dostupný z WWW: <http://technet.idnes.cz/obama-bude-prvnim-technologickym-prezidentem-radi-mu-i-google-pux-/sw_internet.asp?c=A081112_144718_sw_internet_pka>.

KUŽNÍK, Jan. Barack Obama použil speciální program pro hledání nerozhodnutých voličů. *Technet.cz* [online]. 5. listopadu 2008 [cit. 2009-01-12]. Dostupný z WWW:

<http://technet.idnes.cz/barack-obama-pouzil-specialni-program-pro-hledani-nerozhodnutych-volicu-1qz-/software.asp?c=A081105_123625_software_kuz>.

LAUNO, Ritva. FID : Preparing for the Information Superhighway. *FID news bulletin*. 1994, vol. 44, no. 10, s. 215-216. ISSN 0014-5874.

Library of Congress. *THOMAS* [online] 1995 [cit. 2008-09-23]. Dostupný z WWW: <<http://thomas.loc.gov/>>.

Limited English Proficiency : A Federal Interagency Website [online]. Last updated 1.10.2008 [cit. 2008-10-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.lep.gov>>.

LONGLEY, Robert. *The Clinton White House Web Site* [online]. About.com : US Government Info [cit. 2008-09-09]. Dostupný z WWW: <<http://usgovinfo.about.com/library/weekly/aa012201a.htm>>.

LOPRESTI, Michael J. Curtailing Unintended File Sharing : May Take an Act of Congress. *EContent*. Jul/Aug 2009, vol. 32, iss. 6, s. 10-11. ISSN 1525-2531. Dostupný také z EBSCOhost: <<http://web.ebscohost.com/ehost/pdf?vid=7&hid=9&sid=b7daa18e-d212-485e-b525-fddb2e0d4658%40sessionmgr11>>.

MACICH, Jiří. Barack Obama v Číně kritizoval cenzuru Internetu. *LUPA.cz* [online]. 16. listopadu 2009 [cit. 2010-01-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.lupa.cz/zpravicky/barack-obama-v-cine-kritizoval-cenzuru-internetu/>>.

McCLURE, David L. Improving Federal Performance in the Information Era : The Information Technology Management Reform Act of 1996. *Government Information Quarterly*. 1997, vol. 14, no. 3, s. 255-269. ISSN 0740-624X.

McCLURE, Charles R. Libraries and Federal Information Policy. *Journal of Academic Librarianship*. 1996, vol. 22, no. 3, s. 214-218. ISSN 0099-1333.

McCOOK, Kathleen de la Pena; GEIST, Paula. *Toward a Just and Productive Society : An Analysis of the Recommendations of the White House Conference on Library and Information Services*. Washington, DC : NCLIS, 1993. 38 s.

McLOUGHLIN, Glenn J. The National Information Infrastructure : The Federal Role. *Journal of Academic Librarianship*. 1995, vol. 21, no. 5, s. 390-397. ISSN 0099-1333.

McMURDO, George. The White House Files. Evelyn Simpson. *Journal of Information Science*. 1994, vol. 20, no. 5, s. 306. ISSN 0165-5515.

MERUNKA, Mirek. *George Bush prosazuje nezdaněný rychlý internet pro každého* [online]. ISDN server. 2004 [cit. 2008-10-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.isdn.cz/clanek.php?cid=5717>>.

M-96-20. Implementation of the Information Technology Management Reform Act of 1996 [online]. 1996 [cit. 2008-10-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.whitehouse.gov/omb/memoranda/m96-20.html>>.

M-97-02. Memorandum for Heads of Executive Departments and Agencies [online]. 1996 [cit. 2008-10-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.whitehouse.gov/omb/memoranda/m97-02.html>>.

M-97-09. Interagency Support for Information Technology [online]. 1997 [cit. 2008-10-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.whitehouse.gov/omb/memoranda/m97-09.html>>.

M-97-15. Local Telecommunications Services Policy [online]. 1997 [cit. 2008-10-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.whitehouse.gov/omb/memoranda/m97-15.pdf>>.

M-97-16. Information Technology Architectures [online]. 1997 [cit. 2008-10-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.whitehouse.gov/omb/memoranda/m97-16.html>>.

M-99-18. Privacy Policies on Federal Web Sites [online]. 1997 [cit. 2008-10-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.whitehouse.gov/OMB/memoranda/m99-18.html>>.

MUNDYOVÁ, Liza. *Michelle Obamová : dáma, která změnila pravidla....* Praha: Olympia, 2009. 1. vyd. 229 s. ISBN 978-80-7376-170-7.

Na Obamovu smrt se na Facebooku ptalo dítě, zjistily tajné služby. *iDnes.cz* [online]. 1. října 2009 [cit. 2010-01-12]. Dostupný z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/na-obamovu-smrt-se-na-facebooku-ptalo-dite-zjistily-tajne-sluzby-px5-zahranicni.asp?c=A091001_180350_zahranicni_vel>.

National Institute of Standards and Technology (Spojené státy americké). *The National Information Infrastructure : Agenda for Action* [online]. Springfield : National Technical Information Service, 1993 [cit. 2008-10-10]. Information Infrastructure Task Force. Dostupný z WWW: <<http://www.ibiblio.org/nii/NII-Task-Force.html>>.

NCLIS at 25 : Twenty-five years of advancing the public's access to knowledge through library and information services [online]. National Commission on Libraries and Information Science, 1996 [cit. 2008-09-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.nclis.gov/about/25yrrpt.html>>.

OBAMA, Barack. *Cesta za sny mého otce : jedna z nejpůsobivějších autobiografických knih o sebepoznání a hledání vlastní identity*. 1. vyd. Praha: Štrob, Širc & Slovák, 381 s. 2009. ISBN 978-80-903947-6-6. (Nová americká klasika; sv. 2)

Obama begins web transition. In *Information policy* [online]. 21.1.2009 [cit. 2009-05-05]. Dostupný z WWW: <<http://i-policy.typepad.com/informationpolicy/2009/01/obama-begins-web-transition.html>>.

Obama open sources policy site. In *Information policy* [online]. 03.12.2008 [cit. 2010-02-05]. Dostupný z WWW: <<http://i-policy.typepad.com/informationpolicy/2008/12/obama-open-sources-policy-site.html>>.

Obama zřídil nový úřad, který bude chránit americký kyberprostor. *Novinky.cz* [online]. 30.5.2009 [cit. 2010-02-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.novinky.cz/internet-a-pc/170111-obama-zridil-novy-urad-ktery-bude-chranit-americky-kyberprostor.html>>.

Open Government : A Progress Report to the American People [online].

December 2009 [cit. 2010-02-13]. Dostupný z WWW:

<<http://www.fas.org/sgp/obama/progress.pdf>>.

Open Government Directive. Memorandum for the Heads of Executive Departments and Agencies [online]. December 8, 2009 [cit. 2010-02-13]. Dostupný z WWW:

<<http://www.fas.org/sgp/obama/opengov.pdf>>.

PAUL, George L.; BARON, Jason R. Information Inflation : Can the Legal System Adapt?. *Richmond Journal of Law & Technology* [online]. 2007, vol. 13, no. 3 [cit. 2008-09-25].

Dostupný z WWW: <<http://law.richmond.edu/jolt/v13i3/article10.pdf>>.

PETERKA, Jiří. Nastává soumrak internetu? *FIRST Innovation Park* [online]. 2.1.1997 [cit. 2008-10-14].

Dostupný z WWW: <http://www.park.cz/nastava_soumrak_internetu/>.

ISSN 1212-1347.

PETERKA, Jiří. *Stalo se : samé špatné zprávy* [online]. EArchiv.cz : archiv článků a přednášek Jiřího Peterky, 19.6.2006 [cit. 2008-10-15]. Dostupný z WWW:

<<http://www.earchiv.cz/b06/b0619001.php3>>.

Politics 2.0 – The Obama Campaign. *PEP-NET* [online]. June 26, 2009

[cit. 2010-10-12]. Dostupný z WWW: <<http://pep-net.eu/blog/2009/06/26/politics-20-the-obama-campaign/>>.

POLOCHOVÁ, Iveta.; DRAŽANOVÁ, Adéla. Kvůli průzkumu o vraždě Obamy si tajné služby posvítily na Facebook. *iDnes.cz* [online]. 29. listopadu 2009 [cit. 2010-01-12]. Dostupný z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/tajna-sluzba-usa-zkouma-facebook-kvuli-hrozbe-smrti-obamovi-pln-zahranicni.asp?c=A090929_072744_zahranicni_ip1>.

POSPÍŠIL, Adam. Obama bude navzdory zákonům první americký prezident

s mobilem. *Mobil.cz* [online]. 19. ledna 2009 [cit. 2010-01-12]. Dostupný z WWW:

<http://mobil.idnes.cz/obama-bude-navzdory-zakonum-prvni-americky-prezident-s-mobilem-psl-mob_tech.asp?c=A090116_155541_mob_tech_apo>.

Rep. Thomas Proposes Drastic Changes to the Federal Depository Library Program – Comments Needed. *ALAWON* [online]. 1996, vol. 5, no. 76 [cit. 2008-10-21].

Dostupný z WWW: <<http://bubl.ac.uk/archive/journals/alawon/v05n7696.htm>>.

ISSN 1069-7799.

SEIFEROVÁ, Marie. Zajímavosti z Bílého domu. *100 + 1 zahraniční zajímavost*.

2009, č. 2, s. 4-8. ISSN 0322-9629. Dostupný též z WWW:

<http://www.stoplus.cz/archiv/bily_dum.html>.

SHAPIRO, Carl; VARIAN, Hal R. *US Government Information Policy* [online].

1997 [cit. 2008-9-26]. Dostupný z WWW:

<<http://people.ischool.berkeley.edu/~hal/Papers/policy/policy.html>>.

SHILL, Harold B.; STIMATZ, Lisa R. Government Information in Academic Libraries : New Options for the Electronic Age. *Journal of Academic Librarianship*.

1999, vol. 25, no. 2, s. 94-104. ISSN 0099-1333.

SCHÄFER, Peter. *Prezidenti USA*. Praha : Mladá fronta, 1995. 1. vyd. 538 s.

ISBN 80-204-0499-6. Bill Clinton, s. 476-482.

ŠLAJCHRTOVÁ, Leona; DRAŽANOVÁ, Adéla. S Facebookem opatrně, může se vám vymstít, varoval Obama studenty. *iDnes.cz* [online]. 9.11.2009 [cit. 2010-01-15]. Dostupný z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/s-facebookem-opatrne-muze-se-vam-vymstit-varoval-obama-studenty-p85-zahranicni.asp?c=A090909_130338_zahranicni_btw>.

SMITH, Bruce; FRASER, Bruce T.; McCLURE, Charles R. Federal Information Policy and Access to Web-based Federal Information. *Journal of Academic Librarianship*. 2000, vol. 26, no. 4, s. 274-281. ISSN 0099-1333.

ŠMÍD, Vladimír. *Právní aspekty informační politiky ČR* [online]. Brno : Masarykova univerzita, 1999 [cit. 2008-10-10]. Reforma státní správy USA a role informačních technologií. Dostupný z WWW: <<http://www.fi.muni.cz/~smid/praspinfpol.html>>.

Spojené státy americké. Congress. *Communications Opportunity, Promotion, and Enhancement Act of 2006* [online]. 2006 [cit. 2008-10-15]. Dostupný z WWW:

<http://frwebgate.access.gpo.gov/cgi-bin/getdoc.cgi?dbname=109_cong_bills&docid=f:h5252rh.txt.pdf>.

Spojené státy americké. Congress. *Digital Media Consumers' Rights Act of 2003* [online]. 2003 [cit. 2008-10-20]. Dostupný z WWW: <<http://thomas.loc.gov/cgi-bin/query/z?c108:H.R.107>>.

Spojené státy americké. Congress. *Digital Media Consumers' Rights Act of 2005* [online]. 2005 [cit. 2008-10-20]. Dostupný z WWW: <<http://thomas.loc.gov/cgi-bin/query/z?c109:H.R.1201>>.

Spojené státy americké. Congress. *Digital Millennium Copyright Act of 1998* [online]. 1998 [cit. 2008-10-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.copyright.gov/legislation/dmca.pdf>>.

Spojené státy americké. Congress. *Electronic Freedom of Information Act Amendments of 1996* [online]. 1996 [cit. 2008-10-21]. Dostupný z WWW: <<http://thomas.loc.gov/cgi-bin/query/z?c104:H.R.3802.ENR>>.

Spojené státy americké. Congress. *Government Performance Results Act of 1993* [online]. 1993 [cit. 2008-10-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.whitehouse.gov/omb/mgmt-gpra/gplaw2m.html>>.

Spojené státy americké. Congress. *High-Performance Computing Act of 1991* [online]. 1991 [cit. 2008-09-26]. 6 s. Dostupný z WWW: <<http://thomas.loc.gov/cgi-bin/query/z?c102:s.272.enr>>.

Spojené státy americké. Congress. *Information Technology Management Reform Act of 1996* [online]. 1996 [cit. 2008-10-15]. Dostupný z WWW: <<http://govinfo.library.unt.edu/npr/library/misc/itref.html>>.

Spojené státy americké. Congress. *Informed P2P User Act* [online]. 2009 [cit. 2010-02-12]. Dostupný z WWW: <<http://thomas.loc.gov/cgi-bin/query/D?c111:4:./temp/~c111zNQER8>>.

Spojené státy americké. Congress. *OPEN Government Act of 2007* [online]. 2007 [cit. 2008-10-27]. Dostupný z WWW: <<http://thomas.loc.gov/cgi-bin/query/D?c110:4:./temp/~c110ACWnb4:>>.

Spojené státy americké. Congress. *Paperwork reduction Act of 1995* [online]. 1995 [cit. 2008-10-17]. Dostupný z WWW: <http://www.cio.gov/documents/paperwork_reduction_act_1995.html>.

Spojené státy americké. Congress. *Presidential Memorandum, Administration of Freedom of Information Act* [online]. Washington : The White House, Office of the Press Secretary, 1993 [cit. 2008-10-10]. Dostupný z WWW: <<http://govinfo.library.unt.edu/npr/library/direct/memos/243e.html>>.

Spojené státy americké. Congress. *Secure Federal File Sharing Act* [online]. 2009 [cit. 2010-02-12]. Dostupný z WWW: <<http://thomas.loc.gov/cgi-bin/query/z?c111:H.R.4098>>.

Spojené státy americké. Congress. *Telecommunications Act of 1996* [online]. 1996 [cit. 2008-10-10] Dostupný z WWW: <<http://thomas.loc.gov/cgi-bin/query/z?c104:s.652.enr>>.

Spojené státy americké. Government Printing Office. *GPO Access Home Page* [online]. 1993- [cit. 2008-10-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.gpoaccess.gov/>>.

Spojené státy americké. Government Printing Office. *GPO-FAQ (Frequently Asked Questions)* [online]. 1993- [cit. 2008-10-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.gpo.gov/factsheet/index.html>>.

Spojené státy americké. Executive Office of the President. *A Vision of Change for America*. [Washington] : Executive Office of the President of the United States, Office of Management and Budget, [1993]. 145 s. (United States congressional serial set ; No. 14176) (House document / United States, Congress, House ; No. 49). ISBN 0-16-041662-0.

Spojené státy americké. Office of Management and Budget. *Revisions to OMB Circular No. A-130: "Management of Federal Information Resources"* [online]. 2000

[cit. 2008-10-16]. Dostupný z WWW:

<<http://www.spatial.maine.edu/~onsrud/tempe/weiss.html>>.

STÁREK, Václav. Obama : Musíme podpořit vědu a výzkum. *E15.cz* [online].

29. ledna 2010 [cit. 2010-01-29]. Dostupný z WWW:

<<http://www.e15.cz/zahranicni/politika/obama-musime-podporit-vedu-a-vyzkum>>.

STRUHA, Kamil. Osm důvodů, proč se novým americkým prezidentem stal Obama.

iDnes.cz [online]. 5. listopadu 2008 [cit. 2009-12-14]. Dostupný z WWW:

<http://zpravy.idnes.cz/osm-duvodu-proc-se-novym-americkym-prezidentem-stal-obama-pn0-/zahranicni.asp?c=A081105_171503_zahranicni_kot>.

ŠTEFAN, Petr. Jsem pro svobodu na internetu, rýpl si Obama při debatě s čínskými studenty. *iDnes.cz* [online]. 16. listopadu 2009 [cit. 2009-01-13]. Dostupný z WWW:

<http://zpravy.idnes.cz/jsem-pro-svobodu-na-internetu-rypl-si-obama-pri-debate-s-cinsky-mi-studenty-1t6-/zahranicni.asp?c=A091116_103503_zahranicni_stf>.

ŠTEFAN, Petr. Obama je v Oslu, jako čtvrtý prezident USA přijel pro Nobelovu cenu míru, 2009. *iDnes.cz* [online]. 11. prosince 2009 [cit. 2009-12-11]. Dostupný z WWW:

<http://zpravy.idnes.cz/obama-je-v-oslu-jako-ctvrty-prezident-usa-prijel-pro-nobelovu-cenu-miru-13h-/zahranicni.asp?c=A091209_215220_zahranicni_stf>.

ŠTEFAN, Petr. Obama završil sto dní v úřadu, světu stačil ukázat vlídnější tvář USA. *iDnes.cz* [online]. 29. dubna 2009 [cit. 2009-01-11]. Dostupný z WWW:

<http://zpravy.idnes.cz/obama-je-v-oslu-jako-ctvrty-prezident-usa-prijel-pro-nobelovu-cenu-miru-13h-/zahranicni.asp?c=A091209_215220_zahranicni_stf>.

Tokijská deklarace strategického svazku mezinárodních nevládních informačních organizací ke zlepšení služeb světovému společenství. *Čtenář*. 1994, roč. 46, č. 11, s. 378-379. ISSN 0011-2321.

Tokyo resolution on strategic Alliance of International Non-Governmental Organizations in Information to serve better the world community. *Journal of Information Science*. 1995, vol. 21, no. 1, s. 55-57. ISSN 0165-5515.

Transparency and Open Government. Memorandum for the heads of executive departments and agencies – Freedom of Information Act [online]. 21.1.2009 [cit. 2009-11-11]. Dostupný z WWW: <http://www.whitehouse.gov/the_press_office/TransparencyandOpenGovernment/>.

Týdenní revize : anticena pro tn.cz a rostoucí vliv Google. *LUPA.cz* [online]. 29. listopadu 2008 [cit. 2010-01-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.lupa.cz/clanky/tydenni-revize-anticena-tn-cz-a-rostouci-google/>>. ISSN 1213-0702.

VLASÁK, Rudolf. Bílý dům, americké knihovnictví a informační politika pro 21. století. *Infocus*. 1995, roč. 1, č. 4, s. 61-63. ISSN 1211-0892.

VLASÁK, Rudolf. Hospodářsky vyspělá část světa buduje informační společnost. *Infocus*. 1995, roč. 1, č. 4, s. 98-100, 114. ISSN 1211-0892.

VLASÁK, Rudolf. Informace na přelomu století. *Bulletin SKIP*. 1994, č. 3/4, s. [1]-6. ISSN 1210-0927.

VLASÁK, Rudolf. *Informační dálnice a knihovny*. 2. přeprac. a aktualiz. vyd. Praha : SKIP, 1996. 116 s. (Aktuality SKIP ; sv. 11). ISBN 80-85851-05-9.

VLASÁK, Rudolf. *Informační povolání a informační společnost* [online]. 1999 [cit. 2008-10-28]. Dostupný z WWW: <<http://si.vse.cz/archiv/clanky/1999/vlasak.pdf>>.

VLASÁK, Rudolf. Průběh a výsledky 47. valného shromáždění, kongresu a konference FID v Japonsku. *Národní knihovna*. 1994, roč. 5, č. 6, s. 468-471. ISSN 0862-7487.

VŠETEČKA, Roman. Elektronická pošta Bílého domu zkolabovala. *Technet.cz* [online]. 27. ledna 2009 [cit. 2010-01-12]. Dostupný z WWW: <http://technet.idnes.cz/elektronicka-posta-bileho-domu-zkolabovala-feg-sw_internet.asp?c=A090127_122851_sw_internet_vse>.

Welcome to the White House [online]. Washington, DC : The White House, 2009 [cit. 2009-10-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.whitehouse.gov/>>.

White House. *George W. Bush* [online]. c2010 [cit. 2010-02-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.whitehouse.gov/about/presidents/georgewbush>>.

White House. Office of the Press Secretary. *Executive Order 13526 of December 29, 2009* [online]. December 29, 2009 [cit. 2010-02-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.whitehouse.gov/the-press-office/presidential-memorandum-implementation-executive-order-classified-national-security>>.

White House. Office of the Press Secretary. *Implementation of the Executive Order, "Classified National Security Information". Memorandum for the Heads of Executive Departments and Agencies* [online]. December 29, 2009 [cit. 2010-02-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.whitehouse.gov/the-press-office/executive-order-classified-national-security-information>>.

White House. Office of the Press Secretary. *National Cybersecurity Awareness Month* [online]. October 1, 2009 [cit. 2010-02-13]. Dostupný z WWW: <http://www.whitehouse.gov/the_press_office/Presidential-Proclamation-National-Cybersecurity-Awareness-Month>.

White House. Office of the Press Secretary. *President Obama Names Vivek Kundra Chief Information Officer* [online]. March 5, 2009 [cit. 2010-02-13]. Dostupný z WWW: <http://www.whitehouse.gov/the_press_office/President-Obama-Names-Vivek-Kundra-Chief-Information-Officer/>.

White House. Office of the Press Secretary. *Remarks by the President in State of the Union Address* [online]. January 27, 2010 [cit. 2010-02-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.whitehouse.gov/the-press-office/remarks-president-state-union-address>>.

White House. Office of the Press Secretary. *Remarks by the President on Securing our Nation's Cyber Infrastructure* [online]. May 29, 2009 [cit. 2010-02-13]. Dostupný z WWW: <http://www.whitehouse.gov/the_press_office/Remarks-by-the-President-on-Securing-Our-Nations-Cyber-Infrastructure/>.

White House. *The Clinton-Gore Administration : A Record of Progress* [online]. 2000 [cit. 2008-10-27]. Dostupný z WWW: <<http://clinton4.nara.gov/WH/Accomplishments/technology.html>>.

White House. *The White House – Blog Post – Weekly Address : Efficiency and Innovation* [online]. Jesse Lee. Washington, D.C. : White House, 18.4.2009 [cit. 2009-10-15]. Aneesh Paul Chopra – Chief Technology Officer. Dostupný z WWW: <<http://www.whitehouse.gov/blog/09/04/18/Weekly-Address-Efficiency-and-Innovation/>>.

White House. *William J. Clinton* [online]. c2010 [cit. 2010-02-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.whitehouse.gov/about/presidents/williamjclinton/>>.

White House Conference on Library and Information Services. Recommendations, 1991 [online]. National Commission on Libraries and Information Science, 1991 [cit. 2008-9-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.nclis.gov/libraries/1991rec.html>>.

White House Conference on Library and Information Services Taskforce. Summary of Actions to Implement the 96 Recommendations and Petitions of the 1991 White House Conference on Library and Information Services : March 1994 through December 1996.

WOODWARD, Bob. *The Agenda : Inside the Clinton White House*. New York : Simon & Schuster, 1994. 352 s., 29 obr. na příl. ISBN 0-671-86486-6.

ZEKIČ, Marko. Obama zvládl Internet, naši politici zatím ne. *LUPA.cz* [online]. 25. listopadu 2008 [cit. 2010-01-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.lupa.cz/clanky/obama-zvladl-internet-nasi-politici-zatim-ne/>>. ISSN 1213-0702.

Seznam obrázků

<i>Obr. 1 Bill Clinton s manželkou Hillary a dcerou Chelsea</i>	<i>17</i>
<i>Obr. 2 William J. Clinton Presidential Library.....</i>	<i>20</i>
<i>Obr. 3 Al Gore s manželkou Mary Elizabeth, dcerami Karenn, Kristin a Sarah, a synem Albertem III. [Fotka zřejmě z let 1994/1995]</i>	<i>21</i>
<i>Obr. 4 Hlavní rozhraní služby GPO Access</i>	<i>36</i>
<i>Obr. 5 První verze webových stránek Bílého domu [Snímek obrazovky z listopadu 1995]... ..</i>	<i>47</i>
<i>Obr. 6 Druhá verze webových stránek Bílého domu [Snímek obrazovky ze srpna 1999]</i>	<i>49</i>
<i>Obr. 7 Čtvrtá verze webových stránek Bílého domu [Snímek obrazovky z roku 2000]</i>	<i>50</i>
<i>Obr. 8 Základní vyhledávací rozhraní systému GILS na stránkách GPO Access</i>	<i>60</i>
<i>Obr. 9 Hlavní rozhraní systému THOMAS.....</i>	<i>62</i>
<i>Obr. 10 Hlavní rozhraní služby LEP : A Federal Interagency Website</i>	<i>76</i>
<i>Obr. 11 Webové stránky Bílého domu za prezidentství George Bushe.....</i>	<i>86</i>
<i>Obr. 12 Portál Change.gov.....</i>	<i>88</i>
<i>Obr. 13 Barack Obama s rodinou: (zleva) manželka Michelle, dcery Malia a Sasha.....</i>	<i>90</i>
<i>Obr. 14 Ukázka programu PASW Modeler od firmy SPSS</i>	<i>93</i>
<i>Obr. 15 Systém pro zaslání finančních příspěvků na Obamovu prezidentskou kampaň</i>	<i>94</i>
<i>Obr. 16 Webové stránky Bílého domu za prezidentský Baracka Obamy.....</i>	<i>97</i>

Seznam použitých zkratk

Jednotlivé rozepsané a přeložené zkratky jsou převzaty z Databáze zkratk pro knihovnictví a informační obory Národní knihovny České republiky.¹⁸²

ACLU	American Civil Liberties Union	
ALA	American Library Association	Asociace amerických knihoven
ASIS	American Society for Information Science	Americká společnost pro informační vědu
BA	Bachelor of Arts	Bakalář svobodných umění
CIO	Chief Information Officer	Informační manažer
CTO	Chief Technology Officer	
DLP	Depository Library Program	Program deponování vládních dokumentů v knihovnách
DMCA	Digital Millenium Copyright Act	Zákon, který doplňuje americký Copyright Law o problematiku digitálních materiálů
EBLIDA	European Bureau of Library, Information and Documentation Associations	Evropská kancelář knihovnických, informačních a dokumentačních sdružení
EUSIDIC	European Association of Information Services	Evropské sdružení pro informační služby
FID	International Federation for Information and Documentation	Mezinárodní federace pro informace a dokumentaci
GII	Global Information Infrastructure	Globální informační infrastruktura
GILS	Global Information Locator Service	Globální systém pro vyhledávání informací
GILS	Government Information Locator Service	Služba identifikace a lokalizace informačních zdrojů ve státní správě
GITS	Government Information Technology Services	

¹⁸² Národní knihovna České republiky. KZK : Databáze zkratk pro knihovnictví a informační obory.

GPO	Government Printing Office	Úřad pro oficiální publikace
HPC	High Performance Computing	
IFIP	International Federation for Information Processing	Mezinárodní federace pro zpracování informací
IFLA	International Federation of Library Associations and Institutions	Mezinárodní federace knihovnických sdružení a institucí
IIA	Information Industry Association	Sdružení podniků informačního průmyslu
ITU	International Telecommunication Union	Mezinárodní telekomunikační unie
LC	Library of Congress	Kongresová knihovna
NCLIS	National Commission on Libraries and Information Science	Národní komise pro knihovny a informační vědu
NII	National Information Infrastructure	Národní informační infrastruktura
NIST	National Information System for Science and Technology	Národní systém pro vědu a techniku
NREN	National Research and Education Network	Národní síť pro výzkum a vzdělávání
NSF	National Science Foundation	Národní nadace pro vědu
NTIS	National Technical Information Service	Národní služba pro technické informace
SLA	Special Libraries Association	Sdružení odborných (specializovaných) knihoven
THOMAS		legislativní informační systém
UN	United Nations	Spojené národy

Evidence výpůjček

Prohlášení:

Dávám svolení k půjčování této rigorózní práce. Uživatel potvrzuje svým podpisem, že bude tuto práci řádně citovat v seznamu použité literatury.

V Praze, 23. 2. 2010.

Anežka Poljaková

Jméno	Katedra / Pracoviště	Datum	Podpis